

Omgaan met agressie

“samen tegen agressie en intimidatie”

Mei 2024/sept 2025

Besluitvorming

Voorlopige vaststelling CvB: 28-05-2024 / 16-12-2025
Instemming GMR VO: 09-02-2026
Instemming GMR PO: 09-04-2026
Definitieve vaststelling CvB: 19-05-2026

Onze collectieve Norm - het Normprotocol

Collectieve norm voor Scope personeel: Samen tegen agressie en intimidatie

Agressie of intimidatie komt bij een op de drie binnen het onderwijzend en onderwijs-ondersteunend personeel voor en beïnvloedt de werkzaamheden, het functioneren en het persoonlijke welzijn. Dit raakt niet alleen ons, maar ook de kwaliteit van het onderwijs en de veiligheid op onze scholen. Daarom trekken we samen een duidelijke grens: **wij zeggen nee tegen agressie.**

Binnen Scope hebben we een collectieve norm, is het Scope personeel handelingsbekwaam, wordt agressie gemeld en wordt gezorgd voor goede nazorg, want: **Agressie en intimidatie houd je nooit stil.**

Door samen verantwoordelijkheid te nemen, beschermen we niet alleen onszelf maar ook onze leerlingen en collega's. Veiligheid is de basis voor goed onderwijs en werkgeluk.

Inhoud

Onze collectieve Norm - het Normprotocol	1
1 Concrete Doelen en Verwachtingen	4
2 Veiligheid en Verantwoordelijkheid	6
2.1 Verantwoordelijkheid delen: Een gemeenschap van leerlingen, ouders/verzorgers en school	7
2.2 Rollen en Verantwoordelijkheden binnen SCOPE	10
3 Agressie	13
3.1 Categorieën (Definities) van agressie	13
3.2 Herkennen van Agressie & Grensoverschrijdend Gedrag	14
4 Aanpak van Agressie en Grensoverschrijdend Gedrag	15
4.1 Risicoanalyse	15
4.2 Veiligheid en verantwoordelijkheid	20
4.3 Aanpak van agressie en grensoverschrijdend gedrag	21
4.4 Heldere Meldingsstructuur	26
4.5 Stappenplan voor Incidentafhandeling	27
4.6 Sanctiebeleid en Alternatieve Straffen	27
4.7 Maatregelen tegen Pesten en Cyberpesten	34
4.8 Juridische Aspecten en Verantwoordelijkheid	37
5 Opvang en Nazorg van Slachtoffers	40
6 Communicatie en Transparantie	43
7 Preventieve Maatregelen en Educatie	47
7.1 Training	50
7.2 Casusbesprekingen	52
8 Samenwerking met Externe Partijen	55
8.1 Monitoring en Evaluatie van het Protocol	58
Bijlage 1: Begripsomschrijving	62

1 Concrete Doelen en Verwachtingen

Doelen van het protocol

1. **Bevorderen van een veilige leeromgeving:**
Een omgeving creëren waarin leerlingen zich fysiek en emotioneel veilig voelen, zodat leerprocessen optimaal kunnen plaatsvinden.
2. **Voorkomen en verminderen van agressie:**
Het streven is om agressie, zowel fysiek, verbaal als non-verbaal, terug te dringen en zo veel mogelijk te voorkomen binnen de schoolomgeving.
3. **Duidelijke grenzen stellen:**
Grensoverschrijdend gedrag melden en hiervoor duidelijke grenzen stellen. Hierbij gaat het om wat acceptabel en niet acceptabel gedrag is binnen SCOPE.
4. **Bewustwording creëren:**
Bij leerlingen, ouders/verzorgers en Scope personeel bewustwording vergroten rondom gedrag dat als grensoverschrijdend kan worden ervaren, en de impact hiervan op anderen.
5. **Zorgen voor consistente opvolging en afhandeling:**
Een gestandaardiseerde, consistente aanpak te garanderen bij het signaleren, melden en afhandelen van agressie en grensoverschrijdend gedrag.
6. **Versterken van de samenwerking met ouders/verzorgers en de gemeenschap:**
SCOPE wil ouders/verzorgers, gemeente, politie, jeugdwerk e.a. betrekken bij het proces van normstelling en hen beschouwen als partners in het opvoeden en begeleiden van kinderen.
7. **Nazorg bieden aan slachtoffers en daders:**
Zorg dragen voor herstel van de relaties en voorkomen van herhaling door passende nazorg aan te bieden aan zowel de slachtoffers als de daders van grensoverschrijdend gedrag.
8. **Bevorderen van een veilige werkomgeving**
Een veilige werkomgeving op scholen bevorderen betekent dat zowel leerlingen als Scope personeel zich fysiek, sociaal en emotioneel beschermd voelen.

Concrete gedragsverwachtingen voor leerlingen:

1. **Respect tonen voor medeleerlingen en medewerkers:**
Leerlingen weten wat onder respectvol gedrag verstaan wordt in zowel verbale als non-verbale communicatie. Leerlingen gaan respectvol om met medeleerlingen en Scope personeel.
2. **Geen fysiek of verbaal geweld gebruiken:**
Agressie in welke vorm dan ook (fysiek, verbaal of non-verbaal) is niet acceptabel binnen - en buiten de schoolomgeving.
3. **Grensoverschrijdend gedrag vermijden:**
Leerlingen dienen de persoonlijke grenzen van anderen te respecteren, inclusief fysieke ruimte en emotionele grenzen.
4. **Actieve participatie in voorlichtingssessies:**
Leerlingen worden geacht deel te nemen aan sessies over gedrag, grenzen en veiligheid binnen de school.
1. **Het melden van incidenten:**
Leerlingen worden aangemoedigd om incidenten van agressie of grensoverschrijdend gedrag te melden, hetzij voor zichzelf, hetzij voor anderen die slachtoffer zijn.

Concrete gedragsverwachtingen voor Scope personeel:

1. **Rolmodel zijn voor gewenst gedrag:** Al het Scope personeel dient als voorbeeld (2) voor het gewenste gedrag en stelt hiermee normen binnen onze scholen.
2. **Incidenten snel en adequaat melden en opvolgen:** Scope personeel is verplicht om agressie of grensoverschrijdend gedrag snel te signaleren, te registreren/melden en de juiste stappen te ondernemen volgens het stappenplan in het protocol.
3. **Luisteren en empathie tonen:** Van Scope personeel wordt verwacht dat zij een veilige omgeving bieden voor leerlingen zodat zij hun zorgen kunnen delen, waarbij goed geluisterd wordt zonder vooroordelen.
4. **Samenwerken met ouders/verzorgers en collega's:** Het Scope personeel werkt samen met ouders/verzorgers, collega's en externe hulpverleners om gedrag van leerlingen te monitoren en in goede banen te leiden.
5. **Professionele ontwikkeling op dit gebied:** Van Scope personeel wordt verwacht dat zij actief deelnemen aan trainingen en workshops over het omgaan met agressie en grensoverschrijdend gedrag.

Deze gedragsverwachtingen zijn in lijn met de 'integriteitscode' (bijlage 2). Voor interne gedragsverwachtingen verwijzen we naar het professioneel statuut.

Concrete gedragsverwachtingen voor ouders/verzorgers:

1. **Ondersteuning van veiligheid en respect:**
Van ouders/verzorgers wordt verwacht dat zij actief bijdragen aan een veilige schoolomgeving door het gedrag van hun kind positief te ondersteunen en te bevorderen dat zij respectvol omgaan met medeleerlingen en Scope personeel. Agressief gedrag, in welke vorm dan ook, wordt niet aangemoedigd en ouders/verzorgers helpen mee om grensoverschrijdend gedrag te corrigeren. Dit doen zij door het voorleven van het respectvol gedragen, het maken van duidelijke afspraken thuis, positieve bekrachtiging, open communicatie met school, ondersteunend te zijn bij conflictoplossing, het serieus nemen van grensoverschrijdend gedrag en het actief zoeken van samenwerking met school.
2. **Betrokkenheid:**
Ouders/verzorgers zijn actief betrokken bij de school en de ontwikkeling van hun kind, door middel van deelname aan ouderbijeenkomsten, gesprekken en waar mogelijk andere schoolactiviteiten. Zij signaleren eventuele problemen en zorgen tijdig en constructief voor communicatie naar de school toe.
3. **Verantwoordelijkheid tonen:**
Ouders/verzorgers dragen verantwoordelijkheid voor het gedrag van hun kind, zowel op school als daarbuiten (bijvoorbeeld op sociale media), en helpen hun kind om bewust om te gaan met anderen. Er wordt van ouders/verzorgers verwacht dat ze de gedragsregels van de school onderschrijven en dit ondersteunen in de opvoeding thuis.
4. **Constructieve communicatie:**
Ouders/verzorgers communiceren op een respectvolle en constructieve manier met schoolmedewerkers, ook wanneer er zorgen of problemen zijn. Er wordt verwacht dat ouders/verzorgers openstaan voor feedback van de school en bereid zijn om samen te werken aan oplossingen. Zie communicatieprotocol.
5. **Modelgedrag tonen:**
Ouders/verzorgers geven het goede voorbeeld door zelf respectvol, verantwoordelijk en ondersteunend gedrag te tonen, zowel naar hun eigen kind als naar andere ouders/verzorgers en Scope personeel. Zij bevorderen de ontwikkeling van kritische

denkvaardigheden bij hun kind door open te staan voor discussies en door hun kind aan te moedigen verantwoordelijkheid te nemen voor eigen houding en gedrag. Met deze gedragsverwachtingen willen we een sterke samenwerking bevorderen tussen ouders/verzorgers en school, zodat leerlingen optimaal kunnen groeien in een veilige, respectvolle en ondersteunende leeromgeving.

Waarom deze doelen en gedragsverwachtingen?

Door duidelijke, meetbare doelen te stellen en concrete gedragsverwachtingen te formuleren, kan SCOPE:

- **De effectiviteit van het protocol monitoren:** Regelmatige evaluaties kunnen helpen bij het identificeren van succes en verbeterpunten, zodat het protocol waar nodig aangepast kan worden.
- **Transparantie creëren:** Leerlingen, ouders/verzorgers en Scope personeel weten precies welk gedrag verwacht wordt en welke consequenties er zijn bij overtredingen, wat zorgt voor een veiliger klimaat binnen de school.
- **Bijdragen aan een cultuur van veiligheid en respect:** Een gemeenschappelijke focus op respect, veiligheid en het stellen van grenzen helpt om de algehele cultuur binnen SCOPE positief te beïnvloeden.
- **Bijdragen aan burgerschap:** Al het Scope personeel richt zich samen met ouders/verzorgers op het bijbrengen van respect voor en kennis van de basiswaarden van de democratische rechtsstaat, de zogenoemde burgerschapsvorming. Dit wordt uitgewerkt in de ‘visie op burgerschap’ (bijlage 3) van de school of vestiging. In ieder geval betekent dit het voorleven van deze basiswaarden en ingrijpen wanneer er een cultuur dreigt te ontstaan die hiermee niet in overeenstemming is.

2 Veiligheid en Verantwoordelijkheid

SCOPE streeft ernaar een veilige omgeving te creëren waarin elke leerling en medewerker zich welkom, gezien en gehoord voelt. Een dergelijke omgeving is essentieel voor het bevorderen van het welzijn en de ontwikkeling van alle leerlingen. Dit wordt bereikt door duidelijke gedragsnormen en afspraken met de leerlingen en hun ouders/verzorgers te maken, die regelmatig worden geëvalueerd en aangepast waar nodig. Dergelijke afspraken worden in de MR geaccordeerd. De verantwoordelijkheid voor het behoud van deze veilige en respectvolle omgeving ligt niet alleen bij SCOPE en haar scholen, maar wordt gedeeld door leerlingen, hun ouders/verzorgers en alle medewerkers. Daarnaast wordt de samenwerking van overige partners omarmd in het ‘convenant veilige school’ (bijlage 4), waarin onderlinge afspraken tussen alle andere onderwijsbesturen in Alphen en de gemeente, politie, bureau HALT en de GGD staan vermeld. Hierbij wordt tenminste drie keer per jaar overlegd door bijv. het bespreken van geanonimiseerde casuïstiek. Samen met al deze partijen vormt SCOPE een gemeenschap die respect en veiligheid als hoogste prioriteit heeft.

Het creëren van een veilige omgeving

1. Duidelijke gedragsnormen en afspraken:

- De basis van een veilige schoolomgeving ligt in het opstellen van duidelijke gedragsnormen die door alle leerlingen/ouders/verzorgers/Scope personeel worden begrepen en gerespecteerd. Deze gedragsnormen omvatten onder andere respect voor medeleerlingen en Scope personeel, evenals regels voor de omgang met eigendommen en voor het gebruik van sociale media en technologie.

- Deze gedragsnormen worden niet alleen door SCOPE opgesteld, maar in samenwerking met leerlingen en ouders/verzorgers. Dit zorgt ervoor dat iedereen zich betrokken voelt bij het opstellen van deze normen en zich ook verantwoordelijk voelt voor de naleving ervan.
- De gedragsnormen worden regelmatig geëvalueerd en waar nodig aangepast om ervoor te zorgen dat ze aansluiten bij de behoeften van de leerlingen en de veranderende schoolomgeving. Dit kan bijvoorbeeld gebeuren door middel van klasgesprekken, leerlingenpanels en ouderbijeenkomsten.

2. Open en inclusieve cultuur:

- SCOPE bevordert een open en inclusieve cultuur, waarin leerlingen, Scope personeel en ouders/verzorgers zich vrij voelen om hun gedachten en gevoelens te delen. Dit wordt bereikt door het stimuleren van open communicatie tussen leerlingen, ouders/verzorgers en Scope personeel. Een ieder moet weten dat er ruimte is om gehoord te worden, of het nu gaat om positieve ideeën of zorgen over veiligheid of gedrag.
- Vertrouwenspersonen spelen hierin een sleutelrol. Deze professionals zijn beschikbaar voor leerlingen, ouders/verzorgers en Scope personeel die behoefte hebben aan ondersteuning of begeleiding, en zij bieden een veilige plek waar men problemen kan bespreken zonder angst voor repercussies.

3. Regelmatige evaluaties van de veiligheidsbehoeften:

- SCOPE voert regelmatig evaluaties uit om te controleren of de huidige gedragsnormen effectief zijn in het waarborgen van de veiligheid en het welzijn van alle betrokkenen. Dit kan onder andere door het afnemen van enquêtes onder leerlingen en ouders/verzorgers, het verzamelen van feedback van Scope personeel, en het analyseren van incidentrapportages.
- Op basis van deze evaluaties kunnen nieuwe initiatieven of aanpassingen aan bestaande maatregelen worden doorgevoerd, zoals het versterken van anti-pestbeleid, het organiseren van workshops over sociale vaardigheden of het verbeteren van toezicht in risicovolle gebieden binnen de Scope scholen.

2.1 Verantwoordelijkheid delen: Een gemeenschap van leerlingen, ouders/verzorgers en school

- **Gedeelde normen en waarden:** De school, de leerlingen en de ouders/verzorgers vormen samen een gemeenschap waarin gedeelde normen en waarden centraal staan. Deze waarden zijn gebaseerd op wederzijds respect, veiligheid, verantwoordelijkheid, vertrouwen en verbinding. Het is belangrijk dat deze waarden niet alleen worden nageleefd, maar ook actief worden uitgedragen in gedrag en houding, zowel binnen als buiten de school.
  - **Samenwerking voor een veilig klimaat:** Door samen te werken, kunnen de school, de leerlingen en de ouders/verzorgers zorgen voor een schoolklimaat waarin iedereen zich veilig voelt. Dit vraagt om inzet van alle partijen: de school biedt de structuur, leerlingen nemen verantwoordelijkheid voor hun gedrag, en ouders/verzorgers ondersteunen dit door dezelfde waarden thuis te handhaven en actief betrokken te blijven.
- ## 1. De rol van de school:
- **Voorlichting en preventie:** SCOPE zorgt ook voor voorlichting en preventieve activiteiten om gedragsproblemen te voorkomen. Dit kan onder meer bestaan uit lessen over sociale vaardigheden, trainingen over omgaan met conflicten en agressie, en gesprekken over de waarde van respect en inclusie.

- **Leiderschap en begeleiding:** SCOPE speelt een leidende rol in het opstellen van gedragsnormen en het handhaven van de veiligheid. Al het Scope personeel, waaronder de veiligheidsregisseur, is verantwoordelijk voor het creëren en onderhouden van een omgeving waarin respect, veiligheid en inclusie centraal staan.
- **Toezicht en interventies:** Het Scope personeel houdt toezicht op het naleven van de gedragsnormen en grijpt in wanneer deze worden overschreden. Dit gebeurt niet alleen door middel van disciplinaire maatregelen, maar ook door het bieden van educatieve en ondersteunende interventies, zoals gesprekken, bemiddeling en waar nodig externe hulp inschakelen (bijvoorbeeld maatschappelijk werk of jeugdzorg).

2. De rol van de ouders/verzorgers:

- **Commitment aan school omgangsvormen:** Ouders/verzorgers worden geacht de omgangsvormen en gedragsnormen van SCOPE te onderschrijven en deze ook in hun eigen gedrag richting Scope personeel na te leven. Door respectvol en ondersteunend te communiceren met Scope personeel, geven ouders/verzorgers het goede voorbeeld en dragen ze bij aan een veilige en positieve schoolomgeving.
- **Consistentie tussen thuis en school:** Gedragsverbetering is het meest effectief wanneer er consistentie is tussen wat op school en thuis wordt verwacht. Door ouders/verzorgers actief te betrekken, kan ervoor gezorgd worden dat leerlingen zowel thuis als op school dezelfde gedragsnormen volgen, wat bijdraagt aan het sneller en effectiever aanpakken van grensoverschrijdend gedrag.
- **Vergroten van betrokkenheid en verantwoordelijkheid:** Wanneer ouders/verzorgers betrokken worden bij het proces, voelen zij zich meer verantwoordelijk voor de gedragsontwikkeling van hun kind. Dit leidt vaak tot een hogere mate van betrokkenheid, wat op zijn beurt de kans op succes van gedragsinterventies vergroot. Bij incidenten of gedragsproblemen worden ouders/verzorgers actief betrokken bij de aanpak van het probleem. Dit betekent dat ouders/verzorgers samen met de school een actieplan opstellen om het gedrag van hun kind te verbeteren. Door deze samenwerking voelen ouders/verzorgers zich medeverantwoordelijk voor het succes van de gedragsinterventies.
- **Ondersteuning voor de leerling:** Door ouders/verzorgers te betrekken, krijgt de leerling niet alleen op school, maar ook thuis de nodige ondersteuning. Dit zorgt ervoor dat de leerling zich gesteund voelt en begrijpt dat zowel de ouders/verzorgers als de school hetzelfde doel voor ogen hebben: een veilige en respectvolle leeromgeving.

3. De rol van de leerlingen:

- **Eigen verantwoordelijkheid nemen:** Leerlingen worden aangemoedigd om verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen gedrag en om bij te dragen aan een positieve sfeer binnen de school. Dit betekent dat zij de gedragsnormen respecteren en actief bijdragen aan het bevorderen van een veilige en respectvolle omgeving voor zichzelf en anderen.
- **Rolmodellen zijn voor elkaar:** Leerlingen worden gestimuleerd om elkaar aan te spreken op ongewenst gedrag en om als rolmodel te fungeren voor jongere of kwetsbare medeleerlingen. Dit versterkt de sociale samenhang en zorgt voor een sterkere gemeenschapszin.
- **Betrokkenheid bij besluitvorming:** Door leerlingen te betrekken bij het opstellen en evalueren van gedragsnormen, voelen zij zich medeverantwoordelijk voor de cultuur binnen de school. Dit kan bijvoorbeeld door leerlingenraadvergaderingen, waar zij hun stem kunnen laten horen over veiligheidskwesties en gedragsregels.

Hoe een actieve betrokkenheid van ouders/verzorgers te realiseren:

2. Gezamenlijke verantwoordelijkheid:

- De school en ouders/verzorgers dragen een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de opvoeding en ontwikkeling van de leerling. De normen en waarden die op school worden aangeleerd, moeten idealiter in overeenstemming zijn met de waarden die thuis worden gehanteerd. Door samen te werken aan gedragsverbetering, kunnen ouders/verzorgers en school ervoor zorgen dat de leerling een consistent en duidelijk signaal krijgt over gewenst en ongewenst gedrag.
- Dit betekent dat ouders/verzorgers niet alleen worden betrokken wanneer er problemen zijn, maar ook in preventieve zin, bijvoorbeeld door hen te betrekken bij ouderbijeenkomsten, workshops over opvoeding en gesprekken over gedragsverwachtingen.

3. Partner in het actieplan:

- Wanneer een leerling grensoverschrijdend gedrag vertoont, worden ouders/verzorgers direct betrokken bij het opstellen van een actieplan om het gedrag te verbeteren. Dit actieplan kan variëren afhankelijk van de ernst van het gedrag, maar bevat altijd duidelijke afspraken over wat van de leerling, de ouders/verzorgers en de school wordt verwacht.
- Ouders/verzorgers worden niet alleen geïnformeerd over de sancties die worden opgelegd, maar ook over de eventuele ondersteunende maatregelen die worden getroffen om het gedrag van de leerling te verbeteren, zoals counseling, gedragscontracten of trainingen voor sociale vaardigheden.
- Door samen met de school een actieplan op te stellen, voelen ouders/verzorgers zich verantwoordelijk voor het succes van dit plan en hebben zij de mogelijkheid om actief mee te denken over hoe hun kind het beste geholpen kan worden. De eindbeslissing hierover ligt bij school.

4. Versterking van de opvoeding thuis:

- De betrokkenheid van ouders/verzorgers biedt een belangrijke kans om het opvoedproces thuis te versterken. Door ouders/verzorgers inzicht te geven in de gedragsverwachtingen op school, kunnen zij hun opvoedpraktijken thuis beter afstemmen op wat de school van hun kind verwacht.
- Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat ouders/verzorgers thuis dezelfde regels en afspraken hanteren over respectvol gedrag, conflictbeheersing en agressieregulatie, zodat er geen tegenstrijdige signalen ontstaan tussen school en thuis.

Conclusie: Een gedeelde verantwoordelijkheid voor veiligheid en respect

Een veilige schoolomgeving is alleen mogelijk wanneer iedereen - de school, leerlingen en ouders/verzorgers - zijn of haar verantwoordelijkheid neemt. Door duidelijke gedragsnormen op te stellen en regelmatig te evalueren, en door een open en inclusieve cultuur te bevorderen, kan SCOPE ervoor zorgen dat leerlingen zich gezien en gehoord voelen. De verantwoordelijkheid voor een veilige schoolomgeving wordt gedeeld: leerlingen en ouders/verzorgers spelen een actieve rol in het ondersteunen van deze normen en waarden. Door samen te werken vormen zij een gemeenschap die respect en veiligheid voorop stelt, wat bijdraagt aan een gezonde en positieve leeromgeving voor iedereen.

2.2 Rollen en Verantwoordelijkheden binnen SCOPE

College van bestuur:

Het college van bestuur (hierna CvB) speelt een cruciale rol in het waarborgen van een veilige en respectvolle schoolomgeving. Als bestuur van de schoolorganisatie is het CvB verantwoordelijk voor de vaststelling, implementatie en handhaving van het agressie- en gedragsprotocol. Door volledig achter dit beleid te staan, geeft het CvB een duidelijk signaal af dat de veiligheid en het welzijn van leerlingen, medewerkers en bezoekers topprioriteit heeft. Het CvB draagt de verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat de nodige middelen beschikbaar zijn voor de uitvoering van dit beleid. Dit omvat onder andere het faciliteren van trainingen, het aanstellen van sleutelpersonen zoals de veiligheidsregisseur, en het onderhouden van externe samenwerkingsverbanden indien nodig. Daarnaast ziet het CvB toe op de evaluatie en bijstelling van het protocol, zodat het actueel blijft en voldoet aan de behoeften van SCOPE.

Door actief betrokken te zijn bij de naleving van het agressie- en gedragsprotocol, creëert het CvB een cultuur waarin veiligheid, verantwoordelijkheid en respect centraal staan. Deze betrokkenheid is essentieel om het beleid effectief en consistent te laten functioneren op alle niveaus binnen de school.

Verantwoordelijkheden CvB:

- **Toezicht op naleving van het beleid:** Het CvB is eindverantwoordelijk voor de naleving van het agressie- en gedragsprotocol binnen de gehele Scope organisatie. Ze zorgen ervoor dat er voldoende middelen en ondersteuning zijn om het beleid effectief uit te voeren.
- **Beleidsvorming en aanpassing:** Het CvB stelt het normprotocol vast en ziet toe op de uitvoering daarvan. Ze beoordelen en passen het beleid aan waar nodig, op basis van feedback van de veiligheidsregisseur, schoolleiding, overig Scope personeel en evaluatierapporten.
- **Ondersteuning en middelen:** Het CvB zorgt voor de benodigde middelen, zoals budget voor trainingen, opleidingen voor het Scope personeel en het inhuren van experts waar nodig, om een veilige schoolomgeving te garanderen.
- **Escalatie en externe relaties:** In ernstige gevallen van agressie of grensoverschrijdend gedrag waar de veiligheidsregisseur en/of schoolleiding hulp nodig heeft, neemt het CvB de verantwoordelijkheid om samen te werken met externe instanties zoals politie, jeugdzorg en gemeente.
- **Evaluatie en verantwoording:** Het CvB evalueert regelmatig de doeltreffendheid van het beleid en het protocol, en legt hierover verantwoording af aan de relevante autoriteiten, ouders/verzorgers en andere belanghebbenden.

Veiligheidsregisseur (Bovenschools Niveau)

1. Beleid en Strategie

- Verantwoordelijk voor het ontwikkelen, implementeren en evalueren van veiligheidsbeleid en protocollen die gelden voor alle scholen binnen de scholengroep.
- Zorgt voor een geïntegreerde visie op sociale veiligheid, agressie preventie en crisismanagement.

2. Risicoanalyse en Preventie

- Voert risicoanalyses uit op macroniveau (bovenschools), identificeert trends en stelt aanbevelingen op.
- Adviseert scholen over preventieve maatregelen en ondersteunt bij de implementatie hiervan.

3. **Coördinatie Incidenten en Crisismanagement**
  - Leidt de coördinatie bij grensoverschrijdende incidenten die meerdere scholen raken of een grotere impact hebben.
  - Ondersteunt de schoolleiding bij complexe incidenten, indien nodig in samenwerking met externe partners.
4. **Training en Bewustwording**
  - Organiseert centrale trainingen en workshops voor schoolteams over thema's zoals sociale veiligheid en crisissituaties, en introduceert innovatieve tools zoals VR-modules.
5. **Toezicht en Advies**
  - Houdt toezicht op de naleving van veiligheidsprotocollen binnen de scholen en geeft advies aan schoolleiders over verbeterpunten.
6. **Samenwerking**
  - Werkt samen met externe organisaties (zoals politie, jeugdzorg en gemeenten) om een breed veiligheidsnetwerk te onderhouden.
7. **Rapportage en Communicatie**
  - Beheert het incidentenregistratiesysteem en rapporteert trends en bevindingen aan het college van bestuur (CvB).
  - Is samen met de afdeling communicatie aanspreekpunt voor externe communicatie over veiligheidskwesties en stelt communicatieplannen op, conform het persprotocol.
8. **Preventieve Maatregelen**
  - Signaleert proactief algemene en specifieke risicofactoren voor agressie binnen alle scholen.
  - Werkt samen met schoolleiders en teams om beleid en interventieprogramma's te ontwikkelen die preventief werken.
  - Beoordeelt structurele aanpassingen aan de schoolomgeving of bredere preventieve maatregelen.
9. **Evaluatie van Veiligheidsbeleid**
  - Houdt toezicht op en coördineert de evaluatie en doorontwikkeling van het veiligheidsbeleid op strategisch niveau.
  - Identificeert trends en stelt verbeterpunten voor op basis van data, incidentenregistraties en evaluaties.
  - Stuurt scholen aan bij de implementatie van aangepaste of nieuwe veiligheidsrichtlijnen.

Schoolleiding:

- **Primair aanspreekpunt voor Scope personeel:** Scope personeel is de eerste lijn in het observeren en signaleren van grensoverschrijdend gedrag of agressie in de klas of tijdens schoolactiviteiten.
- **Hoofd verantwoordelijk voor de naleving van het protocol:** De schoolleiding is eindverantwoordelijk voor het implementeren en opvolgen van het agressie- en gedragsprotocol op de betreffende locatie. Ze bewaakt de uitvoering en zorgen ervoor dat alle medewerkers de nodige trainingen en informatie krijgen.
- **Opstellen van beleidsregels:** De schoolleiding zorgt, samen met de veiligheidsregisseur, voor duidelijke regels en richtlijnen die zijn vastgelegd in het protocol of desgewenst aangescherpt per locatie in een addendum. Ze houdt toezicht op de uitvoering ervan en passen deze aan wanneer nodig.

- **Beoordeling en opvolging van ernstige incidenten:** In ernstige gevallen van agressie of grensoverschrijdend gedrag, bijvoorbeeld bij fysiek geweld of ernstige bedreigingen, is de schoolleiding, in samenwerking met de veiligheidsregisseur, verantwoordelijk voor verdere escalatie (inclusief contact met ouders/verzorgers, externe hulpdiensten of politie indien nodig). Desgewenst kunnen zij hierbij een beroep op het CvB en de dienst HR doen.
- **Evaluatie en bijsturing van het protocol:** De schoolleiding evalueert, in samenwerking met de veiligheidsregisseur, het protocol regelmatig, verzamelt feedback van Scope personeel, leerlingen en ouders/verzorgers, en voert de nodige aanpassingen door.

Leraren/ Scope personeel:

- **Primair aanspreekpunt voor leerlingen:** Leraren/ Scope personeel zijn de eerste lijn in het observeren en signaleren van grensoverschrijdend gedrag of agressie in de klas of tijdens schoolactiviteiten.
- **Registreren van incidenten:** Bij elk incident van agressie of grensoverschrijdend gedrag dienen leraren/Scope personeel dit te rapporteren via de juiste kanalen (bijvoorbeeld via een digitaal registratiesysteem, LVS of melding aan de veiligheidsregisseur).
- **Incidenten bespreken met leerlingen:** Leraren/Scope personeel voeren gesprekken met betrokken leerlingen om het gedrag te bespreken en tot een eerste oplossing te komen, bijvoorbeeld via bemiddeling of herstelgesprekken.
- **Samenwerking met de veiligheidsregisseur:** Bij complexere of herhaalde incidenten werken leraren/Scope personeel samen met de de veiligheidsregisseur, ondersteuningscoördinatoren, afdelings- of teamleiders, leerjaarcoördinatoren en/of ondersteuningscoördinatoren om verdere begeleiding te organiseren.
- **Omgaan met agressie gericht op leraren/Scope personeel:** Leraren/Scope personeel kunnen ook zelf het doelwit worden van agressie, zowel fysiek als verbaal, door leerlingen, ouders/verzorgers of anderen. In dergelijke gevallen is het cruciaal dat leraren het incident onmiddellijk melden via het meldsysteem, zodat passende ondersteuning via de veiligheidsregisseur kan worden geboden. Indien dit in de vrije tijd gebeurt doch op enigerlei wijze gelinkt is aan SCOPE dient dit alsnog binnen SCOPE te worden gemeld en zal SCOPE de ondersteuning bieden zoals eerder is beschreven.

Onderwijs Ondersteunend personeel (bijv. conciërges, administratief personeel, facilitair leerkrachtondersteuners en onderwijsassistenten):

- **Signaleren van ongewenst gedrag:** Onderwijsondersteunend personeel heeft vaak een belangrijke rol in en rondom de school bij het observeren van gedragingen buiten de klas, zoals op het schoolplein of in de gangen.
- **Melden van incidenten:** Net als leraren/Scope personeel zijn zij verantwoordelijk voor het melden van incidenten waar zij zelf het slachtoffer van worden en/of die zij waarnemen middels het meldsysteem.

Het verdelen van verantwoordelijkheden op deze manier zorgt ervoor dat het protocol effectief kan worden uitgevoerd. Dit biedt duidelijkheid aan alle betrokkenen en verzekert dat er geen misverstanden ontstaan over wie welke taak op zich moet nemen. Wanneer iedereen zijn rol kent, kan sneller en adequater worden gereageerd op incidenten van grensoverschrijdend gedrag en agressie, waardoor de veiligheid op school beter wordt gewaarborgd. Daarnaast biedt het Scope personeel de ondersteuning die ze nodig hebben om incidenten aan te pakken, zonder dat de hele verantwoordelijkheid op hun schouders/verzorgers rust. Door ondersteuningscoördinatoren, vertrouwenspersonen en de schoolleiding hierbij te betrekken,

wordt de zorg gedeeld en kunnen er gerichte oplossingen komen voor zowel de slachtoffers als de daders.

3 Agressie

3.1 Categorieën (Definities) van agressie

Agressie kan zich op verschillende manieren manifesteren:

1. **Verbale agressie**
  - Definitie: Dit is agressie die zich uit in woorden, zonder dat er fysiek geweld wordt gebruikt. Het kan plaatsvinden in de vorm van schelden, beledigen, dreigen of manipuleren.
  - Voorbeelden: Schreeuwen, kwetsende opmerkingen maken, iemand verbaal intimideren, bedreigingen uiten.
2. **Fysieke agressie**
  - Definitie: Agressie waarbij lichamelijk geweld wordt gebruikt om een ander schade toe te brengen of te intimideren.
  - Voorbeelden: Slaan, schoppen, duwen, spugen, dingen gooien of beschadigen, fysiek aanvallen.
3. **Non-verbale agressie**
  - Definitie: Agressie die zonder woorden of fysieke handelingen wordt geuit, maar wel intimiderend of dreigend is voor anderen.
  - Voorbeelden: Dreigende gebaren maken, iemand langdurig en intimiderend aankijken, een vijandige lichaamshouding aannemen.
4. **Relationele of indirecte agressie**
  - Definitie: Agressie die gericht is op het schaden van sociale relaties of de reputatie van iemand, vaak door middel van manipulatie, geruchten of uitsluiting.
  - Voorbeelden: Roddelen, iemand buitensluiten, geruchten verspreiden, een ander sociaal isoleren.
5. **Instrumentele agressie**
  - Definitie: Agressie die bewust wordt gebruikt om een bepaald doel te bereiken. Dit gedrag is vaak weloverwogen en gepland, en heeft niet zozeer een emotionele basis.
  - Voorbeelden: Iemand bedreigen om een taak af te dwingen, geweld gebruiken om controle te krijgen over een situatie, manipulatief gedrag om voordelen te behalen.
6. **Emotionele of impulsieve agressie**
  - Definitie: Agressie die voortkomt uit een onmiddellijke emotionele reactie, vaak woede of frustratie. Dit type agressie is ongepland en wordt vaak veroorzaakt door een prikkel of trigger.
  - Voorbeelden: In een woede-uitbarsting iemand uitschelden of slaan, dingen kapot maken uit frustratie.
7. **Frustratie-agressie**
  - Definitie: Dit type agressie ontstaat wanneer iemand gefrustreerd raakt door obstakels die hen verhinderen om een doel te bereiken.
  - Voorbeelden: Schreeuwen of fysiek geweld als reactie op herhaalde mislukking, stress of onmacht.
8. **Overt (openlijke) agressie**
  - Definitie: Agressie die zichtbaar is en direct wordt geuit, vaak fysiek of verbaal, in het bijzijn van anderen.
  - Voorbeelden: Fysiek vechten, openlijk iemand beledigen of vernederen voor een groep.

9. Covert (heimelijke) agressie

- Definitie: Agressie die op een subtiele of indirecte manier wordt geuit, vaak zonder dat de dader direct herkenbaar is als agressor.
- Voorbeelden: Passief-agressieve opmerkingen, sabotage van werk of sociale status van iemand, roddelen of heimelijk schaden.

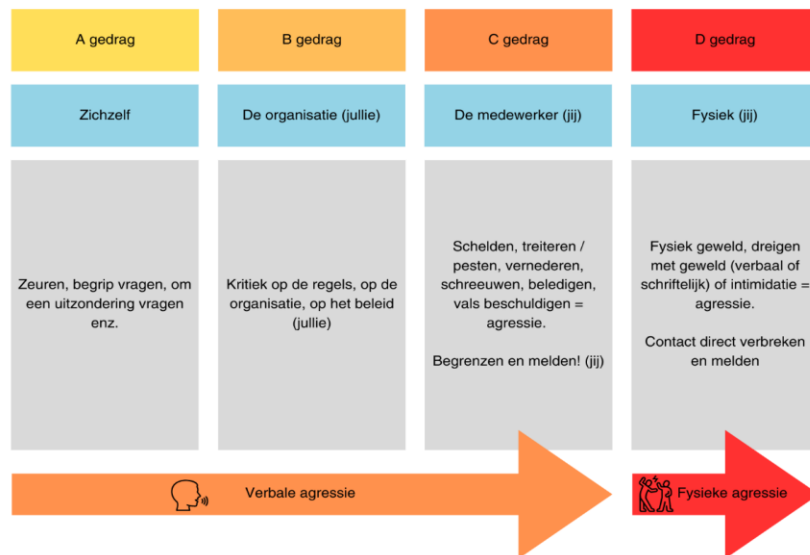
10. Psychologische agressie

- Definitie: Agressie die gericht is op het emotioneel of mentaal beschadigen van iemand, vaak door middel van manipulatie, controle of intimidatie.
- Voorbeelden: Gaslighting (iemand manipuleren om aan zijn eigen realiteit te twifelen), emotionele chantage, dreigementen.

11. Online Agressie

- Definitie: Agressie die via digitale middelen wordt uitgevoerd, met als doel iemand te beschadigen, intimideren of vernederen. Dit kan plaatsvinden via sociale media, e-mail, chatapps of andere online platforms.
- Voorbeelden:
  - Cyberpesten (herhaaldelijk bedreigen, belachelijk maken of uitsluiten via onlinekanalen).
  - Doxing (het openbaar maken van persoonlijke gegevens om iemand te intimideren of te beschadigen).
  - Hate speech (het verspreiden van haatdragende, discriminerende of beledigende berichten gericht op een persoon of groep).
  - Online stalking (continu volgen en lastigvallen van iemand via digitale middelen).
  - Sexting (het vrijwillig versturen of delen van seksueel getinte berichten, foto's of video's via digitale middelen; dit kan onbedoeld leiden tot verspreiding buiten de bedoelde ontvanger en negatieve gevolgen hebben voor de betrokkenen)

Deze vormen van agressie zijn verwerkt in het ABCD-model dat als basis voor dit protocol dient.

3.2 Herkennen van Agressie & Grensoverschrijdend Gedrag

Scope personeel moet zich bewust zijn van signalen van agressie. Om grensoverschrijdend gedrag effectief aan te pakken, werken we met het ABCD-agressiemodel als basis. Dit model, ook wel de agressieladder genoemd, helpt ons om verschillende vormen van agressie en grensoverschrijdend gedrag te categoriseren, zodat we gepaste interventies kunnen inzetten.

Scope personeel moet zich bewust zijn van de signalen die horen bij de verschillende niveaus van de agressieladder. Dit varieert van licht storend gedrag (A- en B-gedrag), zoals passieve weerstand of cynische algemene opmerkingen, tot meer ernstige vormen van agressie, zoals verbaal geweld of fysiek geweld (C- en D-gedrag). Door gebruik te maken van het ABCD-model kunnen zij tijdig signalen van grensoverschrijdend gedrag, zoals verbaal geweld en non-verbaal intimiderend gedrag, herkennen en gericht handelen.

Ouders/verzorgers spelen een cruciale rol als verlengstuk van de school in het ondersteunen van dit model. Zij moeten betrokken worden bij het herkennen van het gedrag van hun eigen gedrag of dat van hun kinderen op de agressieladder en samen met de school meewerken aan het corrigeren van grensoverschrijdend gedrag. Door ouders/verzorgers inzicht te geven in het ABCD-agressiemodel kunnen zij thuis helpen bij het voorkomen van escalaties en bijdragen aan de ontwikkeling van gewenst gedrag.

4 Aanpak van Agressie en Grensoverschrijdend Gedrag

Het effectief aanpakken van incidenten van agressie of grensoverschrijdend gedrag vereist een gestructureerd proces, zodat er snel en zorgvuldig kan worden gehandeld. Dit proces bestaat uit drie cruciale stappen: observatie en registratie, gesprekken met betrokkenen, en het opstellen van een actieplan. Hieronder volgt een nadere uitwerking van deze stappen.

4.1 Risicoanalyse

Stap 1: Risicoanalyse

Het identificeren van risicogroepen en situaties zorgt ervoor dat er tijdig maatregelen genomen kunnen worden om conflicten en agressief gedrag te voorkomen. Door specifieke aandacht te geven aan kwetsbare groepen en risicosituaties, kan de school een proactieve houding aannemen en escalaties voorkomen. Het opstellen van een veiligheidsplan voor activiteiten zoals schooluitjes, pauzes en digitale interacties draagt bij aan de algehele veiligheid van de leerlingen en het Scope personeel.

De aanpak benadrukt het belang van preventie door tijdig risico's te herkennen en in te grijpen. Hierdoor kan de schoolomgeving voor alle leerlingen veilig blijven en kunnen specifieke zorgbehoeften worden ingelost.

Risicosituaties en specifieke groepen leerlingen:

1. Leerlingen met gedrags- of ontwikkelingsproblemen:

- **Risico:** Leerlingen die gedragsproblemen hebben, zoals ADHD, oppositional defiant disorder (ODD) of autismespectrumstoornissen (ASS), kunnen meer moeite hebben met het beheersen van hun impulsen en omgaan met sociale interacties. Dit kan leiden tot escalaties in agressie of grensoverschrijdend gedrag.
- **Aanpak:** Deze leerlingen kunnen extra begeleiding krijgen van ondersteuning coördinatoren, onderwijsassistenten, of externen zoals schoolmaatschappelijk werkers. Het is belangrijk dat deze leerlingen een individueel begeleidingsplan hebben dat gericht is op preventie van escalaties.

2. Leerlingen met een sociaal-emotionele achterstand:

- **Risico:** Leerlingen die emotioneel minder weerbaar zijn of uit kwetsbare thuissituaties komen (bijvoorbeeld door armoede of huiselijk geweld), lopen meer risico om slachtoffer of dader van agressief gedrag te worden.
- **Aanpak:** Deze leerlingen hebben mogelijk extra aandacht nodig van leraren en ondersteuningscoördinatoren. Het inschakelen van externe instanties zoals

jeugdmaatschappelijk werk kan hier nuttig zijn. Een zorgdossier en individuele begeleidingsplannen kunnen helpen om deze leerlingen proactief te ondersteunen.

3. Leerlingen in de overgangsfase (groep 8 naar brugklas):

- **Risico:** Deze fase brengt veel onzekerheden met zich mee. Leerlingen kunnen zich sociaal buitengesloten voelen of onzeker zijn, wat kan leiden tot agressief gedrag of juist een verhoogde kwetsbaarheid voor pesten.
- **Aanpak:** Speciale aandacht voor begeleiding tijdens deze overgangperiode, zoals mentorprogramma's en sociale integratie activiteiten, kan helpen om deze leerlingen beter te ondersteunen.

4. Leerlingen met een migratieachtergrond:

- **Risico:** Culturele misverstanden en taalbarrières kunnen leiden tot miscommunicatie en conflicten. Leerlingen uit minderheidsgroepen kunnen daarnaast te maken krijgen met discriminatie, wat kan leiden tot agressieve reacties of een gevoel van onveiligheid.
- **Aanpak:** Het protocol moet bewust zijn van culturele gevoeligheden en hierop inspelen door inclusieve programma's en culturele bemiddelaars in te schakelen. Zorg ervoor dat ook Scope personeel cultureel-sensitieve trainingen krijgen.

5. Conflicten van buiten de school die op school worden uitgevochten:

- **Risico:** Conflicten die buiten de schoolomgeving ontstaan, bijvoorbeeld in de buurt, via sociale media of binnen families, kunnen worden meegenomen naar school en daar escaleren. Dit kan leiden tot confrontaties, agressie of andere vormen van grensoverschrijdend gedrag tijdens schooluren.
- **Aanpak:** Het is belangrijk dat de school snel kan handelen wanneer dergelijke situaties zich voordoen. Dit kan door middel van preventieve gesprekken met de betrokken leerlingen en ouders/verzorgers, en het opstellen van duidelijke gedragsregels voor zowel binnen als buiten school. Monitoring van sociale media en de samenwerking met externe partijen, zoals buurtwerkers, kan helpen om escalaties te voorkomen.

6. Rivaliserende groepen binnen de school:

- **Risico:** Groepen leerlingen die rivaliteit of conflicten hebben op basis van sociale, culturele, etnische of andere verschillen, kunnen spanningen veroorzaken binnen de school. Dit kan leiden tot groepsgewijze confrontaties, pesten, uitsluiting of fysiek geweld.
- **Aanpak:** Het aanpakken van rivaliteit tussen groepen vereist een schoolbrede aanpak, waarbij een cultuur van respect en inclusie wordt bevorderd. Interventies kunnen bestaan uit bemiddelingsgesprekken, groepsactiviteiten gericht op teambuilding en dialoog, en duidelijke consequenties voor groepsgerelateerd geweld of pesten. Het inschakelen van externe professionals, zoals mediators, kan ook bijdragen aan het verminderen van spanningen.

7. Juridisch omgangsverbod en ontmoeting op school:

- **Risico:** Wanneer er sprake is van een juridisch omgangsverbod tussen leerlingen of tussen een leerling en een ouder/verzorger, kan het feit dat zij elkaar op school ontmoeten tot problemen en escalaties leiden. Dit kan resulteren in spanningen, angst of zelfs gewelddadige confrontaties.
- **Aanpak:** De school moet in dergelijke situaties nauw samenwerken met de betrokken partijen, zoals ouders/verzorgers, de politie en juridische instanties, om ervoor te zorgen dat het omgangsverbod wordt nageleefd. Dit kan inhouden dat er speciale maatregelen worden genomen, zoals gescheiden lesroosters (VO)/inlooplocaties, breng -en haalmomenten (PO), specifieke veiligheidsplannen en intensieve monitoring

van contact tussen de betrokkenen. Waar nodig kan het, ter preventie, wenselijk zijn om tijdelijk op te schalen d.m.v. de inzet van een zichtbare beveiliging bij kritieke momenten, in plaats van politie.

8. Aangiften tussen leerlingen en ontmoetingen op school:

- **Risico:** Wanneer leerlingen aangifte tegen elkaar hebben gedaan wegens incidenten buiten of binnen de school, kan de aanwezigheid van beide partijen in dezelfde school leiden tot spanningen, angst of hernieuwde conflicten. De dynamiek tussen de betrokkenen kan de schoolveiligheid negatief beïnvloeden.
- **Aanpak:** In dergelijke gevallen is het essentieel dat de school de situatie goed in kaart brengt en maatregelen neemt om de veiligheid van alle betrokkenen te waarborgen. Dit kan inhouden dat de leerlingen niet in dezelfde klassen of activiteiten worden geplaatst, er bemiddelingstrajecten worden gestart, en de school nauwe contacten onderhoudt met politie en ouders/verzorgers om escalaties te voorkomen.

9. Leerlingen met een enkelband:

- **Risico:** Leerlingen die vanwege strafrechtelijke redenen een enkelband dragen, kunnen risico's met zich meebrengen in termen van gedragsproblemen, sociale uitsluiting of conflicten met andere leerlingen. De enkelband kan stigmatiserend werken, wat kan leiden tot pesterijen of confrontaties met medeleerlingen.
- **Aanpak:** Voor leerlingen met een enkelband is het cruciaal dat er een contactpersoon vertrouwenszaken binnen de school beschikbaar is en dat de leerling discreet wordt begeleid om stigmatisering en escalaties te voorkomen. Er kan worden samengewerkt met externe instanties zoals reclasseringsambtenaren en maatschappelijk werkers om de situatie goed te monitoren en een plan op te stellen dat gericht is op zowel de sociale integratie als de veiligheid van de leerling en de schoolomgeving.

10. Leerlingen die wisselen van school:

- **Risico:**
Leerlingen die van school wisselen kunnen zich kwetsbaar voelen door het verlies van hun vertrouwde omgeving, vrienden en routines. Deze overgang kan stress, onzekerheid en gevoelens van eenzaamheid veroorzaken. Nieuwe sociale verwachtingen, onbekende groepsnormen en druk om erbij te horen vergroten het risico op sociaal isolement, pesten of teruggetrokken gedrag. Daarnaast kunnen leerachterstanden ontstaan door verschillen in onderwijsaanpak of curriculum tussen scholen, wat het gevoel van incompetentie of frustratie kan versterken. In sommige gevallen kunnen kinderen zich onveilig voelen doordat zij nog geen plek hebben gevonden in bestaande sociale structuren.
- **Aanpak:**
Het ondersteunen van kinderen die wisselen van school vraagt om een gestructureerde en warme overgang waarin zowel emotionele als praktische begeleiding centraal staat. Een weloverwogen aanpak kan bestaan uit:

Warme overdracht: tijdige informatie-uitwisseling tussen oude en nieuwe school, inclusief pedagogische en sociaal-emotionele behoeften.

Buddy-systeem: het koppelen van de leerling aan een positief rolmodel of klasgenoot die helpt met wegwijs worden en sociale integratie.

Intake- en kennismakingsgesprekken: met leerling en ouders om verwachtingen, zorgen en eerdere ervaringen te bespreken.

Monitoring: de mentor of leerkracht volgt de leerling actief tijdens de eerste maanden, let op signalen van terugtrekgedrag, spanning of pesten en grijpt vroegtijdig in.

Inzet van ondersteunende professionals: zoals een intern begeleider, ondersteuningscoördinator of schoolmaatschappelijk werker bij complexe of meervoudige problematiek.

Opbouwen van voorspelbaarheid: door het aanbieden van duidelijke routines, visuele ondersteuning en heldere communicatie over schoolregels en verwachtingen.

Deze maatregelen dragen bij aan een veilige landing, vergroten het gevoel van erbij horen en verminderen het risico op psychosociale problemen of escalatie van spanningen.

Risicosituaties waar extra aandacht nodig is:

1. Schooluitjes en buitenschoolse activiteiten:

- **Risico:**
Tijdens schooluitjes, sportdagen, kampen en excursies zijn er minder duidelijke grenzen en toezicht, wat het risico op grensoverschrijdend gedrag vergroot. Leerlingen kunnen zich soms vrijer voelen om regels te overtreden.
- **Aanpak:**
Schooluitjes kunnen indien nodig gepaard gaan met een uitgebreid ****veiligheidsplan****. Dit plan omvat onder andere:
  - Voldoende begeleiding en toezicht per aantal leerlingen.
  - Duidelijke afspraken en regels over het gedrag tijdens het uitje.
  - Nood evacuatieroutes en noodcontactpersonen in geval van een crisis.
  - Beslisboom bij calamiteiten en grensoverschrijdend gedrag
  - Zorg dat risicogroepen (bijv. leerlingen met gedragsproblemen) extra aandacht en begeleiding krijgen tijdens deze uitjes.

Voor wat betreft ouders geldt het volgende;

- **Screening en selectie:** Kies ouders zorgvuldig uit op basis van geschiktheid, verantwoordelijkheid en gedrag. Dit kan bijvoorbeeld door een korte intake of overleg met de leraren. Zorg dat ouders die eerder grensoverschrijdend gedrag hebben vertoond, niet worden ingezet als begeleiders.
- **Gedragscode voor ouders:** Stel een duidelijke gedragscode op voor ouders die meegaan. Hierin worden gedragsverwachtingen en consequenties bij overtredingen benoemd. Laat ouders deze gedragscode ondertekenen voordat ze deelnemen.
- **Voorlichting vooraf:** Organiseer een korte briefing voorafgaand aan het uitje, waarin je ouders informeert over hun rol, verantwoordelijkheden en grenzen. Leg uit dat ze voorbeeldgedrag moeten tonen en dat overtredingen niet worden getolereerd.
- **Back-up plan bij problemen:** Maak vooraf een noodscenario voor het geval een ouder zich tijdens het uitje misdraagt, zoals het aanspreken van de ouder door de coördinator of leerkracht. Zorg voor een protocol waarin staat hoe escalaties met ouders worden afgehandeld, zoals het inschakelen van de directie of politie indien nodig.
- **Beperkte rol voor ouders:** Overweeg om ouders niet als officiële begeleiders in te zetten, maar hen in een ondersteunende rol te laten fungeren. Zo behoudt het schoolteam de regie en blijft het toezicht in handen van professionals.
- **Documentatie en nazorg:** Leg incidenten met ouders vast en bespreek deze na afloop met het schoolteam om lessen te trekken en beleid verder te verfijnen.

Overweeg bij ernstige incidenten om ouders in de toekomst niet meer uit te nodigen voor dergelijke activiteiten.

Praktijkvoorbeeld aanpak: Bij een school die problemen ervoer met ouderlijk alcoholmisbruik tijdens een pretparkuitje, werd besloten om een "no alcohol"-beleid in te voeren en dit te communiceren via de gedragscode. Ouders moesten vooraf instemmen met dit beleid. Daarnaast werden ouders in kleinere groepen ingedeeld onder toezicht van een docent. Dit verkleinde het risico op overtredingen en verhoogde het gevoel van verantwoordelijkheid.

2. Plein- en ganggedrag (tijdens pauzes):

- **Risico:**

Pauzes en het verblijf op het plein of in gangen zijn momenten waarop leerlingen buiten het directe toezicht van Scope personeel staan, en onzichtbaar kunnen overgaan tot agressief of grensoverschrijdend gedrag.

- **Aanpak:**

Zorg voor extra toezicht tijdens pauzes, door conciërges, onderwijsassistenten of surveillanten. Specifieke looproutes en zones op het plein kunnen helpen om structuur aan te brengen en confrontaties te minimaliseren. Alle leerlingen dienen de opdrachten van de pleinwacht op te volgen.

3. Digitale omgevingen (social media en cyberpesten):

- **Risico:**

Online interacties zijn vaak minder gereguleerd, en cyberpesten kan grote gevolgen hebben voor de emotionele veiligheid van leerlingen. Het wordt vaak niet direct opgemerkt, waardoor incidenten onzichtbaar blijven.

- **Aanpak:**

Maak duidelijke afspraken over het gebruik van sociale media tijdens schooltijd. Het protocol moet rekening houden met cyberpesten en duidelijke regels stellen over de omgang met digitale middelen, inclusief sancties voor online grensoverschrijdend gedrag.

4. Ouderbijeenkomsten

- **Risico:**

Tijdens ouderavonden kunnen spanningen ontstaan rondom schoolbeleid, leerresultaten of persoonlijke kwesties. Dit kan leiden tot verbaal agressief gedrag, intimidatie of onderlinge conflicten tussen ouders, of tussen ouders en Scope personeel. Omdat meerdere ouders tegelijk aanwezig zijn, kan groepsdruk of een "publiek" effect het risico op escalatie vergroten.

- **Aanpak:**

Ouderbijeenkomsten worden voorbereid met oog voor veiligheid en respectvolle communicatie. Het plan omvat onder andere:

- Een duidelijke agenda en tijdsindeling, zodat verwachtingen helder zijn.
- Inrichting van de ruimte met voldoende zitplaatsen, goede zichtlijnen en een rustige sfeer.
- Aanwijzen van een coördinator (bijv. de directeur, veiligheidsregisseur of teamleider) die verantwoordelijk is voor het verloop van de avond en bij spanningen kan ingrijpen.
- Heldere gedragsregels die vooraf met ouders worden gedeeld (respectvol luisteren, geen persoonlijke aanvallen, spreektijd beperken).
- Mogelijkheid tot afzonderlijke gesprekken met ouders die gevoelige onderwerpen willen bespreken, zodat persoonlijke kwesties niet in de groep worden uitgevochten.

Voor wat betreft ouders geldt het volgende:

- Gedragscode ouders: Deel voorafgaand aan de ouderbijeenkomst een korte gedragscode, waarin staat dat respectvolle communicatie verplicht is en dat agressie of intimidatie niet wordt getolereerd.
- Voorlichting vooraf: Begin de avond met het benoemen van de gedragsregels en afspraken (“We luisteren naar elkaar, we laten elkaar uitspreken”).
- Rol van ouders: Stimuleer constructieve deelname. Geef ouders gelegenheid om vragen te stellen, maar houd de regie bij de school.
- Back-up plan bij problemen: Maak vooraf een protocol voor het geval een ouder zich misdraagt, zoals het aanspreken door de coördinator of directie. Indien nodig kan de ouder worden verzocht de bijeenkomst te verlaten. Bij ernstige incidenten kan politie of hulpverlening worden ingeschakeld.
- Documentatie en nazorg: Leg incidenten met ouders vast en bespreek deze na afloop met het schoolteam. Overweeg bij herhaald grensoverschrijdend gedrag of een ouder de toegang tot toekomstige ouderbijeenkomsten moet worden beperkt.

4.2 Veiligheid en verantwoordelijkheid

Stap 2: Observatie en registratie

Het nauwkeurig signaleren en registreren van incidenten is de basis voor een succesvolle aanpak van agressie en grensoverschrijdend gedrag. Door incidenten goed te documenteren, kunnen patronen worden herkend en kunnen passende interventies worden ingezet.

- **Observatie:** Het begint met een zorgvuldige observatie van het gedrag van leerlingen en/of ouders/verzorgers. Scope personeel moet zich bewust zijn van tekenen van grensoverschrijdend gedrag conform het ABCD-model, zoals bijv. fysiek geweld, verbaal geweld, non-verbale intimidatie of pestgedrag. Deze signalen moeten direct worden opgepikt om verdere escalatie te voorkomen. Let op: Dit begint al bij A-gedrag.
- **Registratie:** Alle incidenten, vanaf de B, binnen de ABCD-methodiek worden gemeld. De veiligheidsregisseur draagt zorg voor de juiste categorie. Zodra een incident wordt waargenomen of gemeld, moet het incident nauwkeurig worden geregistreerd in het digitale meldsysteem van de school. Deze registratie bevat essentiële informatie zoals:
  - De datum, tijd en locatie van het incident.
  - De betrokkenen (slachtoffers, daders, getuigen).
  - De aard van het grensoverschrijdende gedrag (bijvoorbeeld fysiek geweld, verbaal geweld, etc.).
  - Eventuele directe gevolgen (verwondingen, schade, etc.).
  - Behoefte aan contact met de veiligheidsregisseur
  - Behoefte aan contact met het peer-support netwerk

Deze registratie zorgt ervoor dat de incidenten goed kunnen worden opgevolgd en dat de juiste stappen genomen kunnen worden om herhaling te voorkomen. De melding komt zowel bij de veiligheidsregisseur als de betreffende directeur terecht.

Stap 3: Gesprek met betrokkenen

Na de registratie is het belangrijk dat zowel het slachtoffer (binnen 24 uur) als de dader (binnen 48 uur) in een veilige en vertrouwelijke omgeving op school gehoord worden door de docent/directie of veiligheidsregisseur. Dit gebeurt in principe alleen bij C en D gedrag. Dit stelt de school in staat om een volledig beeld te krijgen van het incident en een eerlijke en objectieve oplossing te vinden. De veiligheidsregisseur schuift desgewenst aan.

- **Gesprek met het slachtoffer:** Het slachtoffer moet zich veilig voelen om zijn of haar kant van het verhaal te vertellen. Tijdens dit gesprek is het belangrijk om het slachtoffer te ondersteunen, zijn of haar emotionele toestand te beoordelen en na te gaan wat het

effect van het incident is op het welzijn en het gevoel van veiligheid. Daarnaast wordt gekeken of, en in welke mate nazorg nodig is.

- **Gesprek met de dader:** Het gesprek met de dader is gericht op het begrijpen van het gedrag en de achterliggende motivatie. Het doel is om het probleemgedrag te adresseren en te bespreken hoe dit in de toekomst voorkomen kan worden. Het is essentieel dat de dader verantwoordelijkheid neemt voor zijn of haar gedrag en de gevolgen daarvan begrijpt. Hierbij kan het helpen om ook externe factoren zoals thuissituaties of groepsdruk mee te nemen in de overwegingen.
- **Mediation (indien van toepassing):** In sommige gevallen kan het nuttig zijn om een bemiddelingsgesprek (onderdeel van het sanctieprotocol) te voeren tussen het slachtoffer en de dader, om wederzijds begrip te bevorderen en de relatie te herstellen. Dit gesprek moet altijd in een veilige en gecontroleerde omgeving plaatsvinden en begeleid worden door een professional. Hierbij kan worden gedacht aan perspectief herstelbemiddeling.

4.3 Aanpak van agressie en grensoverschrijdend gedrag

Stap 4: Actieplan

Na het gesprek met de betrokkenen wordt een actieplan opgesteld om herhaling te voorkomen en de veiligheid van alle betrokkenen te waarborgen. Dit plan omvat specifieke stappen voor zowel de dader als het slachtoffer, en wordt in overleg met hen opgesteld. Het actieplan moet duidelijk, uitvoerbaar en meetbaar zijn. Dit plan wordt door de betrokken partijen ondertekend.

Voor de dader (leerling) kan het plan bestaan uit:

1. **Waarschuwing**
  - **Omschrijving:** Een officiële mondelinge of schriftelijke waarschuwing die aan de leerling (en ouders/verzorgers) wordt gegeven. Dit is vaak de eerste stap bij minder ernstige gevallen van agressief/grensoverschrijdend gedrag.
  - **Doel:** De leerling bewust maken van zijn of haar gedrag en de mogelijke gevolgen van herhaling.
2. **Gesprek met ouders/verzorgers**
  - **Omschrijving:** Een gesprek tussen de school, de leerling en de ouders/verzorgers om het agressieve/grensoverschrijdende gedrag te bespreken en gezamenlijk oplossingen te zoeken.
  - **Doel:** De ouders/verzorgers betrekken bij het corrigeren van het gedrag en afspraken maken voor verbetering.
3. **Gedragcontract**
  - **Omschrijving:** Een contract waarin de leerling duidelijke afspraken maakt over gewenst gedrag. Het contract bevat ook de consequenties bij het niet naleven van deze afspraken.
  - **Doel:** De leerling verantwoordelijk maken voor zijn of haar gedrag en concrete verwachtingen stellen voor toekomstig gedrag.
4. **Pauze- of terreinontzegging**
  - **Omschrijving:** De leerling wordt tijdelijk de toegang tot bepaalde delen van de school (zoals het schoolplein tijdens pauzes) ontzegd.
  - **Doel:** Agressieve confrontaties tijdens vrije tijd voorkomen en de leerling afstand laten nemen van bepaalde risicosituaties.
5. **Time-out of interne schorsing**
  - **Omschrijving:** De leerling wordt tijdelijk uit de klas verwijderd en werkt in een aparte ruimte aan schoolwerk onder toezicht van een medewerker of wordt, na overleg met ouders, naar huis gestuurd.

- **Doel:** De leerling tijdelijk uit de situatie halen om escalatie te voorkomen en de gelegenheid bieden om na te denken over het gedrag.
6. **Verplichte begeleiding of training**
- **Omschrijving:** De leerling wordt verplicht om deel te nemen aan begeleiding, zoals agressieregulatie, sociale vaardigheidstraining of counseling.
  - **Doel:** De leerling helpen om beter om te gaan met emoties en gedragsalternatieven te ontwikkelen.
7. **Schorsing (zie protocol time-out, schorsing en verwijdering)**
- **Omschrijving:** De leerling wordt voor een bepaalde periode geschorst en mag de school niet betreden.
  - **Doel:** Een duidelijke grens stellen bij ernstig of herhaaldelijk agressief gedrag en de leerling laten nadenken over de gevolgen van zijn of haar acties.
8. **Definitieve schorsing of verwijdering van school (zie protocol time-out, schorsing en verwijdering)**
- **Omschrijving:** In extreme gevallen kan een leerling definitief van school worden verwijderd.
  - **Doel:** De veiligheid van andere leerlingen en medewerkers waarborgen wanneer het gedrag ernstig en herhaaldelijk gevaarlijk is.
9. **Schadevergoeding of herstelopdracht**
- **Omschrijving:** Als het agressieve gedrag heeft geleid tot schade (bijvoorbeeld aan eigendommen of de fysieke/psychische gezondheid van anderen), kan de leerling worden verplicht om schade te vergoeden of een herstelopdracht te voltooien, zoals excuses aanbieden of helpen bij het repareren van schade.
  - **Doel:** De leerling verantwoordelijkheid laten nemen voor de gevolgen van zijn of haar gedrag.
10. **Herstelgesprekken voor leerlingen na grensoverschrijdend gedrag**
- **Omschrijving:** Herstelgesprekken zijn een belangrijk onderdeel van het proces wanneer een leerling gedragsregels heeft overtreden, agressief is geworden of ander grensoverschrijdend gedrag heeft vertoond. Tijdens een herstelgesprek krijgt de leerling de kans om verantwoordelijkheid te nemen voor zijn of haar gedrag, inzicht te krijgen in de gevolgen voor anderen en samen te werken aan oplossingen. Het gesprek vindt plaats in een veilige omgeving en wordt begeleid door een docent, mentor of andere betrokken professional. Het herstelgesprek richt zich op het begrijpen van de situatie, het erkennen van de impact van het gedrag op anderen en het bedenken van manieren om de schade te herstellen. Dit kan bijvoorbeeld door excuses aan te bieden, afspraken te maken over toekomstig gedrag of een herstelopdracht uit te voeren.
  - **Doel:** Het doel van een herstelgesprek is meervoudig:
    - Inzicht: De leerling bewust maken van de gevolgen van zijn of haar gedrag voor anderen en voor zichzelf.
    - Verantwoordelijkheid: De leerling stimuleren om verantwoordelijkheid te nemen voor zijn of haar acties.
    - Herstel: De relatie en het vertrouwen tussen de leerling en betrokkenen herstellen.
    - Preventie: Het gedrag bespreken en samen zoeken naar manieren om herhaling te voorkomen.

Voorbeeld: Een leerling heeft tijdens een ruzie met klasgenoten een stoel omgegooid, wat heeft geleid tot schade en een gespannen sfeer in de klas. In een herstelgesprek met de mentor wordt besproken wat er is gebeurd, waarom de leerling zo reageerde en welke emoties een rol speelden. De leerling begrijpt de impact van zijn gedrag en biedt zijn excuses aan de klasgenoten aan. Vervolgens helpt hij bij het repareren van de schade en maakt hij afspraken over hoe hij in de toekomst anders kan reageren.

Herstelgesprekken zijn niet bedoeld als straf, maar als een manier om leerlingen te begeleiden naar groei, verantwoordelijkheid en respect voor anderen.

11. Begeleiding door externe instanties

- **Omschrijving:** Bij zeer ernstige of herhaaldelijke gevallen kan de school de hulp inroepen van externe instanties, zoals jeugdzorg of de politie.
- **Doel:** Professionele ondersteuning bieden om het gedrag van de leerling te corrigeren en verdere escalaties te voorkomen.

12. Aangifte bij de politie

- **Omschrijving:** Van ieder strafbaar feit wordt melding of aangifte gedaan bij de politie.
- **Doel:** Juridische verantwoording, veiligheid waarborgen (bedreigingen in kaart brengen en veiligheidsmaatregelen verbeteren), signaalfunctie en ondersteuning slachtoffers.

Let op: Aangifte wordt niet als een sanctie gezien maar als een normaal maatschappelijk geaccepteerde handeling wanneer er sprake is van een strafbaar feit.

De keuze van de sanctie hangt af van de ernst van het incident, de achtergrond van de leerling en de impact op anderen. Het doel van elke sanctie is om de leerling te helpen zijn gedrag te verbeteren en een veilige en respectvolle schoolomgeving te waarborgen.

Voor de dader (ouders/verzorgers):

Wanneer ouders/verzorgers betrokken zijn bij agressief gedrag van hun kind, of zelf grensoverschrijdend gedrag vertonen richting medewerkers of andere leerlingen, kunnen scholen verschillende sancties opleggen. Deze maatregelen zijn bedoeld om de samenwerking te verbeteren, escalaties te voorkomen en een veilige leeromgeving te garanderen. Er zit geen volgordelijkheid in de maatregelen. Per situatie zal worden bepaald welke maatregel het meest passend is.

1. Waarschuwing

- **Omschrijving:** Een officiële mondelinge of schriftelijke waarschuwing aan de ouder/verzorger over hun gedrag of betrokkenheid bij het agressieve gedrag van hun kind.
- **Doel:** De ouder/verzorger bewust maken van hun gedrag of de impact ervan op de schoolomgeving, met een oproep om gedrag te verbeteren.

2. Gesprek met schoolleiding

- **Omschrijving:** Een formeel gesprek tussen de ouder/verzorger en de schoolleiding om het gedrag of de betrokkenheid bij een incident te bespreken en afspraken te maken voor verbetering.
- **Doel:** Problemen identificeren en gezamenlijk naar oplossingen zoeken om toekomstige incidenten te voorkomen en de relatie tussen ouders/verzorgers en de school te herstellen.

3. Gedragscontract voor ouders/verzorgers

- **Omschrijving:** Net als bij leerlingen kan er een gedragscontract worden opgesteld voor ouders/verzorgers, waarin afspraken worden vastgelegd over gepast gedrag en de wijze waarop zij betrokken blijven bij de begeleiding van hun kind.
- **Doel:** Duidelijke verwachtingen stellen over de rol en het gedrag van ouders/verzorgers, en de samenwerking verbeteren.

4. Beperkingen in communicatie met Scope personeel

- **Omschrijving:** In ernstige gevallen kan de school ervoor kiezen om de communicatie tussen de ouder/verzorger en specifieke personeelsleden te beperken. Dit kan betekenen dat alle communicatie via een bemiddelaar of alleen via e-mail plaatsvindt.

- **Doel:** De veiligheid en het welzijn van het Scope personeel waarborgen en agressief of intimiderend gedrag verminderen.
5. **Uitsluiting van schoolactiviteiten**
- **Omschrijving:** Ouders/verzorgers kunnen tijdelijk of permanent worden uitgesloten van deelname aan schoolactiviteiten, zoals ouderavonden, sportdagen of andere evenementen.
  - **Doel:** Escalaties tijdens evenementen voorkomen en de veiligheid van andere ouders/verzorgers, leerlingen en Scope personeel waarborgen.
6. **Schriftelijke verklaring of excuses**
- **Omschrijving:** Ouders/verzorgers kunnen worden gevraagd om een schriftelijke verklaring of officiële excuses te geven voor hun gedrag.
  - **Doel:** Verantwoordelijkheid nemen voor hun acties en herstel van de relatie tussen de ouder/verzorger en de school.
7. **Verzoek tot deelname aan ouderbegeleiding of cursussen**
- **Omschrijving:** De ouder/verzorger kan dringend worden verzocht om deel te nemen aan opvoedondersteuning, oudertrainingen of bemiddelingsgesprekken, bijvoorbeeld over het omgaan met gedragsproblemen of conflicten met de school.
  - **Doel:** Ondersteuning bieden aan ouders/verzorgers om hen te helpen bij het effectief begeleiden van hun kind en het verbeteren van de communicatie met de school.
8. **Begeleiding door externe instanties**
- **Omschrijving:** In sommige gevallen kan de school ervoor kiezen om externe instanties in te schakelen, zoals jeugdzorg, maatschappelijk werk of, bij zeer ernstige incidenten, de politie.
  - **Doel:** De situatie professioneel laten begeleiden wanneer het gedrag van de ouder/verzorger ernstig is of de veiligheid van anderen in gevaar brengt.
9. **Schadevergoeding of herstelopdracht**
- **Omschrijving:** Als het agressieve gedrag heeft geleid tot schade (bijvoorbeeld aan eigendommen of de fysieke/psychische gezondheid van anderen), kan de ouder worden gevraagd/verplicht om schade te vergoeden of een herstelopdracht te voltooien, zoals excuses aanbieden of helpen bij het repareren van schade.
  - **Doel:** De ouder verantwoordelijkheid laten nemen voor de gevolgen van zijn of haar gedrag.
10. **Herstelgesprek**
- **Omschrijving:** Een herstelgesprek biedt ouders de gelegenheid om in een veilige en open setting verantwoordelijkheid te nemen voor hun gedrag, inzicht te krijgen in de gevolgen en te werken aan een constructieve samenwerking met de school. Het gesprek is gericht op het herstellen van wederzijds vertrouwen, het bespreken van de situatie die heeft geleid tot het gedrag, en het maken van duidelijke afspraken om herhaling te voorkomen. Een herstelgesprek wordt begeleid door een schoolleider, ondersteuningscoördinator of andere betrokken professional.
  - **Doel:** Het herstelgesprek met ouders heeft verschillende doelen:
    - Inzicht: Ouders bewust maken van de impact van hun gedrag op Scope personeel, andere ouders en leerlingen.
    - Verantwoordelijkheid: Ouders stimuleren om verantwoordelijkheid te nemen voor hun gedrag.
    - Herstel: De relatie tussen ouders en school herstellen en het vertrouwen herstellen in een constructieve samenwerking.
    - Preventie: Het bespreken van manieren om in de toekomst beter om te gaan met lastige situaties en emoties.

Voorbeeld: Een ouder heeft tijdens een ouderavond in boosheid luid geprotesteerd tegen een schoolbeleid, wat leidde tot een ongemakkelijke situatie voor andere ouders en Scope personeel. In een herstelgesprek met de directeur bespreekt de

ouder wat er is gebeurd, wat zijn of haar zorgen waren en hoe dit gedrag invloed heeft gehad op de sfeer. De ouder biedt excuses aan en er worden afspraken gemaakt over hoe toekomstige zorgen of frustraties op een constructieve manier gedeeld kunnen worden. Ook wordt gekeken hoe de school ouders hierbij kan ondersteunen. Belangrijk uitgangspunt: Herstelgesprekken met ouders zijn geen "bestrafning," maar een middel om wederzijds begrip en samenwerking te bevorderen. Door ouders een kans te bieden om verantwoordelijkheid te nemen en open het gesprek aan te gaan, ontstaat er ruimte voor groei en een betere relatie tussen school en ouder, wat uiteindelijk ten goede komt aan het kind.

11. Beperkingen op toegang tot het schoolterrein

- **Omschrijving:** Ouders/verzorgers kunnen de toegang tot het schoolterrein worden ontzegd als ze herhaaldelijk agressief gedrag vertonen of een bedreiging vormen voor de veiligheid van leerlingen en Scope personeel.
- **Doel:** De veiligheid van de schoolomgeving waarborgen en escalaties voorkomen.

12. Juridische stappen

- **Omschrijving:** In extreme gevallen waarin het gedrag van ouders/verzorgers ernstig grensoverschrijdend is en herhaalt, kan de school juridische stappen overwegen, zoals het inschakelen van politie of het aanvragen van een contactverbod.
- **Doel:** Het beschermen van de schoolgemeenschap en het voorkomen van verdere incidenten.

13. Aangifte bij de politie

- **Omschrijving:** Van ieder strafbaar feit wordt melding of aangifte gedaan bij de politie.
- **Doel:** Juridische verantwoording, veiligheid waarborgen (bedreigingen in kaart brengen en veiligheidsmaatregelen verbeteren), signaalfunctie en ondersteuning slachtoffers.

Let op: Aangifte wordt niet als een sanctie gezien maar als een normaal maatschappelijk geaccepteerde handeling wanneer er sprake is van een Strafbaar Feit.

Net als bij leerlingen is het doel van deze maatregelen niet alleen om grenzen te stellen, maar ook om de samenwerking met ouders/verzorgers te verbeteren. Het is essentieel dat ouders/verzorgers hun verantwoordelijkheid nemen en constructief bijdragen aan een veilige en positieve schoolomgeving voor alle betrokkenen.

Voor het slachtoffer:

- Het slachtoffer kan extra begeleiding of counseling krijgen om het incident te verwerken en het gevoel van veiligheid te herstellen. Dit kan variëren van gesprekken met de peer-support groep, een counselor, psycholoog tot het volgen van weerbaarheidstrainingen.
- Het kan ook nodig zijn om maatregelen te nemen om verdere confrontaties te voorkomen, bijvoorbeeld door het aanpassen van lesroosters of pauzemomenten.

Voor de schoolomgeving:

- Als het incident invloed heeft gehad op de bredere schoolgemeenschap, moeten er stappen worden ondernomen om de sociale veiligheid te herstellen. Dit kan inhouden dat er klasgesprekken worden gevoerd over respectvol gedrag, of dat er groepsactiviteiten worden georganiseerd om de sociale cohesie te versterken.
- Ook kan het nodig zijn om extra toezicht te houden op bepaalde gebieden of momenten om verdere incidenten te voorkomen.

Evaluatie en follow-up

Het actieplan moet regelmatig worden geëvalueerd om de voortgang te bewaken en te zorgen dat de genomen maatregelen effectief zijn. De betrokkenen moeten ook de kans krijgen om feedback te geven op het proces, zodat waar nodig bijsturing kan plaatsvinden.

Dit gestructureerde proces zorgt ervoor dat incidenten van agressie en grensoverschrijdend gedrag tijdig en effectief worden aangepakt, en dat de school een veilige leeromgeving blijft voor alle leerlingen.

4.4 Heldere Meldingsstructuur

1. Leerlingen

- **Melden via leraren (PO), mentor/coach (VO):** Leerlingen kunnen incidenten van agressie of grensoverschrijdend gedrag direct melden bij hun leraar/mentor. Scope personeel is het eerste aanspreekpunt en heeft de verantwoordelijkheid om meldingen serieus te nemen en verdere stappen te ondernemen. Meldingen die de leraar/mentor ontvangt worden altijd geregistreerd.
- **contactpersoon vertrouwenszaken:** Als leerlingen zich ongemakkelijk voelen om een incident bij hun docent te melden, kunnen ze terecht bij de interne contactpersoon vertrouwenszaken op school. Deze persoon biedt een veilige ruimte voor leerlingen om hun verhaal te doen en helpt bij het nemen van verdere stappen, indien nodig. Deze meldingen worden anoniem geregistreerd.
- **Anoniem melden:** In sommige gevallen kunnen leerlingen ervoor kiezen om anoniem te melden, bijvoorbeeld via een fysieke meldbox op school. Dit biedt een laagdrempelige manier om incidenten te melden zonder angst voor repercussies.

2. Ouders/verzorgers

- **Melden via de schoolleiding of veiligheidsregisseur:** Ouders/verzorgers kunnen incidenten melden door contact op te nemen met de schoolleiding of veiligheidsregisseur/coördinator/ondersteuningscoördinator. Dit kan telefonisch, via e-mail, of tijdens een persoonlijk gesprek. Deze meldingen worden geregistreerd. Ouders/verzorgers worden aangemoedigd om eventuele zorgen over het gedrag van hun kind of andere leerlingen te bespreken met het schoolteam.
- **Contactpersoon vertrouwenszaken voor ouders/verzorgers:** Net als leerlingen kunnen ook ouders/verzorgers terecht bij de contactpersoon vertrouwenszaken of de externe vertrouwenspersoon om een incident te melden. Dit kan vooral nuttig zijn wanneer er sprake is van gevoelige situaties die een neutrale, ondersteunende tussenpersoon vereisen. Deze meldingen worden anoniem geregistreerd.

3. Onderwijsprofessionals

- **Melden via het meldsysteem:** Scope personeel en andere medewerkers melden incidenten van agressie via het digitale meldsysteem van de school. Dit systeem zorgt voor een gestructureerde manier van rapporteren en geeft direct inzicht aan de juiste personen binnen de organisatie.
- **Rapportage naar de veiligheidsregisseur:** De meldingen van het Scope personeel komen terecht bij de veiligheidsregisseur, die verantwoordelijk is voor de opvolging en analyse van de incidenten. De veiligheidsregisseur beoordeelt de ernst van de situatie en neemt zo nodig maatregelen, zoals interventies, gesprekken of escalaties naar externe instanties.

Waarom dit meldingsproces belangrijk is?

Een goed functionerend meldingsproces is cruciaal om incidenten van agressie en grensoverschrijdend gedrag tijdig te signaleren en op te volgen. Zonder een helder meldingsproces kunnen incidenten onopgemerkt blijven, wat kan leiden tot escalaties en een verslechtering van de schoolveiligheid. Door duidelijke en toegankelijke meldingskanalen in te richten, kunnen leerlingen, ouders/verzorgers en Scope personeel veilig en effectief melding

maken van incidenten. Dit draagt bij aan een proactieve aanpak, waarbij vroegtijdig kan worden ingegrepen om verdere problemen te voorkomen en een gezonde schoolomgeving wordt gewaarborgd.

4.5 Stappenplan voor Incidentafhandeling

Wanneer een incident van grensoverschrijdend of agressief gedrag wordt gemeld, treedt een helder stappenplan in werking om ervoor te zorgen dat het incident snel en zorgvuldig wordt opgevolgd. Dit proces wordt gecoördineerd door de veiligheidsregisseur, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen verschillende gradaties van overtredingen (mild, matig, ernstig). Hieronder wordt uitgelegd hoe dit proces verloopt.

1. Ontvangst en beoordeling van de melding

- **Melding bij de veiligheidsregisseur:** Zodra een incident wordt gemeld, komt dit binnen bij de directeur en de veiligheidsregisseur, die samen verantwoordelijk zijn voor de initiële beoordeling en opvolging.
- **Directe rapportage aan het CvB:** Het CvB ontvangt van de veiligheidsregisseur viermaandelijks een rapportage met een overzicht van de gemelde incidenten en genomen acties.
- **Indeling naar ernst van het incident:** De directeur/veiligheidsregisseur beoordeelt het incident en schaaft het in op basis van de ernst van de overtreding:
  - *Mild:* Kleine overtredingen, zoals verbaal onrespectvol gedrag of lichte conflicten (A/B-gedrag).
  - *Matig:* Agressief gedrag dat niet fysiek is, zoals ernstige verbale dreigementen of herhaald pestgedrag (C-gedrag).
  - *Ernstig:* Fysiek geweld, ernstige bedreigingen of situaties waarbij veiligheid ernstig in het geding is (D-gedrag).

Let op; dit is een leidraad. De context bepaalt altijd in welke gradatie een melding wordt ingeschaald.

2. Contact met de melder en betrokken partijen

- **Binnen 24 uur contact met de melder:** Binnen 24 uur na de melding neemt de directeur/veiligheidsregisseur contact op met de melder of het slachtoffer om de situatie te bespreken. Dit gesprek is bedoeld om meer duidelijkheid te krijgen over het incident en te bepalen welke vervolgstappen nodig zijn.
- **Binnen 48 uur contact over sancties:** Na beoordeling van het incident, neemt de directeur/veiligheidsregisseur binnen 48 uur contact op met de betrokken dader(s) en legt de opgelegde sancties uit. Deze sancties variëren afhankelijk van de ernst van het incident (zie hieronder voor de stappen per gradatie van overtredingen).

4.6 Sanctiebeleid en Alternatieve Straffen

Een effectief sanctiebeleid speelt een cruciale rol bij het aanpakken van grensoverschrijdend gedrag in de schoolomgeving. Het biedt duidelijkheid over de consequenties van verschillende overtredingen en geeft richting aan hoe de school omgaat met incidenten, variërend van milde overtredingen tot ernstige gevallen van agressie of geweld. In plaats van uitsluitend te focussen op straf, kijkt een evenwichtig sanctiebeleid ook naar alternatieve maatregelen zoals herstelrecht en herstelbemiddeling, waarbij de dader verantwoordelijkheid neemt voor zijn of haar acties en werkt aan het herstel van de relatie met het slachtoffer en de bredere schoolgemeenschap.

Opvolging per gradatie van overtreding (leerling)

Milde overtredingen:

- **Actieplan:** Bij milde overtredingen, zoals licht verbaal onrespectvol gedrag of kleine conflicten, wordt er snel en effectief gehandeld. De dader wordt aangesproken op zijn of haar gedrag en krijgt de kans om dit toe te lichten in een gesprek met de docent/coach/ondersteuningscoördinator. Dit gesprek is bedoeld om bewustwording te creëren en te voorkomen dat het gedrag zich herhaalt.
- **Sancties:**
  - **Waarschuwingen en gesprekken:** Bij milde overtredingen wordt meestal begonnen met een gesprek tussen de leerling en een leraar, mentor of de ondersteuningscoördinator. In dit gesprek wordt het ongewenste gedrag besproken, wordt de leerling gevraagd om na te denken over de impact van zijn/haar gedrag, en wordt aangegeven welke gedragsverandering er van de leerling wordt verwacht. Dit kan een mondelinge of schriftelijke waarschuwing opleveren, waarin staat dat herhaald gedrag zal leiden tot zwaardere sancties.
  - **Tijdelijk verlies van privileges:** In sommige gevallen kan een leerling tijdelijk bepaalde privileges verliezen als gevolg van zijn/haar gedrag. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat de leerling tijdelijk geen toegang heeft tot bepaalde schoolactiviteiten, zoals schoolfeesten, sportevenementen of buitenschoolse uitstapjes.
  - **Reflectieve opdrachten:** De leerling kan worden gevraagd om een reflectieve taak uit te voeren, zoals het schrijven van een excuusbrief of een verslag over waarom het gedrag ongepast was en hoe het de schoolgemeenschap beïnvloedt.
  - **Herstelrechtelijke aanpak:** In het kader van herstelrecht kan van de leerling worden verwacht dat hij/zij het gedrag herstelt, bijvoorbeeld door een verontschuldiging aan te bieden aan de betrokken persoon. Dit kan zowel mondeling als schriftelijk, afhankelijk van de situatie. Dit draagt bij aan de bewustwording van de leerling over de impact van zijn/haar gedrag.
- **Ouders/verzorgers informeren:** Bij milde overtredingen kan het zijn dat ouders/verzorgers op de hoogte worden gesteld, afhankelijk van de context en de frequentie van het gedrag.
- **Registratie:** Het incident wordt geregistreerd in het meldsysteem, zodat de situatie kan worden gevolgd en de veiligheidsregisseur en schoolleiding inzicht hebben in mogelijk herhaald gedrag.

Let op: ieder incident staat op zichzelf en vraagt een gerichte en persoonlijke aanpak. Bovenstaande sancties zijn een leidraad waar de veiligheidsregisseur in overleg met de betrokken onderwijsprofessionals vanaf kan kijken.

Matige overtredingen:

- **Actieplan:** Bij matige overtredingen, zoals agressieve verbale uitingen, dreigementen of herhaald grensoverschrijdend gedrag, wordt er een uitgebreid actieplan opgesteld. Dit plan omvat gesprekken met zowel de dader als het slachtoffer, en eventueel een bemiddelingsgesprek tussen beide partijen onder begeleiding van de leerkracht, schoolleiding, of externe professional. Hierin wordt gewerkt aan het herstel van de relatie en wordt de dader aangemoedigd om verantwoordelijkheid te nemen.
- **Sancties:** Sancties voor matige overtredingen kunnen onder andere bestaan uit een gedragscontract, verplichte deelname aan een cursus over sociale vaardigheden of agressieregulatie, of tijdelijke ontzegging van deelname aan bepaalde schoolactiviteiten (zoals pauzes, sportevenementen of schoolfeesten).
- **Ouders/verzorgers betrekken:** Bij matige overtredingen worden de ouders/verzorgers van de dader altijd geïnformeerd en betrokken bij het opstellen van een begeleidingsplan voor

hun kind. Ouders/verzorgers worden ook op de hoogte gebracht van de sancties en kunnen actief meedenken over gedragsverbetering.

- **Registratie en opvolging:** Het incident wordt geregistreerd in het meldsysteem, en er wordt een termijn vastgesteld waarop de veiligheidsregisseur het gedrag van de leerling zal monitoren. Herhaalde overtredingen kunnen leiden tot zwaardere sancties.

Let op: Ieder incident staat op zichzelf en vraagt een gerichte en persoonlijke aanpak. Bovenstaande sancties zijn een leidraad waar de veiligheidsregisseur in overleg met de betrokken onderwijsprofessionals vanaf kan kijken.

Ernstige overtredingen:

- **Actieplan:** Bij ernstige overtredingen, zoals fysiek geweld, zware bedreigingen of herhaald agressief gedrag, wordt direct opgetreden om de veiligheid van de school te waarborgen. De veiligheidsregisseur neemt binnen 24 uur contact op met het slachtoffer om hem/haar de benodigde ondersteuning te bieden. Er wordt tevens binnen 48 uur contact opgenomen met de dader en diens ouders/verzorgers om de ernst van de situatie te bespreken.
- **Sancties:**
  - **Formele time-out:** Een formele time-out wordt opgelegd wanneer een leerling door ontoelaatbaar gedrag of een ernstig incident de veiligheid van het onderwijsproces in gevaar brengt. De leerling mag dan voor de rest van de dag niet deelnemen aan het reguliere onderwijs. Afhankelijk van de situatie blijft de leerling op school onder toezicht of gaat, na overleg met de ouders, naar huis.
  - **Schorsing:** Bij ernstige overtredingen kan een schorsing van de leerling worden opgelegd. Dit betekent dat de leerling voor maximaal 1 week niet mag deelnemen aan lessen of schoolactiviteiten. Deze maatregel wordt genomen om verdere escalatie te voorkomen en om de betrokkenen de tijd te geven om de situatie te evalueren.
  - **Contact met ouders/verzorgers:** De ouders/verzorgers worden onmiddellijk betrokken bij het incident. Dit gebeurt doorgaans via een formeel gesprek met de schoolleiding, waarbij de situatie wordt besproken en gezamenlijk wordt gewerkt aan een plan voor gedragsverbetering.
  - **Gedragscontract:** De leerling kan worden gevraagd om een gedragscontract te ondertekenen. Dit is een formele overeenkomst waarin duidelijke gedragsverwachtingen worden vastgelegd, evenals de consequenties bij herhaling van het ongewenste gedrag. De ouders/verzorgers worden ook betrokken bij het opstellen en naleven van dit contract.
  - **Tijdelijk verlies van toegang tot de school:** In sommige gevallen, als de veiligheid van anderen op het spel staat, kan de school beslissen om de leerling tijdelijk de toegang tot het schoolterrein te ontzeggen.
- **Bestuurlijke ondersteuning:** Wanneer er sprake is van verregaande sancties, zoals een schorsing of juridische stappen, wordt dit altijd ingezet door de clusterdirecteur (PO/SO) of de afdelingsleider (VO). Vervolgens wordt dit schriftelijk vastgelegd en per e-mail/post gedeeld met ouders en gemeld aan de CvB. Schorsingen langer dan 1 dag worden gemeld bij de onderwijsinspectie. Dit zorgt voor transparantie en geeft de maatregelen een formele status.
- **Ouders/verzorgers betrekken en informeren:** De ouders/verzorgers worden onmiddellijk betrokken bij het incident. Dit gebeurt doorgaans via een formeel gesprek met de schoolleiding, waarbij de situatie wordt besproken en gezamenlijk wordt gewerkt aan een plan voor gedragsverbetering. De school biedt ouders/verzorgers eventueel toegang tot externe ondersteuning, zoals familiebemiddeling of opvoedondersteuning.
- **Nazorg en monitoring:** Na een ernstig incident (denk aan C/D gedrag) wordt de situatie nauwlettend gemonitord door de veiligheidsregisseur. Er worden nazorggesprekken gevoerd met zowel de dader als het slachtoffer om ervoor te zorgen dat beide partijen de juiste begeleiding krijgen en dat de situatie niet opnieuw escaleert.

Zie voor de volledige invulling van de formele time-out en/of schorsing het protocol time-out, schorsing en verwijdering (bijlage 5).

Strafbare feiten

Voorbeelden van strafbare feiten:

- Fysiek geweld dat leidt tot letsel
- Seksuele intimidatie
- Ernstige bedreigingen, zoals dreigementen met geweld of wapens

Sancties:

- **Inschakeling van de politie:** Wanneer een leerling betrokken is bij een strafbaar feit, zoals fysiek geweld, seksuele intimidatie of ernstige bedreigingen, wordt de politie ingeschakeld. De school heeft in dergelijke gevallen de wettelijke plicht om de veiligheid van alle betrokkenen te waarborgen en het incident te rapporteren aan de autoriteiten.
- **Schorsing of definitieve verwijdering van school:** Afhankelijk van de ernst van het strafbare feit kan de leerling tijdelijk of definitief van school worden verwijderd. Voor de procedure wordt verwezen naar het protocol 'schorsen en verwijderen' (bijlage 5).
- **Onderzoek door externe instanties:** In gevallen van ernstige overtredingen kan de politie een formeel onderzoek starten, waarbij ook jeugdzorg of andere externe instanties betrokken kunnen worden. Dit kan leiden tot juridische consequenties voor de leerling, zoals een rechtszaak of een strafblad.

Let op: Ieder incident staat op zichzelf en vraagt een gerichte en persoonlijke aanpak. Bovenstaande sancties zijn een leidraad waar de veiligheidsregisseur in overleg met de betrokken onderwijsprofessionals vanaf kan kijken. Contact vindt altijd plaats; met het slachtoffer binnen 24 uur en met de dader binnen 48 uur. Een aangifte wordt altijd gedaan vanuit SCOPE om de medewerker zoveel mogelijk te kunnen beschermen en ondersteunen. De veiligheidsregisseur zal zorg dragen voor dit proces.

Opvolging per gradatie van overtreding (door ouders/verzorgers)

1. Milde overtredingen

- **Actieplan:** Bij milde overtredingen, zoals licht verbaal onrespectvol gedrag of kleine conflicten, wordt de ouder aangesproken op zijn of haar gedrag. De schoolleiding voert een gesprek met de ouder om bewustwording te creëren en duidelijk te maken welk gedrag verwacht wordt op school. Het doel is preventie en het voorkomen van herhaling.
- **Sancties:** Mogelijke sancties zijn een officiële waarschuwing of een herstelgesprek. De ouder kan gevraagd worden om excuses aan te bieden aan de betrokken leerkracht of Scope personeelslid. Dit gesprek is bedoeld om het gedrag in goede banen te leiden.
- **Registratie:** Het incident wordt geregistreerd in het schoolsysteem voor agressiemeldingen, zodat het gedrag kan worden gevolgd en er inzicht is bij mogelijke herhaling van overtredingen. Het wordt gezien als een documentatie voor mogelijke toekomstige situaties.

Let op: Ieder incident staat op zichzelf en vraagt een gerichte en persoonlijke aanpak. Bovenstaande sancties zijn een leidraad waar de veiligheidsregisseur in overleg met de betrokken onderwijsprofessionals vanaf kan kijken.

2. Matige overtredingen

- **Actieplan:** Bij matige overtredingen, zoals agressieve verbale uitingen of dreigementen, wordt een uitgebreider actieplan opgesteld. Dit omvat een gesprek met de ouder waarbij de veiligheidsregisseur en een lid van het Directieteam aanwezig zijn. In dit gesprek wordt de ouder gewezen op de ernst van het gedrag en

hoe dit de veiligheid en de sfeer op school verstoort. Het doel is herstel van vertrouwen en het garanderen van een veilige omgeving voor alle betrokkenen.

- **Sancties:** Mogelijke sancties kunnen bestaan uit het tijdelijk ontzeggen van toegang tot schoolactiviteiten of de dringende aanbeveling tot het volgen van een gedragscursus. In sommige gevallen kan de ouder worden verzocht een schriftelijke verklaring te ondertekenen waarin de ouder belooft zich opnieuw aan de schoolregels te houden. Dit kan worden gecombineerd met verplichte deelname aan een bemiddelingsgesprek met de betrokken leerkracht of medewerker.
- **Registratie en opvolging:** Het incident wordt geregistreerd in het agressie meldsysteem, en er wordt een termijn vastgesteld waarop de veiligheidsregisseur de naleving van het actieplan zal controleren. Bij herhaling van het gedrag kunnen strengere sancties volgen.

Let op: Ieder incident staat op zichzelf en vraagt een gerichte en persoonlijke aanpak. Bovenstaande sancties zijn een leidraad waar de veiligheidsregisseur in overleg met de betrokken onderwijsprofessionals vanaf kan wijken.

3. Ernstige overtredingen

- **Actieplan:** Bij ernstige overtredingen, zoals fysiek geweld of zware bedreigingen, wordt onmiddellijk actie ondernomen. De veiligheidsregisseur neemt binnen 24 uur contact op met de betrokken Scope personeelsleden om hen ondersteuning te bieden. Er wordt binnen 48 uur een formeel gesprek gepland met de ouder in het bijzijn van het schoolbestuur en, indien nodig, juridische bijstand.
- **Sancties:** Bij ernstige overtredingen worden zwaardere maatregelen genomen, zoals een tijdelijke of definitieve ontzegging van toegang tot het schoolterrein voor de ouder. In het geval van strafbare feiten (zoals mishandeling of bedreiging) wordt aangifte gedaan bij de politie. Ook kan worden overwogen de ouder door te verwijzen naar externe hulp, zoals jeugdzorg of een gedragsdeskundige, afhankelijk van de betrokkenheid van kinderen.
- **Bestuurlijke ondersteuning:** Alle formele acties, zoals schorsing van toegang of juridische stappen, worden ondersteund door een officieel document van het CvB. Dit zorgt voor juridische en administratieve transparantie en versterkt de maatregelen.
- **Nazorg en monitoring:** Na een ernstig incident worden verdere stappen ondernomen om zowel de dader als de schoolmedewerkers goed te begeleiden. Er worden nazorggesprekken ingepland met alle betrokkenen, en de situatie wordt nauwlettend gemonitord door de veiligheidsregisseur om toekomstige incidenten te voorkomen. Zie voor de volledige invulling van de formele time-out en/of schorsing het protocol time-out, schorsing en verwijdering (bijlage 5).

Strafbare feiten

Voorbeelden van strafbare feiten:

- Fysiek geweld dat leidt tot letsel
- Seksuele intimidatie
- Ernstige bedreigingen, zoals dreigementen met geweld of wapens

Juridische Sancties:

- **Inschakelen politie:** Wanneer een ouder/verzorger betrokken is bij een strafbaar feit, zoals fysiek geweld, seksuele intimidatie of ernstige bedreigingen, wordt de politie ingeschakeld. De school heeft in dergelijke gevallen de wettelijke plicht om de veiligheid van alle betrokkenen te waarborgen en het incident te rapporteren aan de autoriteiten. Een vervolg uit een dergelijke aangiften kan zijn dat er Strafrechtelijke vervolging

plaatsvindt of dat er een huis/contactverbod wordt opgesteld. Dit is afhankelijk van de ernst van het Strafbare feit.

School specifieke sancties

- **Toegang** tot de school beperken of verbieden
- **Tijdelijk toegangsverbod:** De school kan besluiten dat de ouder tijdelijk geen toegang heeft tot het schoolterrein.
- **Permanent toegangsverbod:** In ernstige gevallen kan de ouder blijvend de toegang tot de school worden ontzegd. Dit moet juridisch goed worden onderbouwd, bijvoorbeeld met een schriftelijke verklaring en waar nodig met ondersteuning van de politie.

Schorsing van communicatie

- **Restricties in communicatie:** De school kan eisen dat alle communicatie via een aangewezen persoon verloopt, zoals de schoolleiding of contactpersoon vertrouwenszaken. Dit voorkomt directe interactie tussen de ouder en het Scope personeel..

Civiele sancties

- **Kosten verhalen:** Als de ouder schade heeft veroorzaakt (zoals vernieling of emotionele schade), kan de school via een civielrechtelijke procedure de kosten verhalen.
- **Schorsing of definitieve verwijdering van school:** Afhankelijk van de ernst van het strafbare feit kan de leerling tijdelijk of definitief van school worden verwijderd. Zie hiervoor het protocol time-out, schorsing en verwijdering (bijlage 5).
- **Onderzoek door externe instanties:** In gevallen van ernstige overtredingen kan de politie een formeel onderzoek starten, waarbij ook jeugdzorg of andere externe instanties betrokken kunnen worden. Dit kan leiden tot juridische consequenties voor de ouder/verzorger, zoals een rechtszaak of een strafblad.

Let op: Ieder incident staat op zichzelf en vraagt een gerichte en persoonlijke aanpak. Bovenstaande sancties zijn een leidraad waar de veiligheidsregisseur in overleg met de betrokken onderwijsprofessionals vanaf kan wijken. Contact vindt altijd plaats; met het slachtoffer binnen 24 uur en met de dader binnen 48 uur.

Alternatieve sancties: Herstelrecht en herstelbemiddeling

Hoewel sancties zoals schorsing en waarschuwingen noodzakelijk kunnen zijn, biedt herstelrecht een krachtig alternatief dat zich richt op het herstellen van de schade die door het grensoverschrijdende gedrag is veroorzaakt. Het doel van herstelrecht is niet alleen het straffen van de dader, maar ook het herstellen van de relatie tussen de betrokken partijen en het bieden van een constructieve oplossing die de gemeenschap versterkt.

1. Herstelrecht:

- **Wat is herstelrecht?** Herstelrecht is een benadering die gericht is op het herstellen van de schade die is veroorzaakt door het grensoverschrijdende gedrag. In plaats van te focussen op straf, draait het om het erkennen van verantwoordelijkheid, het maken van amends en het zoeken naar een oplossing die de relatie tussen dader, slachtoffer en de bredere gemeenschap herstelt.
- **Dader neemt verantwoordelijkheid:** In een herstelrechtelijk proces neemt de dader verantwoordelijkheid voor zijn of haar acties door de schade die is aangericht te erkennen en actief mee te werken aan het herstel. Dit kan bijvoorbeeld inhouden dat de dader excuses aanbiedt, een schadevergoeding betaalt of op een andere manier bijdraagt aan het herstel van de situatie.

- **Focus op het slachtoffer:** Herstelrecht biedt ook een platform voor het slachtoffer om zijn of haar verhaal te doen en te laten zien hoe het gedrag hen heeft beïnvloed. Dit zorgt ervoor dat het slachtoffer wordt gehoord en actief betrokken is bij het vinden van een oplossing. Het proces helpt om het gevoel van onrecht bij het slachtoffer te verminderen en kan bijdragen aan het emotionele herstel.

2. Herstelbemiddeling:

- **Wat is herstelbemiddeling?** Herstelbemiddeling is een gestructureerd gesprek tussen de dader, het slachtoffer en een bemiddelaar. De bemiddelaar helpt beide partijen om openlijk te praten over wat er is gebeurd, wat de gevolgen zijn geweest, en hoe de schade kan worden hersteld. Dit proces biedt de mogelijkheid om tot wederzijds begrip te komen en werkt vaak beter dan eenzijdige sancties, omdat het beide partijen actief betreft bij het oplossen van het probleem.
- **Bemiddelingsgesprekken:** De dader en het slachtoffer worden uitgenodigd om in een veilige omgeving hun kant van het verhaal te delen. De bemiddelaar begeleidt dit proces en zorgt ervoor dat beide partijen de ruimte krijgen om hun gevoelens en zorgen uit te spreken. Het doel is om tot een overeenkomst te komen waarin de dader verantwoordelijkheid neemt en stappen onderneemt om het gedrag goed te maken.
- **Herstelgerichte overeenkomsten:** Na het bemiddelingsgesprek worden er afspraken gemaakt over hoe de dader de situatie kan herstellen. Dit kan variëren van het aanbieden van excuses tot het ondernemen van concrete acties om de schade te herstellen (bijvoorbeeld het vergoeden van materiële schade, helpen bij een project, of het herstellen van sociaal vertrouwen binnen de klas of gemeenschap).

3. Voordelen van herstelrecht en herstelbemiddeling:

- **Vermindering van recidive:** Onderzoek toont aan dat herstelgerichte benaderingen, zoals herstelbemiddeling, kunnen leiden tot een significante vermindering van herhaald grensoverschrijdend gedrag. Doordat de dader verantwoordelijkheid neemt voor zijn/haar gedrag en het effect ervan begrijpt, is de kans kleiner dat het gedrag zich herhaalt.
- **Herstel van relaties:** In plaats van alleen te straffen, richt herstelrecht zich op het herstellen van de relatie tussen dader, slachtoffer en de bredere gemeenschap. Dit kan bijdragen aan een positiever schoolklimaat, waarin conflicten constructief worden opgelost en leerlingen de kans krijgen om te leren van hun fouten.
- **Meer voldoening voor slachtoffers:** Slachtoffers voelen zich vaak meer gehoord en gesteund in een herstelrechtelijk proces dan in een puur straffende benadering. Door betrokken te zijn bij het herstelproces en de dader te confronteren met de impact van zijn of haar acties, kunnen slachtoffers emotioneel herstel ervaren en verdere escalatie van conflicten voorkomen.

Waarom een gelaagd sanctiebeleid met herstelrecht belangrijk is:

Een goed gedefinieerd sanctiebeleid maakt de consequenties van grensoverschrijdend gedrag duidelijk voor alle betrokkenen en biedt tegelijkertijd ruimte voor alternatieve maatregelen zoals herstelrecht. Door naast straffen ook te focussen op herstelgerichte oplossingen, wordt de nadruk gelegd op het leren van fouten, het nemen van verantwoordelijkheid en het herstellen van de relatie met de schoolgemeenschap. Dit zorgt niet alleen voor een veiligere schoolomgeving, maar helpt ook om toekomstige incidenten te voorkomen door leerlingen te leren hoe ze hun gedrag kunnen verbeteren en verantwoording af te leggen.

Conclusie:

Het sanctiebeleid van de school biedt een gestructureerde aanpak voor het omgaan met grensoverschrijdend gedrag, variërend van milde overtredingen tot strafbare feiten. Terwijl traditionele sancties zoals waarschuwingen, schorsingen en het inschakelen van de politie belangrijk blijven, speelt herstelrecht een cruciale rol bij het herstellen van relaties en het

bevorderen van gedragsverandering. Dit zorgt ervoor dat zowel dader als slachtoffer betrokken zijn bij het proces en dat de schoolgemeenschap sterker uit conflicten komt.

4.7 Maatregelen tegen Pesten en Cyberpesten

In een tijdperk waarin digitale technologieën en sociale media een integraal onderdeel zijn van het dagelijks leven van leerlingen, neemt de kans op digitaal grensoverschrijdend gedrag, zoals cyberpesten, aanzienlijk toe. Dit type gedrag kan grote negatieve gevolgen hebben voor de mentale gezondheid en het welzijn van de betrokkenen, zowel binnen als buiten de schoolomgeving. Het is daarom essentieel dat het schoolbeleid niet alleen gericht is op fysiek en verbaal grensoverschrijdend gedrag, maar ook specifiek aandacht besteedt aan de risico's van cyberpesten en het gebruik van sociale media. In het anti-pestprotocol van elke school worden de maatregelen beschreven tegen fysiek pesten. Alle scholen hebben afzonderlijk gekozen voor hun eigen methodiek om pesten tegen te gaan, passend bij de SEO-methode en de doelgroep van de school.

1. Wat is digitaal grensoverschrijdend gedrag?

Voorbeelden van digitaal grensoverschrijdend gedrag:

- **Cyberpesten:** Dit omvat herhaaldelijk beledigen, bedreigen, vernederen of uitsluiten van iemand via digitale platforms zoals WhatsApp, Instagram, Snapchat, of school gerelateerde platforms zoals Microsoft Teams of andere onderwijsapplicaties.
- **Verspreiden van privé-informatie of roddels:** Het delen van persoonlijke of gevoelige informatie zonder toestemming, bijvoorbeeld via sociale media, e-mails of chatgroepen.
- **Sexting en ongewenste berichten:** Het versturen van seksuele berichten of afbeeldingen zonder toestemming of het onder druk zetten van iemand om intieme beelden te delen.
- **Identiteitsfraude of accountmisbruik:** Het stelen van iemands identiteit of inbreken op andermans sociale media-accounts om schadelijke berichten te plaatsen of toegang te verkrijgen tot privé-informatie.

Digitale vormen van grensoverschrijdend gedrag kunnen ernstige gevolgen hebben, waaronder emotionele schade, reputatieschade, sociaal isolement en, in extreme gevallen, depressie of zelfbeschadiging. Het aanpakken van dit gedrag is daarom van cruciaal belang binnen het schoolbeleid.

2. Specifieke regels voor het gebruik van sociale media op school

Sociale media en digitale gedragsregels:

- **Beperkingen tijdens schooltijd:** De school hanteert duidelijke regels over het gebruik van sociale media tijdens schooluren. Dit betekent dat leerlingen geen toegang hebben tot bepaalde sociale mediaplatforms of chatapps tijdens de les en dat apparaten zoals mobiele telefoons tijdens schooluren moeten worden ingeleverd of uitgeschakeld.
- **Regels voor school gerelateerde platforms:** Voor onderwijs gerelateerde communicatie, zoals online leeromgevingen (Microsoft Teams, Google Classroom), zijn specifieke gedragsnormen opgesteld. Deze platforms mogen alleen worden gebruikt voor educatieve doeleinden en alle vormen van grensoverschrijdend gedrag, zoals cyberpesten of het verspreiden van schadelijke inhoud, worden niet getolereerd.
- **Verantwoord gebruik van sociale media:** Leerlingen worden actief onderwezen over de verantwoordelijkheden die gepaard gaan met het gebruik van sociale media. Dit omvat lessen over privacy, respect voor anderen, de gevolgen van cyberpesten en de juridische implicaties van het delen van ongewenste content.

3. Hoe wordt digitaal grensoverschrijdend gedrag aangepakt?

a. Preventieve maatregelen:

- **Digitale geletterdheid en voorlichting:** De school organiseert regelmatig voorlichtingssessies en workshops over digitaal burgerschap, waarbij leerlingen leren over de impact van hun onlinegedrag. Deze sessies richten zich op onderwerpen zoals het beschermen van persoonlijke informatie, omgaan met online pesten, en het belang van wederzijds respect op sociale media.
- **Vroege signalering van cyberpesten:** Scope personeel, ondersteuning coördinatoren andere schoolmedewerkers worden getraind om signalen van digitaal grensoverschrijdend gedrag op te merken, zoals een leerling die zich terugtrekt, opvallende gedragsveranderingen vertoont of meldingen maakt van online conflicten. Door deze signalen vroegtijdig te herkennen, kan de school snel ingrijpen en verdere schade voorkomen.
- **Peer supportprogramma's:** Leerlingen kunnen een belangrijke rol spelen in het signaleren en voorkomen van cyberpesten. Door een peer supportprogramma op te zetten, worden oudere leerlingen getraind om jongere leerlingen te ondersteunen bij digitale uitdagingen en om grensoverschrijdend gedrag op sociale media te signaleren en te melden.

b. Reactieve maatregelen bij incidenten:

- **Rapportage en onderzoek:** Wanneer cyberpesten of ander digitaal grensoverschrijdend gedrag, dat onder schooltijd heeft plaatsgevonden, wordt gemeld, wordt er onmiddellijk een onderzoek gestart door de veiligheidsregisseur of ondersteuningscoördinator. Hierbij worden gesprekken gevoerd met de betrokken partijen, bewijsmateriaal verzameld (bijvoorbeeld screenshots of berichten) en wordt de ernst van het incident beoordeeld.
- **Waarschuwingen en gesprekken:** Bij minder ernstige gevallen van digitaal grensoverschrijdend gedrag, zoals eenmalige beledigingen via sociale media, kan worden begonnen met een gesprek tussen de leerling en een leraar of mentor. De leerling wordt aangesproken op zijn/haar gedrag en krijgt een waarschuwing met de nadruk op de gevolgen van herhaling.
- **Herstelgericht werken:** In plaats van direct te straffen, wordt de nadruk gelegd op herstelrechtelijke maatregelen. Dit kan inhouden dat de dader verantwoordelijk wordt gehouden voor zijn/haar acties door het aanbieden van excuses aan het slachtoffer of door mee te werken aan herstelbemiddeling. Het doel is niet alleen om de schade te herstellen, maar ook om de dader bewust te maken van de impact van het onlinegedrag en de relatie met het slachtoffer te herstellen.
- **Schorsing of verlies van privileges:** In ernstige gevallen van cyberpesten kan de leerling tijdelijk worden geschorst of worden uitgesloten van bepaalde schoolactiviteiten. Dit kan ook betekenen dat de toegang tot school gerelateerde platforms of digitale middelen tijdelijk wordt ingetrokken om verdere schade te voorkomen.
- **Ouders/verzorgers betrekken:** Ouders/verzorgers worden altijd op de hoogte gesteld wanneer er sprake is van cyberpesten of digitaal grensoverschrijdend gedrag waar hun zoon/dochter bij betrokken is. Samen met de school wordt er een plan van aanpak opgesteld, waarbij zowel het slachtoffer als de dader de juiste begeleiding krijgt.

c. Inschakelen van externe hulp en juridische stappen:

- **Inschakelen van externe hulp:** Als de situatie verergert of wanneer de emotionele impact groot is, kan de school externe hulp inschakelen, zoals een maatschappelijk werker, schoolpsycholoog of jeugdzorg. Deze professionals kunnen zowel het

slachtoffer als de dader helpen bij het verwerken van de situatie en het aanpakken van onderliggende problemen.

- **Politie inschakelen bij strafbare feiten:** Bij ernstige gevallen van cyberpesten, zoals bedreigingen of het verspreiden van expliciete beelden zonder toestemming, wordt de politie ingeschakeld. Dit gebeurt altijd in overleg met de ouders/verzorgers en de schoolleiding. De school zorgt ervoor dat zowel het slachtoffer als de dader worden ondersteund tijdens dit proces en dat de juiste juridische stappen worden gevolgd.

d. Herstelrecht en herstelbemiddeling bij digitaal grensoverschrijdend gedrag

Herstelgerichte aanpak:

- **Herstelrechtelijke maatregelen:** Net als bij fysiek of verbaal grensoverschrijdend gedrag kan herstelrecht een belangrijke rol spelen in het oplossen van cyberpesten. De focus ligt op het herstellen van de relatie tussen de betrokkenen en het begrijpen van de impact van het gedrag. Dit proces biedt de dader de mogelijkheid om verantwoordelijkheid te nemen en het slachtoffer de kans om gehoord te worden.
- **Herstelbemiddeling bij cyberpesten:** Bij digitaal grensoverschrijdend gedrag kan herstelbemiddeling worden ingezet om de situatie te bespreken in een gecontroleerde setting. Een bemiddelaar helpt zowel de dader als het slachtoffer om hun perspectieven te delen en gezamenlijk tot een oplossing te komen. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat de dader actief bijdraagt aan het herstellen van de schade, zoals het verwijderen van schadelijke berichten of het openbaar aanbieden van excuses.

e. Langetermijn oplossingen:

- **Gedragscontracten:** Als onderdeel van de herstelgerichte aanpak kan een gedragscontract worden opgesteld waarin duidelijke afspraken worden gemaakt over het digitale gedrag van de leerling. Dit contract wordt ondertekend door de leerling, de ouders/verzorgers en de school, en bevat de consequenties bij het niet naleven van de afspraken.
- **Educatie en bewustwording:** Naast herstelgericht werken wordt er doorlopend geïnvesteerd in het bewustmaken van leerlingen over de gevolgen van hun onlinegedrag. Dit kan door middel van workshops, gastlessen en themadagen waarin cyberpesten en digitaal burgerschap centraal staan.

Waarom een cyberpestprotocol noodzakelijk is

Cyberpesten en ander digitaal grensoverschrijdend gedrag hebben ingrijpende gevolgen voor de betrokkenen en kunnen het schoolklimaat ernstig verstoren. Een specifiek protocol voor het omgaan met digitaal grensoverschrijdend gedrag is daarom noodzakelijk. Dit protocol biedt niet alleen duidelijke regels en richtlijnen, maar ook een gelaagde aanpak voor preventie, interventie en herstel. Door zowel slachtoffers als daders op de juiste manier te begeleiden, draagt het protocol bij aan een veilige en respectvolle schoolomgeving, zowel online als offline.

Conclusie

Digitale technologieën en sociale media brengen nieuwe uitdagingen met zich mee op het gebied van grensoverschrijdend gedrag, zoals cyberpesten. De school hanteert duidelijke regels voor het gebruik van sociale media en biedt een gestructureerde aanpak voor het omgaan met digitaal grensoverschrijdend gedrag. Naast sancties zoals waarschuwingen, schorsingen en het inschakelen van externe hulp, ligt de nadruk op herstelrecht en herstelbemiddeling, zodat zowel de dader als het slachtoffer actief kunnen bijdragen aan het herstellen van de schade. Preventieve maatregelen zoals digitale geletterdheid en voorlichting helpen leerlingen om verantwoordelijk om te gaan met sociale media, waardoor cyberpesten wordt voorkomen en een veilige digitale omgeving wordt bevorderd.

Rapportage en evaluatie

- Maandelijks rapportage aan het CvB: Alle incidenten en de genomen maatregelen worden maandelijks gerapporteerd aan het CvB, zodat zij toezicht kunnen houden op de naleving van het agressieprotocol en eventuele aanpassingen in het beleid kunnen overwegen.
- Evaluatie van het incident: Na afloop van het incident wordt er een evaluatie uitgevoerd om te beoordelen of de genomen maatregelen effectief zijn geweest. Indien nodig worden verdere stappen ondernomen om herhaling te voorkomen en de veiligheid binnen de school te waarborgen.

Met dit stappenplan wordt consistentie en zorgvuldigheid gewaarborgd in de opvolging van incidenten, waardoor de veiligheid van alle betrokkenen wordt gegarandeerd en er ruimte is voor herstel en gedragsverbetering.

4.8 Juridische Aspecten en Verantwoordelijkheid

In gevallen van ernstig grensoverschrijdend gedrag, zoals fysiek geweld of seksuele intimidatie, kan het noodzakelijk zijn om juridische stappen te ondernemen. De school heeft hierin een belangrijke rol, niet alleen in het bewaken van de veiligheid op school, maar ook in het correct opvolgen van wettelijke verplichtingen en het inschakelen van de juiste autoriteiten. Het is essentieel dat de school weet hoe te handelen binnen de wet, en dat er een duidelijk protocol is voor het melden van dergelijke incidenten en het ondersteunen van betrokkenen.

Juridische gevolgen en wanneer deze van toepassing zijn

Bij grensoverschrijdend gedrag zijn er bepaalde gevallen waarin de incidenten zo ernstig zijn dat ze juridische implicaties hebben. Deze gevallen omvatten onder andere:

- **Fysiek geweld:** Incidenten waarbij leerlingen of Scope personeel fysiek letsel oplopen, zoals vechtpartijen, aanvallen met wapens, of andere vormen van lichamelijke agressie.
- **Seksuele intimidatie of misbruik:** Elke vorm van ongewenste seksuele toenadering, zowel fysiek als verbaal, zoals seksuele opmerkingen, ongepaste aanrakingen, of erger.
- **Ernstige bedreigingen:** Wanneer leerlingen, Scope personeel of anderen worden bedreigd met fysiek geweld of andere ernstige consequenties, kan dit juridisch worden opgevolgd.
- **Vandalisme of diefstal:** Ernstige schade aan eigendommen of diefstal kan ook juridische gevolgen hebben, afhankelijk van de waarde van de schade of goederen.
- **Drugs, wapens en vuurwerk:** Het in bezit hebben, gebruiken of verhandelen van drugs, wapens of vuurwerk op schoolterrein is ten strengste verboden. Dergelijke overtredingen kunnen leiden tot ernstige disciplinaire maatregelen en juridische vervolging. Er kan (on)aangekondigde controle van kluisjes plaatsvinden door de conciërge, veiligheidsregisseur of politie.
- **Overige strafbare feiten**

Wie is verantwoordelijk voor het melden aan de juiste autoriteiten?

In gevallen van grensoverschrijdend gedrag die juridisch van aard zijn, is het essentieel dat de school snel en volgens de juiste procedure handelt. Er moet een helder protocol zijn dat door het schoolteam wordt gevolgd om ervoor te zorgen dat incidenten correct worden gemeld en opgevolgd.

1. De rol van de veiligheidsregisseur:

- **Incidenten beoordelen:** De veiligheidsregisseur heeft een sleutelrol in het beoordelen van de ernst van het incident. Na melding van een ernstig incident, zoals fysiek geweld of seksuele intimidatie, verzamelt de veiligheidsregisseur de nodige informatie

en bepaalt of de situatie verdere juridische stappen vereist. Vervolgens geeft hij advies aan de directie of het bestuur.

- **Communicatie met de directie:** Zodra een incident als juridisch wordt ingeschaald, informeert de veiligheidsregisseur direct de schooldirectie. De veiligheidsregisseur en de directie beoordelen gezamenlijk het incident en beslissen of externe autoriteiten, zoals de politie of jeugdzorg, moeten worden ingeschakeld.
- **Verantwoordelijkheid voor juridische stappen:** De veiligheidsregisseur is verantwoordelijk voor het melden van ernstige incidenten aan de juiste autoriteiten. Bij incidenten met een juridische dimensie, zoals geweld of seksuele intimidatie, is het de taak van de veiligheidsregisseur om contact op te nemen met de politie, hulpdiensten, of jeugdzorg.

2. De rol van de schooldirectie:

- **Overleg met ouders/verzorgers:** Bij juridische stappen is het ook van groot belang dat de ouders/verzorgers van de betrokken leerling(en) onmiddellijk op de hoogte worden gesteld van de situatie. Dit wordt gedaan via een formele melding en een gesprek, samen met de veiligheidsregisseur, waarin het incident, de mogelijke juridische gevolgen, en de stappen die de school neemt worden uitgelegd.
- **Overleg collega/communicatie team:** Wanneer er sprake is van (mogelijke) juridische stappen is het voor de schooldirectie essentieel om nauw af te stemmen met interne collega's en het communicatieteam. Dit team kan ondersteunen bij het zorgvuldig en juridisch correct formuleren van externe en interne communicatie, zodat er geen onbedoelde uitspraken worden gedaan die de positie van de school of betrokkenen kunnen schaden. Ook wordt afgestemd welke informatie gedeeld mag worden in het kader van AVG en privacywetgeving, wie het aanspreekpunt is voor media of stakeholders, en welke kernboodschappen worden gebruikt. Door deze afstemming blijft de communicatie eenduidig, professioneel en zorgvuldig, en wordt voorkomen dat onrust of misinterpretatie ontstaat binnen de schoolgemeenschap.

3. De rol van het CvB:

- **Ondersteuning bij verregaande juridische stappen:** Bij zeer ernstige incidenten, zoals langdurige conflicten, herhaald geweld, of zaken die resulteren in schorsing of gerechtelijke procedures, wordt het CvB, door de veiligheidsregisseur, geïnformeerd en betrokken. Het CvB kan juridische ondersteuning bieden, bijvoorbeeld in de vorm van juridisch advies of het inschakelen van een advocaat voor de school. Zie hiervoor tevens het protocol time-out, schorsing en verwijdering (bijlage 5).
- **Schriftelijke verklaringen:** Het CvB ondersteunt de directie bij het afhandelen van juridische meldingen door schriftelijke verklaringen op te stellen die de ernst van de situatie onderstrepen en de schoolpositie verduidelijken.

Interne en externe procedures:

1. Interne procedure voor melding van ernstige incidenten:

- **Registratie van het incident:** Elk incident wordt zorgvuldig geregistreerd door de veiligheidsregisseur, inclusief getuigenverlagen, bewijsmateriaal (indien beschikbaar, zoals camerabeelden of foto's van letsel of schade), en rapportages van betrokken leraren/Scope personeel.
- **Spoedoverleg:** Na een ernstig incident organiseert de veiligheidsregisseur onmiddellijk een spoedoverleg met de directie, ondersteuningscoördinator en schoolleiding en eventueel betrokken teamleden om het incident te bespreken en te besluiten over verdere stappen.
- **Formele time out:** Hiervan is sprake wanneer een leerling als corrigerende maatregel voor de rest van de dag de toegang tot het reguliere onderwijs wordt ontzegd. De

- school kan ervoor kiezen om de leerling op school te houden of de leerling, na overleg met ouders, naar huis te sturen. Dit kan worden ingezet bij fysiek geweld, pesten, chantage, discriminatie en/of vandalisme/vernielingen.
- **Schorsing of verwijdering van de leerling:** Bij fysiek geweld, seksuele intimidatie bezit van wapens/vuurwerk, herhaalde les/ordeverstoring, diefstal of afpersing en het gebruik en/of handel in drugs kan de school direct overgaan tot schorsing of tijdelijke verwijdering van de leerling. Dit wordt ook officieel vastgelegd en aan de ouders/verzorgers gecommuniceerd. Zie hiervoor het protocol time-out, schorsing en verwijdering (bijlage 5).

2. Externe procedure voor juridische stappen:

- **Contact met de politie:** Indien het incident ernstig genoeg is, zoals bij fysiek geweld of seksuele intimidatie, wordt de politie onmiddellijk op de hoogte gebracht. De veiligheidsregisseur dient de melding te maken en levert alle benodigde informatie om het incident te rapporteren.
- **Jeugdzorg of andere instanties:** In sommige gevallen, zoals ernstige problemen in de thuissituatie of wanneer een leerling herhaald grensoverschrijdend gedrag vertoont, kan jeugdzorg of een vergelijkbare instantie worden ingeschakeld om te helpen bij de verdere begeleiding van de leerling.
- **Samenwerking met ouders/verzorgers:** Ouders/verzorgers van zowel de dader als het slachtoffer worden nauw betrokken in het proces. Zij worden op de hoogte gehouden van de juridische stappen en kunnen indien nodig contact opnemen met juridische adviseurs of advocaten voor verdere ondersteuning.

Juridische bescherming van de betrokkenen:

1. Bescherming van het slachtoffer:

- **Veilige omgeving voor het slachtoffer:** Zodra een incident met juridische implicaties plaatsvindt, neemt de school maatregelen om de fysieke en emotionele veiligheid van het slachtoffer te garanderen. Dit kan inhouden dat het slachtoffer gescheiden wordt van de dader, dat er counseling of psychologische ondersteuning wordt geboden, en dat er nazorg wordt verleend.
- **Juridische bijstand:** Indien nodig kan de school het slachtoffer ondersteunen in het verkrijgen van juridische bijstand, bijvoorbeeld door verwijzing naar advocaten die gespecialiseerd zijn in kinderrechten of slachtoffers van geweld.

2. Rechtsbescherming van de dader:

- **Begeleiding en monitoring:** Zelfs bij ernstige incidenten wordt de dader, indien nog op school, begeleid om te voorkomen dat het gedrag zich herhaalt. In sommige gevallen kan externe hulp, zoals gedragstherapie, worden ingezet om de dader te ondersteunen in gedragsverandering.

Waarom juridische stappen noodzakelijk kunnen zijn

In gevallen van ernstig grensoverschrijdend gedrag, zoals fysiek geweld of seksuele intimidatie, zijn juridische stappen vaak noodzakelijk om de veiligheid van alle betrokkenen te waarborgen. Door het inschakelen van de juiste autoriteiten kan de school ervoor zorgen dat het incident op een wettelijk correcte manier wordt afgehandeld en dat alle betrokken partijen de juiste ondersteuning en bescherming krijgen. Daarnaast helpt het correct melden van dergelijke incidenten de school om haar verantwoordelijkheid binnen de wet na te komen en een veilige leeromgeving te handhaven.

Conclusie

Wanneer grensoverschrijdend gedrag uitmondt in fysiek geweld, seksuele intimidatie, of andere ernstige situaties, is het van cruciaal belang dat de school weet hoe te handelen binnen de wettelijke kaders. De veiligheidsregisseur, schooldirectie en het CvB spelen allen een rol in het beoordelen, rapporteren en opvolgen van deze incidenten. Door te zorgen voor heldere interne procedures en nauw contact met externe autoriteiten, kan de school ervoor zorgen dat juridische stappen correct worden ondernomen en dat de veiligheid van alle betrokkenen gewaarborgd blijft.

5 Opvang en Nazorg van Slachtoffers

Na een incident van agressie of grensoverschrijdend gedrag is het van cruciaal belang dat er niet alleen aandacht is voor de onmiddellijke reactie, maar ook voor de langdurige fysieke en emotionele veiligheid van zowel het slachtoffer als de dader. Adequate opvang en nazorg zijn essentieel om ervoor te zorgen dat het slachtoffer zich veilig voelt en dat de dader zijn of haar gedrag kan verbeteren. Hieronder wordt uiteengezet welke stappen worden genomen om voor deze nazorg te zorgen.

Ondersteuning van slachtoffers en herstel:

- **Nazorg voor slachtoffers:** In geval van strafbare feiten krijgt het slachtoffer uitgebreide ondersteuning, zowel emotioneel als praktisch. Dit kan begeleiding omvatten door een schoolpsycholoog of contactpersoon vertrouwenszaken, evenals juridische ondersteuning indien nodig. De school zorgt ervoor dat het slachtoffer zich veilig voelt en dat er maatregelen worden genomen om verdere confrontaties te voorkomen.
- **Herstelbemiddeling in uitzonderlijke gevallen:** In gevallen waarin het slachtoffer en de dader bereid zijn om met elkaar in gesprek te gaan, kan herstelbemiddeling worden overwogen, mits dit op vrijwillige basis gebeurt en onder begeleiding van een externe bemiddelaar. Dit kan helpen om emotioneel herstel te bevorderen, hoewel de nadruk in deze gevallen vooral ligt op de veiligheid en welzijn van het slachtoffer.

Fysieke en emotionele veiligheid van het slachtoffer

1. **Directe opvang van het slachtoffer:**
  - **Veilige omgeving:** Zodra een incident wordt gemeld, wordt het slachtoffer naar een veilige, rustige ruimte gebracht waar hij/zij in vertrouwen kan praten met de schoolleiding. Dit voorkomt verdere escalatie en stelt het slachtoffer in staat om zich gehoord en gesteund te voelen.
  - **Peer supportgroep:** Het slachtoffer kan worden doorverwezen naar een peer supportgroep binnen de school, waarin collega's die soortgelijke ervaringen hebben meegemaakt, elkaar ondersteunen. Deze groep biedt een veilige plek voor het delen van ervaringen en kan helpen bij het verwerken van de situatie.
  - **Contactpersoon vertrouwenszaken:** Een vertrouwenspersoon biedt emotionele ondersteuning en begeleiding gedurende het hele proces. Deze persoon helpt het slachtoffer om te gaan met de gevoelens van angst, onzekerheid of onveiligheid die kunnen optreden na een incident.
2. **Langdurige bescherming:**
  - **Aangepaste schoolomgeving:** Indien nodig wordt de schoolomgeving voor het slachtoffer aangepast om verdere confrontaties te voorkomen. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat de dader en het slachtoffer gescheiden worden door middel van verschillende lesroosters, pauzemomenten.
  - **Monitoring:** Het slachtoffer wordt door de veiligheidsregisseur regelmatig gevolgd om ervoor te zorgen dat hij/zij zich fysiek en emotioneel veilig voelt. Dit kan

bijvoorbeeld wekelijks contact inhouden om de voortgang te bespreken en eventuele zorgen direct aan te pakken.

3. **Emotionele nazorg:**

- **Individuele counseling:** Het slachtoffer kan indien gewenst gesprekken voeren met een gesprekspartner via HR om de emotionele gevolgen van het incident te verwerken. Deze gesprekken zijn erop gericht om het zelfvertrouwen van het slachtoffer te herstellen en de ervaring op een gezonde manier te verwerken.
- **Toegang tot externe ondersteuning:** Indien de impact van het incident groot is, kan de school externe professionele hulp inschakelen, zoals psychologen of maatschappelijk werkers, die het slachtoffer ondersteunen in het verwerken van trauma of angst.

Nazorg en begeleiding van de dader (leerling).

1. **Directe interventie na het incident:**

- **Gesprek met veiligheidsregisseur** Binnen 48 uur na het incident heeft de dader een verplicht gesprek met de veiligheidsregisseur of schoolleiding. Dit gesprek richt zich op het gedrag van de dader, de impact van het gedrag op het slachtoffer en de mogelijke gevolgen bij herhaling. De dader wordt uitgenodigd om verantwoordelijkheid te nemen voor zijn of haar acties en er wordt nagedacht over een passende sanctie.
- **Gedragscontract:** Bij ernstige of herhaaldelijke incidenten wordt een gedragscontract opgesteld waarin de dader afspraken maakt over gedragsverbetering en de sancties die volgen bij overtreding van het contract. Dit contract wordt door de dader en zijn/haar ouders/verzorgers ondertekend.

2. **Langdurige begeleiding en educatie:**

- **Cursus of training:** De dader kan worden verplicht om deel te nemen aan een cursus gericht op agressieregulatie, sociale vaardigheden of conflictmanagement. Deze training is bedoeld om de dader te helpen constructieve manieren te vinden om met emoties om te gaan en om empathie te ontwikkelen voor anderen.
- **Individuele begeleiding:** De dader krijgt toegang tot een counselor of gedragsdeskundige voor individuele begeleiding. Hierin wordt gewerkt aan zelfreflectie, inzicht in het eigen gedrag en strategieën om herhaling te voorkomen.

Nazorg en monitoring:

- **Periodieke evaluaties:** De dader wordt regelmatig gemonitord door de veiligheidsregisseur om te controleren of het gedrag verbeterd is en of er extra interventies nodig zijn. Deze evaluaties worden gedeeld met ouders/verzorgers om hen actief te betrekken bij de gedragsverbetering.
- **Herstel van relaties:** Indien mogelijk wordt er ook gewerkt aan het herstel van de relatie tussen dader en slachtoffer, bijvoorbeeld door middel van bemiddeling of herstelgerichte gesprekken, mits beide partijen hier toestemming voor geven. Dit kan helpen om een positieve dynamiek te herstellen binnen de schoolgemeenschap.

Waarom adequate opvang en nazorg belangrijk is

Adequate opvang en nazorg na een incident zijn essentieel om te voorkomen dat slachtoffers zich blijvend onveilig voelen en om de dader te helpen zijn/haar gedrag te verbeteren. Door een peer supportgroep en individuele begeleiding aan te bieden, krijgen zowel het slachtoffer als de dader de nodige ondersteuning om met de situatie om te gaan en een gezonde schoolomgeving te behouden. Het waarborgt dat slachtoffers niet alleen gehoord worden, maar ook de juiste bescherming en ondersteuning krijgen. Tegelijkertijd wordt er geïnvesteerd in

gedragsverbetering bij de dader, wat essentieel is om herhaling en verdere escalatie te voorkomen.

6 Communicatie en Transparantie

Het effectief communiceren van het agressie- en gedragsprotocol naar de gehele schoolgemeenschap is van essentieel belang om ervoor te zorgen dat iedereen zich bewust is van de regels, verwachtingen en procedures die de veiligheid binnen de school garanderen. Als het protocol niet duidelijk wordt gecommuniceerd, bestaat het risico dat leerlingen, ouders/verzorgers en Scope personeel zich er niet aan houden of niet weten hoe ze moeten handelen in geval van een incident. Een goed geïnformeerde schoolgemeenschap zorgt voor een veilige en respectvolle omgeving waarin iedereen weet wat van hen wordt verwacht.

Communicatie naar verschillende groepen

1. Leerlingen:

- **Voorlichting in de klas:** Het protocol wordt tijdens de eerste schoolweken expliciet besproken in de klas, passende bij het betreffende leerjaar. Leraren/Scope personeel nemen de tijd om met de leerlingen door het protocol te gaan, waarbij de belangrijkste gedragsnormen, verwachtingen en consequenties bij grensoverschrijdend gedrag worden toegelicht. Deze sessies worden interactief gehouden, waarbij leerlingen vragen kunnen stellen en situaties kunnen bespreken.
- **Visuele ondersteuning in de school:** Gedragsnormen en belangrijke punten uit het protocol worden ook visueel gecommuniceerd via posters en infographics die op strategische plekken in de school worden opgehangen, zoals de gangen, klaslokalen en kantines. Dit zorgt ervoor dat de regels altijd zichtbaar en toegankelijk zijn.
- **Peer support en leerling ambassadeurs:** Leerlingen kunnen ook betrokken worden door het opzetten van een peer supportsysteem, waarbij oudere leerlingen (bijvoorbeeld in de bovenbouw) worden getraind om andere leerlingen te ondersteunen bij het begrijpen van het protocol en bij het voorkomen van grensoverschrijdend gedrag.

2. Ouders/verzorgers:

- **Informatiesessies voor ouders/verzorgers:** Aan het begin van het schooljaar organiseert de school een informatiesessie waarin het agressie- en gedragsprotocol wordt uitgelegd aan ouders/verzorgers. Tijdens deze sessie krijgen ouders/verzorgers de gelegenheid om vragen te stellen, hun zorgen te uiten en te begrijpen wat er van hen en hun kinderen wordt verwacht. Ouders/verzorgers worden ook geïnformeerd over hun eigen rol in het ondersteunen van de gedragsnormen thuis.
- **Digitale toegang:** Het volledige protocol is beschikbaar op de website van de school, zodat ouders/verzorgers het op elk moment kunnen raadplegen. Daarnaast ontvangen ouders/verzorgers bij de start van het schooljaar een samenvatting van het protocol via e-mail of in de schoolapp, met belangrijke contactinformatie en een stappenplan voor het melden van incidenten.
- **Regelmatige updates:** Ouders/verzorgers worden gedurende het schooljaar regelmatig op de hoogte gehouden van eventuele aanpassingen of nieuwe initiatieven met betrekking tot het protocol via nieuwsbrieven, ouderavonden en oudergesprekken. Dit houdt hen betrokken bij de uitvoering en naleving van het protocol.

3. Scope personeel:

- **Toegang tot protocoldocumenten:** Het Scope personeel heeft altijd toegang tot gedetailleerde protocoldocumenten via een intern digitaal platform, zoals het intranet van de school. Dit zorgt ervoor dat ze op de hoogte blijven van alle richtlijnen en deze direct kunnen raadplegen indien nodig. De groepen die geen toegang hebben tot intranet kunnen zich tot de veiligheidsregisseur wenden.
- **Toegang tot hulpmiddelen.** Voor het Scope personeel zijn verschillende hulpmiddelen beschikbaar om zich te bekwamen en op een effectieve manier te kunnen handelen bij incidenten.

- **Regelmatige teamvergaderingen:** Het protocol en de naleving ervan worden maandelijks besproken tijdens teamvergaderingen, waarin eventuele problemen, casussen of aanpassingen worden besproken. Dit helpt het team om scherp te blijven en ervoor te zorgen dat het protocol consistent wordt toegepast in de dagelijkse praktijk.

Verschillende communicatiemiddelen en strategieën

1. Schriftelijke documenten:

- **Gedetailleerd protocol:** Alle leerlingen, ouders/verzorgers en Scope personeel ontvangen een flyer waarin het agressie- en gedragsprotocol staat beschreven met een QR-code naar het volledige protocol. Dit document bevat onder andere:
  - Een uitleg van de gedragsnormen.
  - Een stappenplan voor het melden van incidenten.
  - Contactgegevens van de veiligheidsregisseur en vertrouwenspersonen.
  - Informatie over mogelijke sancties en herstelmaatregelen.
- **Samenvattingen en informatiefolders:** Naast het volledige document wordt ook een samenvatting of flyer met de kernpunten van het protocol verspreid. Deze is eenvoudig en toegankelijk, vooral gericht op het benadrukken van de belangrijkste regels en procedures.

2. Digitale kanalen:

- **Schoolwebsite en app:** Het protocol is te vinden op de website van de school en in de schoolapp. Dit zorgt ervoor dat alle betrokkenen op elk moment toegang hebben tot de meest actuele informatie over het protocol en de gedragsregels.
- **Video's en tutorials:** Voor zowel leerlingen als ouders/verzorgers kunnen korte video's of animaties worden ontwikkeld die het protocol op een visuele en toegankelijke manier uitleggen. Deze video's kunnen op de website van de school worden geplaatst en ook tijdens ouderavonden of leerlingenbijeenkomsten worden vertoond.

3. Informatiesessies en workshops:

- **Voor leerlingen:** In het begin van het schooljaar en halverwege het jaar kunnen er workshops of themadagen worden georganiseerd waarin het protocol en de gedragsnormen centraal staan. Deze sessies kunnen interactieve onderdelen bevatten, zoals rollenspellen, groepsdiscussies of scenario-oefeningen, zodat leerlingen goed begrijpen hoe ze moeten handelen in verschillende situaties.
- **Voor ouders/verzorgers:** Informatiesessies of ouderavonden met specifieke aandacht voor het gedrag- en agressieprotocol. Ouders/verzorgers kunnen vragen stellen over hoe zij het protocol thuis kunnen ondersteunen en hoe ze met hun kinderen over gedragsnormen kunnen praten.
- **Voor Scope personeel:** Regelmatige bijscholing voor Scope personeel en medewerkers om hen up-to-date te houden over veranderingen in het protocol en om hen te helpen nieuwe uitdagingen aan te pakken, zoals digitale pesten of sociale media-gerelateerd grensoverschrijdend gedrag.

4. Feedback en evaluatie:

- **Feedback van de schoolgemeenschap:** De school moedigt leerlingen, ouders/verzorgers en Scope personeel aan om feedback te geven op het protocol. Dit kan via enquêtes of discussies in klasverband, ouderavonden of teamvergaderingen. Feedback helpt bij het identificeren van knelpunten en mogelijkheden voor verbetering.
- **Evaluatie en aanpassing:** Op basis van de feedback en ervaringen uit de praktijk wordt het protocol jaarlijks geëvalueerd en aangepast. De schoolgemeenschap wordt op de hoogte gesteld van eventuele wijzigingen via de verschillende communicatiekanalen.

Waarom duidelijke communicatie essentieel is?

1. Naleving van het protocol:

- Als het agressie- en gedragsprotocol niet duidelijk wordt gecommuniceerd naar alle betrokkenen, is de kans groot dat het niet correct wordt gevolgd. Iedereen - van leerlingen en ouders/verzorgers tot het Scope personeel - moet precies weten wat de gedragsnormen zijn, wat de consequenties zijn bij overtreding, en hoe incidenten gemeld en opgevolgd worden.
- Een goed gecommuniceerd protocol zorgt ervoor dat alle partijen dezelfde verwachtingen hebben en dat grensoverschrijdend gedrag snel kan worden herkend en aangepakt.

2. Voorkomen van misverstanden:

- Door het protocol transparant en toegankelijk te maken, worden misverstanden over gedragsregels en consequenties voorkomen. Zowel leerlingen als ouders/verzorgers en Scope personeel weten wat er wordt verwacht en hoe ze moeten handelen in het geval van grensoverschrijdend gedrag.
- Regelmatige herhaling van de informatie zorgt ervoor dat het protocol top-of-mind blijft bij iedereen, en dat ook nieuwe leerlingen en ouders/verzorgers goed geïnformeerd zijn.

3. Versterking van de schoolgemeenschap:

- Wanneer het protocol goed wordt gecommuniceerd en gedragen door de gehele schoolgemeenschap, draagt dit bij aan een gevoel van gezamenlijkheid en verantwoordelijkheid. Iedereen voelt zich betrokken bij het creëren en handhaven van een veilige en respectvolle leeromgeving.

Het benadrukt dat het gedrag- en agressieprotocol niet alleen een document is, maar een levend onderdeel van de schoolcultuur waarin respect en veiligheid voorop staan.

Open communicatie tussen school en ouders/verzorgers:

1. Informatieve en transparante communicatie:

- Bij incidenten van grensoverschrijdend gedrag is open en transparante communicatie tussen de school en de ouders/verzorgers essentieel. Ouders/verzorgers worden op de hoogte gesteld zodra er sprake is van een incident, zodat zij niet onverwacht worden geconfronteerd met informatie over hun kind en/of het incident. Dit draagt bij aan een open en vertrouwensvolle relatie tussen school en ouders/verzorgers.
- De school biedt een duidelijke uitleg over het incident, inclusief wat er is gebeurd, wie erbij betrokken waren (met in acht neming van de AVG), en welke stappen de school heeft ondernomen om het incident aan te pakken. Dit geeft ouders/verzorgers de context die ze nodig hebben om effectief te kunnen bijdragen aan de oplossing.

2. Voortdurend overleg over gedragsverbetering:

- Communicatie stopt niet na het opstellen van een actieplan. Er moet regelmatig overleg zijn tussen de school en de ouders/verzorgers om de voortgang te bespreken, eventuele problemen aan te pakken en waar nodig bij te sturen. Deze voortdurende communicatie zorgt ervoor dat zowel de ouders/verzorgers als de school op de hoogte blijven van de ontwikkeling van de leerling.
- Dit overleg kan zowel in de vorm van fysieke bijeenkomsten, telefonische gesprekken als via e-mail plaatsvinden, afhankelijk van wat voor beide partijen het meest praktisch is.

3. Betrekken van ouders/verzorgers bij besluitvorming:

- Ouders/verzorgers hebben ook inbreng in de te nemen maatregelen. Bij ernstige gedragsproblemen wordt er niet alleen een oplossing aan de ouders/verzorgers gepresenteerd, maar worden zij actief betrokken bij de besluitvorming. Dit zorgt ervoor dat ouders/verzorgers zich gehoord voelen en het gevoel hebben dat zij invloed kunnen uitoefenen op hoe hun kind wordt begeleid.

- Door ouders/verzorgers in te schakelen als partners in de oplossing, kunnen zij hun perspectief delen en waardevolle input geven over hoe het gedrag van hun kind op een constructieve manier kan worden aangepakt.
4. **Culturele sensitiviteit in communicatie:**
- Bij de communicatie met ouders/verzorgers wordt er rekening gehouden met hun culturele achtergrond en waarden. In sommige culturen kan het bijvoorbeeld belangrijk zijn om ouders/verzorgers op een specifieke manier te benaderen of te informeren over gedragsproblemen. Dit kan helpen om misverstanden te voorkomen en ervoor zorgen dat de boodschap op de juiste manier wordt overgebracht. Door cultureel sensitieve communicatie kunnen scholen beter aansluiten bij de behoeften van ouders/verzorgers en voorkomen dat zij zich buitengesloten of onbegrepen voelen.

Conclusie:

Het correct en duidelijk communiceren van het agressie- en gedragsprotocol naar leerlingen, ouders/verzorgers en Scope personeel is essentieel voor de naleving ervan. Door gebruik te maken van diverse communicatiemiddelen, zoals informatiesessies, schriftelijke documenten, en digitale platforms, zorgt de school ervoor dat iedereen goed geïnformeerd is over de gedragsnormen en procedures. Regelmatige feedback en evaluatie helpen bij het voortdurend verbeteren van het protocol, waardoor de schoolgemeenschap gezamenlijk verantwoordelijkheid neemt voor het handhaven van een veilige en respectvolle leeromgeving.

7 Preventieve Maatregelen en Educatie

Waarom preventief werken belangrijk is

Het proactief bewust maken van leerlingen over grensoverschrijdend gedrag en agressie is cruciaal om incidenten te voorkomen. Door leerlingen van tevoren te trainen in sociale vaardigheden, conflictbeheersing en respectvolle communicatie, wordt de kans op grensoverschrijdend gedrag aanzienlijk verkleind. Preventieve programma's helpen leerlingen niet alleen om hun eigen gedrag te reguleren, maar zorgen er ook voor dat ze een actieve rol spelen in het bevorderen van een positieve schoolcultuur. Daarnaast zorgt preventieve bewustmaking ervoor dat leerlingen leren wat de gevolgen zijn van grensoverschrijdend gedrag, zowel voor zichzelf als voor anderen, wat hen helpt om verstandige keuzes te maken.

1. Vroegtijdige signalering en begeleiding:

- **Individuele begeleiding:** Leerlingen die herhaaldelijk grensoverschrijdend gedrag vertonen, krijgen toegang tot individuele begeleiding door bijvoorbeeld een ondersteuningscoördinator, contactpersoon vertrouwenszaken of externe hulpverleners. Deze begeleiding richt zich op het ontwikkelen van sociaal-emotionele vaardigheden, het leren reguleren van emoties en het begrijpen van de gevolgen van hun gedrag.
- **Vroege interventieprogramma's:** Preventieve programma's, zoals agressieregulatie- en sociale vaardigheidstrainingen, helpen leerlingen om hun gedrag bij te sturen voordat er serieuze incidenten plaatsvinden. Door vroegtijdige interventies kunnen problemen op een constructieve manier worden aangepakt.

2. Ouderbetrokkenheid:

- **Samenwerking met ouders/verzorgers:** Ouders/verzorgers worden actief betrokken bij het gedragsverbeteringsproces van hun kind. Zij worden geïnformeerd over het gedrag en de gevolgen, en er wordt samen met hen een plan opgesteld om het gedrag van de leerling te verbeteren. Ouders/verzorgers worden ook betrokken bij herstelbemiddeling, indien relevant, om te helpen bij het proces van herstel en verantwoordelijkheid.

3. Preventieve maatregelen:

- **Vroegtijdige signalering en interventie:** Om escalatie te voorkomen, werkt de school aan vroegtijdige signalering van probleemgedrag. Leraren en het Scope personeel zijn getraind in het herkennen van vroege tekenen van agressief of grensoverschrijdend gedrag, en de school biedt regelmatig sociale vaardigheidstrainingen aan om leerlingen te helpen constructief om te gaan met hun emoties.
- **Ouderbetrokkenheid:** Ouders/verzorgers worden vanaf het begin betrokken bij het proces, vooral wanneer er sprake is van gedragsproblemen. Door ouders/verzorgers te betrekken bij gedragscontracten, herstelbemiddeling en gesprekken met externe hulpverleners, wordt de kans op herhaling van grensoverschrijdend gedrag aanzienlijk verminderd.

Het bewust maken van leerlingen over grensoverschrijdend gedrag en agressie is een belangrijk onderdeel van het creëren van een veilige schoolomgeving. Dit gebeurt niet alleen door middel van sancties en regels, maar ook door een proactieve benadering waarin preventie centraal staat. Door middel van workshops, trainingen, voorlichtingsprogramma's en regelmatige gesprekken, worden leerlingen geleerd om respectvol met elkaar om te gaan, hun emoties te reguleren en te begrijpen wat wel en niet acceptabel is in sociale interacties. Het doel is om het bewustzijn van leerlingen te vergroten en hen de tools te geven om problemen te voorkomen voordat ze escaleren.

Bewustmaking door educatie:

1. Workshops en trainingen:

- **Sociale vaardigheden:** De school (VO) organiseert regelmatig workshops waarin leerlingen sociale vaardigheden leren, zoals actief luisteren, respectvol communiceren, conflicten oplossen en omgaan met emoties. Deze trainingen helpen leerlingen om beter om te gaan met situaties waarin emoties hoog kunnen oplopen en geven hun constructieve manieren om met frustraties of conflicten om te gaan. Voor de PO scholen geldt dat dit is geïntegreerd in de SEO-methode.
- **Agressieregulatie en conflictbeheersing:** Specifieke trainingen gericht op agressieregulatie worden gegeven aan leerlingen die moeite hebben met het beheersen van hun emoties. In deze sessies leren zij technieken om hun boosheid te beheersen en om alternatieve, niet-agressieve reacties te ontwikkelen.
- **Respect en inclusie:** Er worden voorlichtingsprogramma's aangeboden die de nadruk leggen op het belang van respect, inclusie en diversiteit. Deze programma's leren leerlingen hoe ze moeten omgaan met verschillen in cultuur, overtuigingen en achtergronden, en hoe zij bijdragen aan een inclusieve en veilige schoolomgeving.
- **Seksuele voorlichting en grenzen:** Voorlichting over seksuele intimidatie en de grenzen van persoonlijke ruimte is essentieel. Leerlingen worden bewust gemaakt van het belang van wederzijds respect en instemming in alle vormen van sociale interactie, zowel fysiek als digitaal.

2. Voorlichting en themadagen:

- **Antipestprogramma's:** De school organiseert activiteiten rondom pesten waarbij leerlingen deelnemen aan workshops en activiteiten die gericht zijn op het voorkomen van pesten en het bevorderen van een positief en ondersteunend klimaat op school. Door bewustwording te creëren van de impact van pesten en pestgedrag te benoemen, wordt het voor leerlingen duidelijk dat dit gedrag niet wordt getolereerd. Dit wordt gecoördineerd door de anti-pestcoördinator.
- **Gast sprekers en experts:** De school nodigt gast sprekers, zoals ervaringsdeskundigen, psychologen of politieagenten, uit om te praten over agressie, pesten, geweld en de gevolgen daarvan. Dit helpt om leerlingen vanuit verschillende invalshoeken bewust te maken van de gevolgen van grensoverschrijdend gedrag en de juridische of emotionele consequenties ervan.
- **Themadagen over online gedrag:** Gezien de toename van digitaal pesten en agressie via sociale media, organiseert de school regelmatig themadagen/gastlessen over veilig en respectvol online gedrag. Leerlingen leren m.b.v. bijv. gastlessen van bureau Halt over de risico's van online communicatie, zoals cyberpesten, sexting en online intimidatie, en hoe ze veilig kunnen navigeren op sociale media.

3. Interactieve programma's:

- **Rollenspellen en simulaties:** In klasverband kunnen rollenspellen en simulaties worden gebruikt om leerlingen te laten oefenen met moeilijke sociale situaties. Deze oefeningen bieden leerlingen de kans om te experimenteren met conflictbeheersing, assertiviteit en het stellen van grenzen in een veilige omgeving.
- **Virtual Reality (VR)-trainingen:** Innovatieve technologie, zoals Virtual Reality (VR), kan worden ingezet om leerlingen situaties van grensoverschrijdend gedrag te laten ervaren en leren hoe ze in die situaties kunnen handelen. Door middel van VR-simulaties kunnen leerlingen in een gecontroleerde omgeving leren omgaan met agressie en grensoverschrijdend gedrag om het daarna in groepsverband met elkaar te bespreken

Reguliere gesprekken en mentorprogramma's:

1. Klasgesprekken en mentoruren:

- **Regelmatige reflectiemomenten:** Gedurende het schooljaar vinden er klasgesprekken plaats waarin leerlingen met hun mentor of leerkracht reflecteren op gedragsnormen en sociale interacties binnen de school. Deze momenten zijn niet alleen bedoeld om problemen te bespreken, maar ook om preventief te werken aan het versterken van een positieve groepsdynamiek.
- **Begeleiding door mentoren:** Mentoren spelen een cruciale rol in de bewustwording van leerlingen. Ze voeren regelmatig individuele en groepsgesprekken over gedragsverwachtingen, persoonlijke ontwikkeling en het omgaan met lastige situaties. Dit zorgt ervoor dat leerlingen zich ondersteund voelen en begrijpen welke gedragsnormen van hen worden verwacht.

2. Peer support en leerling ambassadeurs:

- **Peer-to-peer ondersteuning:** Oudere leerlingen of speciaal getrainde leerlingen kunnen als "peer support" fungeren en jongere leerlingen ondersteunen bij het omgaan met sociale uitdagingen. Deze leerlingenambassadeurs kunnen ook voorlichtingssessies leiden, wat bijdraagt aan een cultuur van ondersteuning en samenwerking binnen de school.
- **Leerlingenparticipatie:** Door leerlingen zelf te betrekken bij de ontwikkeling van gedragsnormen en protocollen, voelen ze zich medeverantwoordelijk voor het creëren van een veilige schoolomgeving. Leerlingenpanels of leerlingenraden kunnen een platform bieden voor het bespreken van issues rondom gedrag en veiligheid op school.

Preventieve maatregelen:

1. Vroegtijdige interventie bij risicoleerlingen:

- **Signaleren van risico's:** De school zorgt voor een goed systeem van vroegtijdige signalering van leerlingen die mogelijk risico lopen op het vertonen van grensoverschrijdend gedrag. Dit gebeurt door middel van observaties door Scope personeel, gesprekken met leerlingen en het registreren van gedragsincidenten.
- **Individuele begeleiding:** Leerlingen die regelmatig betrokken zijn bij incidenten, krijgen individuele begeleiding van ondersteuningscoördinator of externe deskundigen, zoals psychologen. Deze begeleiding richt zich op gedragsregulatie, sociaal-emotionele vaardigheden en het versterken van zelfbewustzijn.

2. Herstelgerichte aanpak en gedragscontracten:

- **Herstelgerichte gesprekken:** Wanneer een leerling grensoverschrijdend gedrag heeft vertoond, kan een herstelgerichte aanpak worden gebruikt. In deze gesprekken krijgen zowel de dader als het slachtoffer de kans om hun gevoelens te uiten, en wordt er gezamenlijk gewerkt aan herstel en gedragsverbetering.
- **Gedragscontracten:** In gevallen van herhaald grensoverschrijdend gedrag kan een gedragscontract worden opgesteld. Hierin worden duidelijke afspraken gemaakt over welk gedrag van de leerling wordt verwacht, welke consequenties er zijn bij herhaling, en welke ondersteuning de leerling krijgt om zijn of haar gedrag te verbeteren.

Betrokkenheid van ouders/verzorgers bij het bewustwordingsproces:

1. Informatiesessies voor ouders/verzorgers:

- Ouders/verzorgers worden actief betrokken bij de bewustwording van grensoverschrijdend gedrag door middel van voorlichtingsbijeenkomsten en informatiesessies. Tijdens deze bijeenkomsten krijgen ouders/verzorgers inzicht in de gedragsnormen van de school en leren ze hoe ze hun kinderen thuis kunnen ondersteunen in het ontwikkelen van respectvol gedrag. Tevens ontvangen zij een overzicht van de juiste lijnen (ggz, opvoedingscoach etc).

2. Open communicatie tussen school en ouders/verzorgers:

- Door een nauwe samenwerking tussen de school en ouders/verzorgers, kunnen problemen vroegtijdig worden gesignaleerd en aangepakt. Regelmatige updates over het gedrag van leerlingen en gezamenlijke interventies zorgen voor consistentie tussen thuis en school, wat essentieel is voor de gedragsontwikkeling van leerlingen.

Conclusie:

Leerlingen worden bewust gemaakt van grensoverschrijdend gedrag en agressie door een combinatie van educatieve workshops, trainingen, voorlichtingsprogramma's en regelmatige gesprekken. Door deze preventieve aanpak krijgen leerlingen de tools die ze nodig hebben om problemen te voorkomen en constructief om te gaan met conflicten en emoties. Bovendien worden ouders/verzorgers en het Scope personeel actief betrokken bij het proces, wat zorgt voor een coherente en consistente benadering die zowel thuis als op school wordt ondersteund. Dit alles draagt bij aan een veiligere en respectvolle schoolomgeving waarin grensoverschrijdend gedrag effectief wordt aangepakt.

7.1 Training

Scope personeel speelt een cruciale rol in het signaleren en aanpakken van grensoverschrijdend gedrag en agressie. Daarom is het essentieel dat zij regelmatig worden getraind om adequaat te kunnen reageren op incidenten en preventieve maatregelen te nemen. Door het ontwikkelen van vaardigheden in het herkennen van subtiele signalen, het effectief de-escaleren van conflicten en het communiceren met leerlingen en ouders/verzorgers, kan Scope personeel bijdragen aan een veilige en ondersteunende schoolomgeving. Deze trainingen zijn niet alleen gericht op het aanpakken van problemen, maar ook op het proactief bevorderen van respectvol gedrag in de schoolcultuur.

Onderwerpen van trainingen en workshops voor Scope personeel:

1. Herkennen van grensoverschrijdend gedrag:

- **Signalering van vroege tekenen:** Tijdens de trainingen leert Scope personeel om vroege signalen van grensoverschrijdend gedrag te herkennen, zoals verandering in het gedrag van een leerling, sociale isolatie, verbaal of non-verbaal agressief gedrag, en tekenen van pestgedrag. Dit helpt hen om sneller in te grijpen voordat een situatie escaleert.
- **Observatievaardigheden ontwikkelen:** Een belangrijk onderdeel van de training is het ontwikkelen van observatievaardigheden. Scope personeel leert hoe ze subtiele signalen, zoals lichaamstaal en non-verbale communicatie, kunnen interpreteren om te anticiperen op mogelijk probleemgedrag.

2. De-escalatie- en conflictbeheersingstechnieken:

- **Training in de-escalatietechnieken:** Scope personeel wordt getraind in technieken om escalaties te voorkomen of te beheersen. Dit omvat het gebruik van kalme, respectvolle communicatie, het stellen van duidelijke grenzen en het gebruik van

- lichaamstaal om een situatie te kalmeren. Ze leren ook hoe ze leerlingen op een veilige manier kunnen benaderen wanneer er sprake is van agressief gedrag.
- **Omgaan met lastige situaties:** Scope personeel krijgt praktische handvatten aangereikt voor het omgaan met moeilijke situaties, zoals hoe te reageren op verbaal geweld of bedreigingen, en hoe ze de veiligheid van alle betrokkenen kunnen waarborgen zonder de situatie verder te laten escaleren.
3. **Handelingsprotocollen bij ernstige incidenten:**
- **Protocollen en meldingssystemen:** Tijdens de trainingen wordt het Scope personeel ook geïnformeerd over de protocollen voor het omgaan met ernstige incidenten, zoals fysiek geweld, seksuele intimidatie of ernstige bedreigingen. Ze leren hoe ze meldingen moeten doen via het interne registratiesysteem en wie ze moeten informeren, zoals de veiligheidsregisseur of directie.
  - **Juridische implicaties en verantwoordelijkheden:** Het Scope personeel krijgt informatie over hun rol en verantwoordelijkheden bij incidenten met juridische implicaties. Ze leren wanneer en hoe ze de politie, jeugdzorg of andere externe instanties moeten inschakelen, en hoe ze ervoor zorgen dat zowel de slachtoffers als de daders worden beschermd en ondersteund.
4. **Communicatie met ouders/verzorgers en leerlingen:**
- **Effectieve communicatie:** Scope personeel wordt getraind in het voeren van constructieve gesprekken met zowel leerlingen als ouders/verzorgers, vooral wanneer grensoverschrijdend gedrag aan de orde is. Dit helpt bij het oplossen van conflicten en het opstellen van actieplannen voor gedragsverbetering. Ze leren hoe ze moeilijke gesprekken kunnen voeren, empathie kunnen tonen en tegelijkertijd grenzen kunnen stellen.
  - **Herstelgerichte gesprekken:** Naast de-escalatie wordt er ook aandacht besteed aan herstelgerichte gesprekken, waarbij het doel is om de relatie tussen leerlingen te herstellen na een conflict. Dit stelt Scope personeel in staat om met beide partijen te werken aan een oplossing die bijdraagt aan een positief schoolklimaat.
  - **Preventieve training: Cultuursensitief werken:** Bewust te worden van hun eigen culturele achtergrond en hoe deze het contact met leerlingen en ouders/verzorgers kan beïnvloeden, inzicht te krijgen in culturele verschillen die van invloed kunnen zijn op normen, waarden en gedragingen in de schoolcontext en te leren omgaan met misverstanden en conflicten die kunnen ontstaan door culturele diversiteit. Hiermee leert men een inclusieve en veilige leeromgeving te creëren waarin alle leerlingen zich gehoord en begrepen voelen, ongeacht hun culturele achtergrond.
5. **Versterken van een veilige schoolcultuur:**
- **Preventieve maatregelen:** Scope personeel leert niet alleen hoe ze moet reageren op incidenten, maar ook hoe ze proactief kan bijdragen aan een veilige en respectvolle schoolcultuur. Dit omvat het integreren van lessen over respect, empathie en sociaal-emotionele vaardigheden in hun dagelijkse lespraktijk.
  - **Ondersteunen van inclusie:** De training richt zich ook op culturele sensitiviteit en inclusie. Leraren leren hoe ze leerlingen met verschillende culturele achtergronden en perspectieven kunnen begeleiden, om ervoor te zorgen dat niemand zich buitengesloten voelt en er een respectvolle omgang heerst tussen leerlingen onderling.

Frequentie van training

Regelmatige trainingen en workshops:

- **Regelmatige bijscholing:** Naast de initiële training worden er gedurende het schooljaar regelmatig bijscholings sessies georganiseerd. Hierin worden nieuwe inzichten, technieken en protocollen besproken, en wordt Scope personeel de kans geboden om hun vaardigheden op te frissen en te verdiepen. Dit zorgt ervoor dat het team goed voorbereid

blijft en op de hoogte is van de nieuwste ontwikkelingen in het omgaan met grensoverschrijdend gedrag.

- **Workshops over specifieke onderwerpen:** Er worden ook workshops georganiseerd over specifieke thema's, zoals digitale pesten, online agressie, seksueel grensoverschrijdend gedrag of agressie binnen bepaalde groepsdynamieken. Dit biedt Scope personeel de kans om meer te leren over de specifieke problemen die zich op school kunnen voordoen.

Trainingsmethode

- Trainingsmethode: Binnen SCOPE zal een aantal medewerkers worden opgeleid om de workshops met Virtual Reality te kunnen begeleiden. Zo kan elke school zelf plannen wanneer de workshops worden gegeven en kunnen startende medewerkers snel worden opgeleid. De workshopbegeleiders zullen gedurende het schooljaar regelmatig met elkaar hun ervaringen en feedback bespreken. Deze sessies worden georganiseerd en voorgezeten door de veiligheidsregisseur.

Ondersteunende materialen:

- **Protocoldocumenten en naslagwerken:** Scope personeel heeft toegang tot digitale en fysieke naslagwerken waarin de protocollen, de-escalatietechnieken en meldingsprocedures duidelijk staan beschreven. Dit helpt hen om snel te handelen in geval van incidenten en zorgt voor consistentie in de aanpak van grensoverschrijdend gedrag.
- **Onlinetrainingen en webinars:** Voor extra flexibiliteit en herhaling zijn er online trainingen beschikbaar via de SCOPE Academie. Scope personeel kan hier op eigen tempo door verschillende modules werken en hun kennis verdiepen over onderwerpen zoals agressieherkenning, herstelgericht werken en preventieve maatregelen.
- **Virtual Reality (VR)-trainingen:** Virtual Reality (VR) zal worden ingezet om Scope personeel situaties van grensoverschrijdend gedrag te laten ervaren en leren hoe ze in die situaties kunnen handelen. Door middel van VR-simulaties kunnen medewerkers in een gecontroleerde omgeving leren omgaan met agressie en grensoverschrijdend gedrag om het daarna in groepsverband met elkaar te bespreken. Het werken met de VR modules maakt het opleiden van medewerkers daarnaast flexibel zodat startende medewerkers direct na hun start bij SCOPE getraind kunnen worden in het omgaan met agressie.
- **Casusbesprekingen:** Regelmatig geplande casusbesprekingen zijn een cruciaal hulpmiddel voor scholen om incidenten van grensoverschrijdend gedrag en agressie effectief te analyseren en aan te pakken. Door incidenten systematisch te bespreken in teams en, indien nodig, met externe experts, kan de school niet alleen individuele situaties beter begrijpen, maar ook bredere patronen herkennen die kunnen wijzen op onderliggende problemen. Dit proces stelt scholen in staat om vroegtijdig in te grijpen en preventieve maatregelen te nemen.

7.2 Casusbesprekingen

1. Inzicht in individuele gevallen:

- Elk incident van grensoverschrijdend gedrag is uniek en kan verschillende achterliggende oorzaken hebben. Casusbesprekingen bieden de gelegenheid om de specifieke context van een incident diepgaand te analyseren, inclusief de betrokkenen, de trigger voor het gedrag en de sociale of culturele factoren die een rol kunnen hebben gespeeld.
- Door het incident vanuit meerdere perspectieven te bekijken, kunnen schoolteams beter begrijpen waarom het gedrag plaatsvond en welke interventies het meest effectief zullen zijn.

2. Herkennen van patronen:

- Door meerdere casussen over een langere periode te analyseren, kunnen schoolteams patronen in gedrag of incidenten gaan herkennen. Bijvoorbeeld, herhaaldelijk grensoverschrijdend gedrag in een bepaalde klas of groep kan wijzen op

- onderliggende groepsdynamiek, conflicten tussen bepaalde leerlingen of problemen in de omgeving van de leerling. Ook kan een ouder herhaaldelijk grensoverschrijdend gedrag laten zien waarbij het melden inzicht geeft in dergelijke gedragspatronen.
- Patronen kunnen ook breder zijn, zoals een toename van incidenten op specifieke locaties (bijv. schoolplein, gangen), tijden (bijv. tijdens pauzes) of bij specifieke evenementen (bijv. schoolfeesten). Dit inzicht helpt de school om gerichte preventieve maatregelen te nemen.
3. **Vroegtijdige interventie:**
    - Door incidenten regelmatig en grondig te bespreken, kan de school vroegtijdig signalen van escalatie opmerken en hier proactief op reageren.
    - Ook kunnen vroegtijdige interventies preventief werken, bijvoorbeeld door het opzetten van ouderavonden voor leerlingen die risicovol gedrag vertonen.
  4. **Interdisciplinaire samenwerking:**
    - Casusbesprekingen brengen verschillende professionals samen, zoals de veiligheidsregisseur, Scope personeel, ondersteuningscoördinatoren, en soms zelfs de directie, zodat een incident vanuit meerdere invalshoeken bekeken wordt. Deze samenwerking leidt tot een breder en completer beeld van de situatie, waardoor er beter passende maatregelen kunnen worden genomen.
    - Externe experts, zoals psychologen, maatschappelijk werkers of gedragsdeskundigen, kunnen bij complexe casussen worden betrokken om extra expertise te bieden. Deze externe professionals kunnen niet alleen helpen bij de analyse van een incident, maar ook advies geven over passende interventies of begeleiding.

Het proces van casusbesprekingen:

1. **Regelmatige planning:**
  - Casusbesprekingen moeten op regelmatige basis worden ingepland, bijvoorbeeld maandelijks of na een reeks incidenten. Dit zorgt ervoor dat incidenten consistent worden geanalyseerd en dat er geen belangrijke signalen worden gemist.
  - In deze besprekingen kan er ruimte zijn voor zowel actuele incidenten als voor de bespreking van langdurige of complexe casussen die extra aandacht nodig hebben.
2. **Vorbereiding van casusbesprekingen:**
  - Voorafgaand aan de bespreking verzamelt de veiligheidsregisseur of een aangewezen persoon alle relevante informatie over het incident, zoals meldingen, getuigenverlagen en eerdere gedragsrapportages.
  - Er wordt een overzicht gemaakt van de belangrijkste aspecten van de casus: wie waren de betrokkenen, wat was de aard van het gedrag, wat waren de omstandigheden, en welke interventies zijn al ondernomen.
  - Het doel van de bespreking wordt ook duidelijk gedefinieerd: gaat het om het vinden van een oplossing voor het incident, het herkennen van bredere patronen, of het formuleren van preventieve strategieën?
3. **De bespreking zelf:**
  - **Analyse van het incident:** Tijdens de casusbespreking wordt het incident stap voor stap geanalyseerd. Wat gebeurde er precies? Wat waren de mogelijke triggers? Hoe reageerden de betrokkenen en welke interventies zijn al ingezet?
  - **Beoordeling van contextuele factoren:** Zijn er bredere factoren die mogelijk een rol spelen, zoals thuisomstandigheden, groepsdruk, culturele verschillen of persoonlijke problemen? Het team brengt deze factoren in kaart om een beter begrip van de situatie te krijgen.
  - **Identificatie van mogelijke oplossingen:** Op basis van de analyse worden concrete acties besproken. Dit kan variëren van verdere begeleiding of sancties voor de dader,

extra ondersteuning voor het slachtoffer, tot preventieve maatregelen op schoolniveau.

- **Preventieve maatregelen:** Indien patronen worden opgemerkt, kunnen bredere interventies worden besproken, zoals het versterken van toezicht op specifieke momenten of plekken, het organiseren van workshops over sociale vaardigheden of het aanstellen van een extra contactpersoon vertrouwenszaken.

4. Actiepunten en follow-up:

- Na de bespreking worden actiepunten duidelijk vastgelegd en toegewezen aan specifieke personen of teams. Dit zorgt ervoor dat iedereen weet wat zijn/haar verantwoordelijkheid is in de opvolging van het incident.
- Er wordt ook een tijdlijn opgesteld voor de uitvoering van de acties en er wordt een moment gepland voor een follow-up bespreking om de voortgang te beoordelen.
- De voortgang van complexe casussen wordt regelmatig besproken om te evalueren of de genomen maatregelen effectief zijn geweest en of verdere interventies nodig zijn.

De rol van externe experts:

- Bij complexe of herhaalde incidenten kan het inschakelen van externe experts waardevol zijn. Psychologen, gedragsdeskundigen, of maatschappelijk werkers kunnen bijvoorbeeld helpen om de onderliggende oorzaken van het gedrag beter te begrijpen.
- Deze experts kunnen ook bijdragen aan het ontwikkelen van langetermijnstrategieën voor gedragsverbetering, zoals het aanbieden van trainingen voor leraren/Scope personeel over gedragsproblematiek, of het ondersteunen van leerlingen en hun families met specifieke begeleiding.

Conclusie casusbesprekingen:

Regelmatige casusbesprekingen zijn een essentieel onderdeel van een effectief en proactief schoolbeleid rondom grensoverschrijdend gedrag en agressie. Ze helpen bij het grondig analyseren van incidenten, het herkennen van patronen en het formuleren van gerichte interventies. Door interdisciplinaire samenwerking en, indien nodig, de inzet van externe experts, kan de school proactief en consistent handelen om zowel de veiligheid van de schoolomgeving te waarborgen als de gedragsverbetering van leerlingen te stimuleren.

Conclusie:

Leraren en ander Scope personeel krijgen regelmatig trainingen om grensoverschrijdend gedrag en agressie effectief te herkennen en aan te pakken. Dit stelt hen in staat om proactief te werken aan een veilige en respectvolle leeromgeving. Tegelijkertijd worden leerlingen bewust gemaakt van het belang van respect voor elkaars grenzen en de negatieve gevolgen van agressief gedrag. Door het geven van trainingen, workshops en voorlichting worden zowel leerlingen als Scope personeel uitgerust met de vaardigheden en kennis om incidenten te voorkomen en adequaat te reageren wanneer dat nodig is.

8 Samenwerking met Externe Partijen

Bij ernstige gevallen van grensoverschrijdend gedrag of agressie kan de school niet alleen interne maatregelen nemen. Het inschakelen van externe partijen zoals schoolmaatschappelijk werkers, psychologen, jeugdzorg, de politie, en ook de gemeente, is vaak noodzakelijk om de veiligheid van de betrokken leerlingen en de bredere schoolgemeenschap te waarborgen. Deze partijen bieden expertise en ondersteuning die verder gaat dan de mogelijkheden van de school, en helpen zowel bij het aanpakken van incidenten als bij preventieve maatregelen. Een gecoördineerde samenwerking tussen de school en deze externe instanties zorgt voor een grondige aanpak, waarbij de dader verantwoordelijkheid neemt en het slachtoffer de nodige steun krijgt.

1. Wanneer wordt externe hulp ingeschakeld?

De school schakelt externe partijen in wanneer interne maatregelen niet voldoende zijn of wanneer de ernst van de situatie vraagt om gespecialiseerde hulp. Dit kan bijvoorbeeld nodig zijn in de volgende situaties:

1. **Ernstig grensoverschrijdend gedrag:** Bijvoorbeeld fysiek geweld, seksuele intimidatie, of ernstige bedreigingen waarbij de veiligheid van leerlingen of medewerkers in het geding is. In deze gevallen wordt externe hulp ingeschakeld om verdere escalatie te voorkomen en om de juiste begeleiding te bieden aan zowel dader als slachtoffer.
2. **Emotionele of psychologische gevolgen:** Bij ernstige emotionele of psychologische schade, zoals depressie of trauma, kan psychologische hulp van buiten de school nodig zijn. In deze gevallen wordt de schoolpsycholoog of een extern psycholoog ingeschakeld.
3. **Herhaald grensoverschrijdend gedrag:** Wanneer leerlingen ondanks eerdere interventies grensoverschrijdend gedrag blijven vertonen, kan een externe partij zoals jeugdzorg worden betrokken om onderliggende oorzaken aan te pakken.
4. **Strafbare feiten:** Als grensoverschrijdend gedrag uitmondt in een strafbaar feit, zoals fysiek geweld of cyberpesten, wordt de politie ingeschakeld voor verdere actie. De gemeente kan hierbij ook een rol spelen, bijvoorbeeld als onderdeel van veiligheidsprogramma's binnen de regio.

Welke externe partijen worden betrokken?

1. **Schoolmaatschappelijk werkers:**
  - **Rol:** Schoolmaatschappelijk werkers bieden ondersteuning aan leerlingen en hun gezinnen bij sociale, emotionele en gedragsproblemen. Zij werken nauw samen met de school om ervoor te zorgen dat de leerlingen de nodige begeleiding krijgen, vooral wanneer problemen zich ook thuis voordoen.
  - **Begeleiding:** Ze bieden individuele begeleiding en werken samen met de ouders/verzorgers en de school om een plan van aanpak op te stellen voor gedragsverandering en ondersteuning van het gezin.
2. **Schoolpsychologen of orthopedagogen:**
  - **Psychologische ondersteuning:** Schoolpsychologen bieden individuele begeleiding aan leerlingen die te maken hebben met ernstige psychologische gevolgen van grensoverschrijdend gedrag. Dit kan variëren van counseling tot doorverwijzingen naar externe zorginstellingen.
  - **Diagnostiek en interventie:** Ze bieden diagnostische ondersteuning en gedragsinterventies om de oorzaken van het probleemgedrag beter te begrijpen en gericht aan te pakken.
3. **Jeugdzorg:**
  - **Complexe gezinssituaties:** Bij ernstige of aanhoudende gedragsproblemen, waarbij ook de thuissituatie een rol speelt, wordt jeugdzorg ingeschakeld. Jeugdzorg kan intensieve hulp bieden om gedragsproblemen aan te pakken en de omstandigheden thuis te verbeteren.

- **Langdurige begeleiding:** Ze bieden vaak langdurige begeleiding aan leerlingen met structurele problemen, waarbij ook de ouders/verzorgers betrokken worden bij het interventieproces.
4. **Politie:**
- **Bij strafbare feiten:** In gevallen van fysiek geweld, ernstige bedreigingen of andere strafbare gedragingen wordt de politie ingeschakeld. De politie voert het onderzoek uit en handelt volgens de wet, terwijl de school zorgt voor de interne begeleiding en ondersteuning van de betrokkenen.
  - **Preventieve samenwerking:** De politie kan ook preventief betrokken worden, bijvoorbeeld via voorlichtingscampagnes op school over de juridische gevolgen van grensoverschrijdend gedrag of geweld.
5. **Gemeente:**
- **Veiligheidsbeleid en preventieprogramma's:** De gemeente speelt een belangrijke rol bij het waarborgen van de veiligheid binnen de lokale gemeenschap, inclusief scholen. Ze bieden ondersteuning door middel van preventieve programma's die gericht zijn op het voorkomen van geweld, pesten, en grensoverschrijdend gedrag. Dit kan variëren van subsidies voor schoolveiligheidsprogramma's tot het organiseren van bijeenkomsten met jongerenwerkers, jeugdzorg en scholen om problematiek gezamenlijk aan te pakken.
  - **Integrale aanpak:** De gemeente werkt vaak samen met de politie, jeugdzorg en andere instanties om een integrale aanpak te waarborgen. Ze kunnen bijvoorbeeld ingrijpen bij herhaalde incidenten of veiligheidsproblemen op school, en meedenken over langdurige oplossingen, zoals toezicht in de buurt of extra middelen voor ondersteuning in de klas. Het VO beschikt over het convenant veilige scholen waarin afspraken staan tussen de VO-scholen in Alphen, de gemeente, politie en hulpverlening.
  - **Lokale projecten en jongerenwerk:** De gemeente werkt samen met lokale jongerenorganisaties om jongeren in een vroeg stadium te betrekken bij positieve activiteiten, wat helpt om risico's zoals grensoverschrijdend gedrag of criminaliteit te verminderen.
6. **Veilig Thuis:**
- **Meldpuntfunctie:** Veilig thuis is 24/7 bereikbaar voor advies of het doen van een melding door professionals, ouders of kinderen zelf.
  - **Ondersteuning scholen:** Scope personeel en intern begeleiders kunnen terecht bij Veilig Thuis voor advies bij signalen van mishandeling of onveiligheid.
  - **Onderzoek en coördinatie:** Bij meldingen voert Veilig Thuis onderzoek uit en schakelt waar nodig samenwerkingspartners in (jeugdzorg, GGZ, politie, wijkteams).
  - **Nazorg en begeleiding:** Veilig Thuis zorgt voor passende hulpverlening en blijft betrokken totdat de veiligheid van het kind is geborgd.

Hoe verloopt de samenwerking met externe partijen?

1. **Coördinatie en communicatie:**
- **Coördinatie door de veiligheidsregisseur:** De veiligheidsregisseur fungeert als spil in de samenwerking met externe partijen. Hij of zij is verantwoordelijk voor het verzamelen van informatie over incidenten, het coördineren van interventies, en het bewaken van de voortgang van het plan van aanpak.
  - **Afstemming met externe partijen:** Er worden gezamenlijke evaluaties gehouden met alle betrokken partijen, zoals de schoolmaatschappelijk werker, jeugdzorg, en soms de politie of gemeente. Dit om de voortgang van de situatie te bespreken en een gezamenlijk actieplan op te stellen.

2. **Opstellen van een gezamenlijk actieplan:**
  - **Multidisciplinaire benadering:** Bij ernstige incidenten wordt een multidisciplinair overleg gehouden, waarbij alle partijen die betrokken zijn bij de begeleiding van de leerling aanwezig zijn. Dit overleg zorgt ervoor dat iedereen een duidelijk beeld heeft van de situatie en dat er een geïntegreerd actieplan wordt opgesteld.
  - **Opstellen van gedragscontracten:** Soms wordt in samenwerking met de externe partijen een gedragscontract opgesteld. Dit contract bevat duidelijke afspraken over het gedrag van de leerling en de consequenties van het niet naleven van deze afspraken. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met de ouders/verzorgers en begeleiders.
3. **Informatie-uitwisseling en privacy:**
  - **Privacy en vertrouwelijkheid:** De uitwisseling van informatie tussen de school en externe instanties gebeurt in overeenstemming met de privacywetgeving. Ouders/verzorgers worden altijd gevraagd om toestemming te geven voor het delen van gevoelige informatie met bijvoorbeeld jeugdzorg, de gemeente of de politie. De school houdt zich aan strikte vertrouwelijkheidsregels.
  - **Regelmatige terugkoppeling:** Externe partijen, zoals schoolmaatschappelijk werkers of psychologen, verstrekken regelmatig updates aan de school over de voortgang van de begeleiding van de leerling. Dit helpt de school om incidenten en gedragsveranderingen te monitoren en indien nodig extra maatregelen te nemen.
4. **Nazorg en follow-up:**
  - **Langetermijnbegeleiding:** Voor leerlingen die langdurige ondersteuning nodig hebben, zorgen externe partijen voor regelmatige nazorg. De gemeente kan bijvoorbeeld toezicht houden op de naleving van veiligheidsmaatregelen, terwijl jeugdzorg ondersteuning blijft bieden aan het gezin.
  - **Ouderbetrokkenheid:** Ouders/verzorgers worden actief betrokken bij elke stap van het proces, van de eerste gesprekken met externe hulpverleners tot de follow-up na een interventie. Dit zorgt voor continuïteit en versterkt de effectiviteit van de ingezette maatregelen.

Preventieve samenwerking met de gemeente en andere partijen

De samenwerking met externe partijen, waaronder de gemeente, is niet alleen reactief maar ook preventief gericht. Dit helpt om grensoverschrijdend gedrag te voorkomen en draagt bij aan het bevorderen van een veilige schoolomgeving.

1. **Preventieve programma's vanuit de gemeente:**
  - **Jongerenwerk en buurtprojecten:** De gemeente kan jongerenwerkers inzetten om leerlingen na schooltijd te begeleiden in positieve activiteiten. Door de betrokkenheid van jongerenwerkers kunnen risicjongeren eerder worden gesignaleerd en naar de juiste ondersteuning worden doorverwezen.
2. **Trainingen en bewustwordingssessies:**
  - **Gemeentelijke voorlichtingssessies:** In samenwerking met de gemeente kunnen scholen voorlichtingssessies organiseren over onderwerpen als cyberpesten, veiligheid op school, en de gevolgen van grensoverschrijdend gedrag. Dit draagt bij aan de bewustwording van leerlingen over hun verantwoordelijkheid binnen en buiten de school.
  - **Integrale veiligheidsaanpak:** De gemeente kan, samen met de politie en de school, een integrale veiligheidsaanpak ontwikkelen om de school en haar omgeving veiliger te maken. Dit kan onder meer bestaan uit verbeterde surveillance of het plaatsen van veiligheidscamera's rondom het schoolterrein.

Waarom samenwerking met externe partijen, inclusief de gemeente, belangrijk is:

De betrokkenheid van externe partijen, zoals de gemeente, schoolmaatschappelijk werkers, psychologen en de politie, is essentieel om een veilige en ondersteunende omgeving te waarborgen voor leerlingen. Door een gecoördineerde aanpak worden de juiste stappen ondernomen om zowel het gedrag van de dader aan te pakken als het welzijn van het slachtoffer te beschermen. Het betrekken van de gemeente biedt daarnaast de mogelijkheid om preventieve maatregelen te implementeren en langdurige ondersteuning te bieden aan leerlingen en hun gezinnen. Dit draagt bij aan een algehele verbetering van de veiligheid en het welzijn van de schoolgemeenschap.

Conclusie:

De school werkt nauw samen met externe partijen zoals schoolmaatschappelijk werkers, psychologen, jeugdzorg, de politie en de gemeente om ernstige gevallen van grensoverschrijdend gedrag aan te pakken. Deze samenwerking is cruciaal voor een uitgebreide en gecoördineerde aanpak, waarbij preventieve en reactieve maatregelen worden gecombineerd. De gemeente speelt een belangrijke rol bij het bieden van preventieve programma's en ondersteuning om grensoverschrijdend gedrag te voorkomen en draagt bij aan de veiligheid en het welzijn van de school. Door duidelijke communicatie, multidisciplinaire interventies en een gezamenlijk actieplan wordt er effectief opgetreden tegen grensoverschrijdend gedrag en wordt de schoolgemeenschap beschermd.

8.1 Monitoring en Evaluatie van het Protocol

Het evalueren van het agressie- en gedragsprotocol is van essentieel belang om de effectiviteit ervan te waarborgen en ervoor te zorgen dat het aansluit bij de behoeften van de schoolgemeenschap. Regelmatige evaluaties maken het mogelijk om te reflecteren op incidenten, feedback te verzamelen van alle betrokkenen, en het protocol aan te passen op basis van veranderende omstandigheden of nieuwe inzichten. Door systematisch feedback te verzamelen van Scope personeel, leerlingen en ouders/verzorgers, kan de school het protocol up-to-date houden en ervoor zorgen dat het blijft functioneren als een effectief instrument om grensoverschrijdend gedrag te beheersen en te voorkomen.

1. Hoe vaak wordt het protocol geëvalueerd?

1. Halfjaarlijkse evaluaties:

- Het protocol wordt ten minste tweemaal per jaar formeel geëvalueerd. Dit zorgt ervoor dat eventuele knelpunten in de uitvoering tijdig kunnen worden aangepakt en dat er, indien nodig, snel wijzigingen kunnen worden doorgevoerd. De halfjaarlijkse evaluatie biedt een structureel moment om incidenten en reacties op het protocol te analyseren.
- **Januari/februari:** Halverwege het schooljaar wordt een evaluatie gehouden om te zien hoe het protocol in de eerste maanden van het jaar is toegepast. Eventuele verbeterpunten worden besproken en, indien nodig, worden tussentijdse aanpassingen gedaan.
- **Juni/juli:** Aan het einde van het schooljaar wordt een uitgebreide evaluatie gehouden. Hierin wordt teruggekeken op alle incidenten van het afgelopen schooljaar, en wordt het protocol kritisch beoordeeld op effectiviteit en toepasbaarheid. Dit is ook het moment waarop structurele aanpassingen voor het nieuwe schooljaar worden gepland.

2. Incident-gebaseerde evaluaties:

- Naast de vaste halfjaarlijkse evaluaties, vindt er een evaluatie plaats na ieder ernstig incident. Dit kan een fysiek incident zijn, een geval van cyberpesten of een juridische kwestie waarbij externe partijen, zoals de politie, zijn ingeschakeld. Deze evaluaties

- bieden inzicht in hoe het protocol heeft gewerkt in de praktijk en wat er beter kan in vergelijkbare situaties.
- Incident-gebaseerde evaluaties worden binnen een korte tijd na het voorval uitgevoerd om de situatie fris in het geheugen van de betrokkenen te hebben. Er wordt specifiek gekeken naar hoe het protocol heeft gefunctioneerd en of er sprake was van voldoende ondersteuning en duidelijkheid voor alle betrokken partijen.

2. Hoe wordt het protocol geëvalueerd?

- **Data-analyse en incidentrapportages:**
  - **Analyse van incidenten:** Een belangrijk onderdeel van de evaluatie is het analyseren van de incidenten die gedurende de evaluatieperiode hebben plaatsgevonden. Dit omvat het aantal, type en de ernst van de grensoverschrijdende gedragingen, evenals hoe snel en effectief deze zijn afgehandeld. Er wordt gekeken naar terugkerende patronen of specifieke problemen die mogelijk wijzen op zwakke punten in het protocol.
  - **Registratiesysteem:** De evaluatie maakt gebruik van een incidentregistratiesysteem waarin alle meldingen en incidenten worden vastgelegd. Dit systeem biedt een overzicht van hoe vaak het protocol is toegepast en wat de uitkomsten waren van de interventies. Deze data worden gebruikt om te beoordelen of de procedures effectief zijn en waar verbeteringen nodig zijn.
- **Feedback van betrokkenen:**
  - Het betrekken van Scope personeel, leerlingen en ouders/verzorgers bij de evaluatie van het protocol is cruciaal om een volledig beeld te krijgen van hoe het protocol functioneert in de praktijk. Dit helpt bij het identificeren van onduidelijkheden, problemen of verbeterpunten vanuit verschillende perspectieven.
- **Scope personeel:**
  - **Enquêtes en interviews:** Scope personeel en andere betrokkenen zoals vertrouwenspersonen worden gevraagd om hun ervaringen met het protocol te delen. Dit gebeurt via schriftelijke enquêtes of interviews, waarin ze kunnen aangeven of het protocol duidelijk, werkbaar en effectief is. Er wordt ook gevraagd naar specifieke incidenten waarin zij betrokken waren, en hoe zij de werking van het protocol in die situatie hebben ervaren.
  - **Teamvergaderingen:** Tijdens de halfjaarlijkse evaluaties worden de bevindingen ook besproken in teamvergaderingen, waarin alle medewerkers de kans krijgen om hun mening te geven over de uitvoering van het protocol. Dit geeft een breder inzicht in mogelijke verbeteringen en creëert betrokkenheid van het hele team bij het verbeterproces.
- **Leerlingen:**
  - **Leerlingenpanels en reflectiesessies:** Leerlingen worden betrokken via leerlingenpanels of reflectiesessies. Tijdens deze sessies krijgen leerlingen de kans om hun ervaringen te delen, met name over hoe zij het protocol hebben ervaren in gevallen waarin zij zelf betrokken waren, bijvoorbeeld als slachtoffer, dader of getuige. Dit helpt de school om te begrijpen hoe het protocol wordt ervaren door de leerlingen en waar er ruimte is voor verbetering in communicatie of toepassing.
  - **Anonieme enquêtes:** Om een breed en eerlijk beeld te krijgen van hoe het protocol wordt ervaren, worden anonieme enquêtes afgenomen onder de leerlingen. Dit zorgt ervoor dat leerlingen zich vrij voelen om openhartige feedback te geven zonder angst voor repercussies.

- **Ouders/verzorgers:**
  - **Ouderbijeenkomsten:** Ouders/verzorgers worden ook actief betrokken bij de evaluatie van het protocol. Tijdens ouderbijeenkomsten wordt hen gevraagd om hun ervaringen te delen en input te geven over de effectiviteit van het protocol, vooral in gevallen waarbij hun kind betrokken was bij een incident. Dit biedt de school waardevolle inzichten in hoe het protocol werkt in de ogen van ouders/verzorgers, en hoe goed de communicatie tussen school en thuis verloopt.
  - **Digitale enquêtes:** Ouders/verzorgers kunnen ook feedback geven via digitale enquêtes die aan het einde van het schooljaar worden verstuurd. Deze enquêtes bevatten vragen over de duidelijkheid van het protocol, hoe incidenten zijn afgehandeld en wat de school beter kan doen om het welzijn van leerlingen te waarborgen.
- **Beoordeling door externe partijen:**
  - **Inbreng van schoolmaatschappelijk werkers en psychologen:** Externe hulpverleners, zoals schoolmaatschappelijk werkers of psychologen, die betrokken zijn geweest bij incidenten, leveren hun professionele feedback op het protocol. Ze beoordelen hoe de samenwerking tussen de school en externe instanties is verlopen en of er verbeteringen nodig zijn in de communicatie, afstemming of timing van interventies.
  - **Gemeente en politie:** De gemeente en de politie, die soms preventief of reactief betrokken zijn bij het handhaven van de veiligheid op school, worden eveneens gevraagd om hun mening te geven over het protocol. Dit kan betrekking hebben op hoe incidenten zijn gemeld, de samenwerking tijdens onderzoeken of de effectiviteit van preventieve maatregelen.

3. Wat gebeurt er met de evaluatieresultaten?

1. Aanpassingen aan het protocol:

- **Verwerking van feedback:** Op basis van de verzamelde data, incidentenrapportages en feedback van Scope personeel, leerlingen, ouders/verzorgers en externe partijen, worden noodzakelijke aanpassingen aan het protocol gemaakt. Dit kan variëren van kleine verduidelijkingen van bepaalde procedures tot grotere structurele veranderingen, zoals het toevoegen van nieuwe stappen bij het melden van incidenten of het uitbreiden van de samenwerking met externe instanties.
- **Terugkoppeling aan de schoolgemeenschap:** Na de evaluatie worden de belangrijkste bevindingen en aanpassingen gedeeld met de hele schoolgemeenschap. Dit gebeurt via nieuwsbrieven, teamvergaderingen, ouderbijeenkomsten en leerlingenpanels. Het doel is om iedereen op de hoogte te houden van de wijzigingen en om ervoor te zorgen dat het protocol voor iedereen helder en toegankelijk blijft.

2. Voortgang monitoren:

- **Nazorg en follow-up:** Na de implementatie van aanpassingen wordt de voortgang gemonitord. Dit houdt in dat er binnen een afgesproken periode (meestal een kwartaal) opnieuw wordt bekeken of de wijzigingen effectief zijn geweest. Dit gebeurt door middel van feedback van Scope personeel en leerlingen en de analyse van eventuele nieuwe incidenten.
- **Doorlopende reflectie:** Het evaluatieproces houdt niet op na een formele evaluatie. Door continue monitoring van incidenten en informele feedbacksessies tussen medewerkers wordt het protocol voortdurend gevolgd en bijgestuurd waar nodig.

Waarom een regelmatige en inclusieve evaluatie belangrijk is:

Regelmatige evaluatie van het agressie- en gedragsprotocol is essentieel om ervoor te zorgen dat het effectief blijft in een steeds veranderende schoolomgeving. Een jaarlijkse of

halfjaarlijkse evaluatie, aangevuld met incident-gebaseerde evaluaties, zorgt ervoor dat het protocol up-to-date blijft en goed aansluit op de werkelijke uitdagingen waarmee leerlingen en Scope personeel te maken hebben. Door feedback te verzamelen van Scope personeel, leerlingen, ouders/verzorgers en externe partijen, krijgt de school een holistisch beeld van de effectiviteit van het protocol en kunnen verbeteringen worden doorgevoerd op basis van praktijkervaringen.

Conclusie:

Het agressie- en gedragsprotocol wordt regelmatig geëvalueerd om de effectiviteit ervan te waarborgen en te zorgen dat het blijft aansluiten bij de behoeften van de schoolgemeenschap. De evaluatie vindt halfjaarlijks plaats, met tussentijdse evaluaties na ernstige incidenten. Feedback wordt verzameld van alle betrokkenen, inclusief Scope personeel, leerlingen, ouders/verzorgers en externe partijen zoals maatschappelijk werkers, psychologen en de gemeente. Op basis van deze input worden noodzakelijke aanpassingen gemaakt, zodat het protocol zich blijft ontwikkelen en een veilig en ondersteunend schoolklimaat bevordert. Dit protocol biedt een basis voor het omgaan met agressie en grensoverschrijdend gedrag op school. Afhankelijk van de context van de basisschool of het voortgezet onderwijs kunnen specifieke onderdelen verder worden aangepast of gedetailleerd.

Bijlage 1: Begripsomschrijving

1. Verbaal respect tonen:

- **Gebruik van gepaste taal:** Leerlingen spreken elkaar en alle medewerkers aan op een beleefde en respectvolle manier, zonder schelden, beledigen of kwetsende opmerkingen.
- **Actief luisteren:** Leerlingen luisteren aandachtig wanneer iemand anders spreekt en onderbreken niet onnodig.
- **Geen geroddel:** Leerlingen vermijden het verspreiden van roddels of kwaadspreken over anderen, zowel in als buiten de klas.

2. Non-verbaal respect tonen:

- **Lichaamstaal:** Leerlingen tonen door hun lichaamstaal, zoals oogcontact en een open houding, dat ze anderen respecteren. Ze vermijden agressieve gebaren of intimidatie.
- **Respect voor persoonlijke ruimte:** Leerlingen respecteren de persoonlijke ruimte van anderen en vermijden fysiek gedrag zoals duwen of onnodig dichtbij komen.
- **Gedrag in de klas en op het schoolplein:** Leerlingen gedragen zich respectvol door zich aan de regels te houden en anderen de ruimte te geven om hun werk te doen of deel te nemen aan activiteiten zonder verstoring.

3. Online respectvol zijn (digitale communicatie):

- **Geen cyberpesten:** Leerlingen pesten of beledigen anderen niet via sociale media, chats of andere online platformen.
- **Positieve interacties:** Leerlingen gebruiken online platforms op een manier die anderen respecteert, zoals het delen van positieve berichten en het vermijden van provocerende of kwetsende posts.

4. Respect voor schoolregels en medewerkers:

- **Op tijd komen en aanwezig zijn:** Leerlingen respecteren de schooltijden en zijn op tijd voor de lessen, wat ook een vorm van respect is voor de tijd en inzet van de leerkracht.
- **Volgen van instructies:** Wanneer een leerkracht of medewerker een instructie geeft, volgen leerlingen deze op zonder tegenspraak of passief verzet.
- **Omgaan met eigendommen van school en anderen:** Leerlingen behandelen het schoolgebouw, materialen en eigendommen van anderen met zorg en respect.

5. Omgaan met meningsverschillen:

- **Respectvolle discussies:** Als er meningsverschillen zijn, gaan leerlingen op een constructieve en rustige manier het gesprek aan, zonder beledigingen of geschreeuw.
- **Compromissen sluiten:** Leerlingen zijn bereid om compromissen te sluiten wanneer er conflicten ontstaan, en zoeken naar oplossingen die voor iedereen werken.

Medewerkers als voorbeeld

1. Respectvolle communicatie

- **Verbaal voorbeeldgedrag:** Scope personeel spreekt leerlingen en collega's altijd beleefd en respectvol aan, zelfs in moeilijke of stressvolle situaties. Ze vermijden het gebruik van scheldwoorden, sarcasme of neerbuigende opmerkingen.
- **Actief luisteren:** Scope personeel luistert actief naar leerlingen en collega's zonder hen te onderbreken, waardoor ze laten zien dat ieders mening telt.
- **Positieve feedback geven:** Complimenteren en motiveren waar mogelijk, terwijl ze ook constructieve kritiek geven op een bemoedigende manier.

2. Non-verbale communicatie

- **Lichaamstaal:** Scope personeel gebruikt open en benaderbare lichaamstaal, zoals oogcontact maken en een vriendelijke houding aannemen. Ze vermijden defensieve of intimiderende lichaamshoudingen zoals armen over elkaar of op dreigende toon spreken.
- **Geduld tonen:** Scope personeel toont geduld, zelfs als leerlingen fouten maken of ongewenst gedrag vertonen, en vermijden overhaaste reacties of boos worden.

3. Concreet normstellend gedrag in de klas

- **Punctualiteit:** Scope personeel komt op tijd naar de lessen en activiteiten om het belang van punctualiteit en verantwoordelijkheid te laten zien.
- **Discipline en orde:** Ze houdt zich aan de schoolregels en laat leerlingen zien hoe ze deze regels op een positieve manier kunnen volgen, zoals het netjes houden van de klas en correct omgaan met materialen.
- **Consistentie:** Scope personeel hanteert consequent de schoolregels, ongeacht wie de leerling is, zodat iedereen dezelfde normen begrijpt en respecteert.

4. Omgaan met conflicten

- **Constructief reageren op problemen:** Scope personeel reageert kalm en doordacht op conflictsituaties, en gebruikt conflicten als leermomenten om leerlingen te laten zien hoe je op een volwassen manier meningsverschillen kunt oplossen.
- **Bemiddelen:** In plaats van enkel straffen op te leggen, helpt Scope personeel bij het bemiddelen van conflicten tussen leerlingen door het gesprek aan te gaan en te zoeken naar oplossingen waarin beide partijen gehoord worden.

5. Digitale interacties

- **Veilig onlinegedrag:** Scope personeel geeft het goede voorbeeld door hun communicatie via digitale platformen professioneel te houden, zowel met collega's als met leerlingen. Ze delen bijvoorbeeld geen ongepaste informatie en respecteren de privacy van iedereen.
- **Behandelen van cyberpesten:** Ze treedt streng en direct op bij online pestgedrag en geeft daarbij duidelijke grenzen aan, terwijl ze ook de leerlingen voorlichten over online respect en verantwoordelijkheden.

6. Respect voor diversiteit

- **Inclusiviteit tonen:** Scope personeel behandelt elke leerling gelijk, ongeacht achtergrond, religie, geslacht of andere verschillen. Ze bevorderen een sfeer waarin iedereen zich welkom en gerespecteerd voelt.
- **Leidende rol in discussies:** Ze grijpt proactief in als er sprake is van discriminatie of pestgedrag en moedigt leerlingen aan om open en respectvol te zijn ten opzichte van verschillen.

7. Feedback en reflectie

- **Open staan voor feedback:** Scope personeel laat zien dat ze zelf ook openstaan voor feedback en bereid zijn om te leren. Dit kan door leerlingen en collega's actief te vragen om suggesties voor verbetering en zelfreflectie te tonen.
- **Levenslang leren:** Ze volgt zelf bijscholingen en trainingen om eigen vaardigheden en kennis te blijven ontwikkelen, en toont zo dat leren een levenslang proces is.

8. Teamwerk en samenwerking

- **Samenwerking met collega's:** Scope personeel laat zien hoe je als team samenwerkt door respectvolle en constructieve communicatie met ander Scope personeel en het betrekken van leerlingen bij teamactiviteiten om samenwerking te stimuleren.
- **Respectvolle interactie met ouders/verzorgers:** In oudergesprekken blijven ze professioneel en laten ze zien hoe belangrijk een positieve samenwerking tussen school en thuis is voor het succes van de leerling.

Ouders als voorbeeld

1. Respectvolle communicatie

- **Voorbeeldgedrag in taal:** Ouders spreken hun kind, Scope personeel en andere ouders altijd beleefd en respectvol aan, zelfs in uitdagende situaties. Ze vermijden scheldwoorden, sarcasme en neerbuigende opmerkingen, zowel thuis als richting de school.
- **Actief luisteren:** Ouders/verzorgers luisteren naar Scope personeel zonder hen te onderbreken, waardoor ze laten zien dat ieders mening telt
- **Positieve feedback:** Complimenteren en motiveren waar mogelijk, terwijl ze ook constructieve kritiek geven op een bemoedigende manier

2. Non-verbale communicatie

- **Lichaamstaal:** Ouders gebruiken open en benaderbare lichaamstaal, zoals oogcontact maken en een vriendelijke houding aannemen. Ze vermijden defensieve of intimiderende lichaamshoudingen zoals armen over elkaar of op dreigende toon spreken.
- **Geduld tonen:** Zelfs als een leerkracht/docent fouten maakt of moeilijk gedrag vertoont, blijven ouders geduldig en vermijden ze impulsieve reacties.

3. Normstellend gedrag in en buiten het gezin

- **Punctualiteit:** Ouders brengen hun kind op tijd naar school en tonen zo het belang van verantwoordelijkheid en planning.
  - **Discipline en orde:** Ze laten zien hoe belangrijk het is om afspraken na te komen, zowel thuis als binnen schoolregels, zoals het nakomen van afspraken.
  - **Consistentie:** Ouders hanteren duidelijke regels en grenzen thuis en respecteren de regels van de school, zodat hun kind begrijpt wat van hen verwacht wordt.
4. **Omgaan met conflicten**
- **Constructieve aanpak:** Ouders reageren kalm op problemen en laten zien hoe je meningsverschillen op een volwassen manier kunt oplossen, zowel thuis als met Scope personeel.
  - **Bemiddelen:** Bij conflicten tussen hun kind en anderen helpen ouders om samen tot oplossingen te komen, in plaats van direct de schuld bij iemand te leggen.
5. **Digitale interacties**
- **Veilig onlinegedrag:** Ouders laten zien hoe je je verantwoord online gedraagt. Ze gebruiken bijvoorbeeld sociale media op een respectvolle manier en bespreken dit met hun kind.
  - **Behandelen van cyberpesten:** Ouders nemen online pestgedrag serieus, praten erover met hun kind en werken samen met de school aan oplossingen.
6. **Respect voor diversiteit**
- **Inclusiviteit tonen:** Ouders behandelen iedereen gelijk, ongeacht achtergrond, religie, geslacht of andere verschillen. Ze geven het voorbeeld door anderen met respect te benaderen.
  - **Leiderschap in diversiteit:** Wanneer ze discriminatie of pesten zien, grijpen ouders in en bespreken ze het belang van respect en acceptatie.
7. **Feedback en reflectie**
- **Open voor feedback:** Ouders tonen dat zij ook openstaan voor suggesties en leren graag van anderen, zoals van Scope personeel of andere ouders.
8. **Samenwerking en teamwerk**
- **Samenwerken met de school:** Ouders tonen betrokkenheid door samen te werken met de school en actief deel te nemen aan ouderbijeenkomsten of schoolactiviteiten.
  - **Ondersteuning van schoolregels:** Ouders respecteren de schoolregels en dragen dit ook over aan hun kind, waardoor ze laten zien hoe belangrijk samenwerking is tussen thuis en school.

Waarom dit belangrijk is?

Kinderen leren niet alleen van het Scope personeel, maar ook van hun ouders/verzorgers. Door positief en verantwoordelijk gedrag te laten zien, zowel thuis als richting de school, bouwen ouders/verzorgers mee aan een sterke basis voor het succes van hun kind. Samen met de school zorgen ouders/verzorgers voor een veilige, respectvolle en stimulerende leeromgeving waarin kinderen optimaal kunnen groeien en leren.